

bre de vots, menyspreant les altres.

En les poblacions de més de 10.000 habitants, el 65% dels llocs s'adjudicava a la llista amb major nombre de sufragis, un altra 65% dels llocs restants a la següent llista i així successivament.

En ambdós casos per poder entrar en el repartiment calia haver obtingut el 5% dels sufragis.

- Unicament podien presentar llistes de candidats els partits polítics o grups d'electors.
- elecció per ordre de col.locació de noms a la llista.

Segons pot veure's el règim electoral adoptat no diferia massa de la normativa electoral per a la cambra legislativa espanyola i es caracteritzava pel seu caràcter majoritari, amb representativitat a tenuada per a les minories per als municipis grans però el règim majoritari primà per als municipis de menys de 10.000 habitants, que significaven el 98% del teixit municipal català.

45

Les eleccions del 12 d'abril del 1931.

Les eleccions municipals del 12 d'abril havien de permetre la substitució total del consistori format entre finals de febrer i principis de març de 1930, seguint els dictats del decret del govern Berenguer que havia adjudicat la meitat de les regidories als majors contribuents de la ciutat i la resta als regidors que havien obtingut més vots des de les eleccions de l'any 1917. Malgrat la continuïtat i la indiferència que ~~XXXXXX~~ caracteritzaven el darrer consistori monàrquic, els regidors electes intentaren reempendre el contacte amb la ciutat i la fiscalització i depuració de l'obra feta i desfeta durant la Dictadura. Durant els primers anys de segle, els radicals havien assajat el seu reformisme populista dins l'ajuntament fins que foren desplaçats pel regionalisme que incloïa el municipi dins la seva tàctica de conquesta i exercici del poder en els organismes locals. Al 1931 aquest passat, quasi llunyà, per la singularitat dels anys immediats, ja no podia influir en l'èxit o en el fracàs en la contenda. La politització de la consulta no escapava als vells grups i estimulava amb èmfasi als nous, decidits a escanyar el darrer govern de la monarquia per donar pas a una forma d'estat republicana. Així, el plebiscit monarquia-república marginava qualsevol posició electoralista amb plantejaments municipals clàssics. L'àmplia gamma de partits en litigi veien en els comicis una oportunitat única per expressar el seu programa de canvi institucional o per fer conèixer alternatives noves fins el moment i l'elector tenia al seu davant una successió d'opcions que anaven des de l'autonomisme continuïsta i dretà de la Lliga fins el radicalisme dels comunistes. ~~del Bloc Obrer i Campesí i del Partit Comunista Català~~

Lliga Regionalista.

La Lliga, aliada amb els maurins, es presentà a l'electorat com a garantia d'ordre, tot rebutjant les "aventures incertes i perilloses" en clara al·lusió a l'alternativa republicana. Sense exercitar, però, una defensa aferrissada de la monarquia, malgrat la col·laboració de Ventosa i Calvell en el govern Aznar, el regionalisme pretenia convèncer de les possibilitats de canvi que podien obrir-se encara dins la monarquia per l'autonomia de Catalunya.

La convicció de poder avantposar Catalunya a la dualitat monarquia-república entrava en contradicció amb els seus compromisos adquirits amb les forces representatives del respecte a la tradició i a l'ordre, amb la seva pràctica vinculada a les altes esferes responsables del país i amb la seva creença en la possibilitat de bastir la nació catalana dins un marc legal que ja havia ~~demostrat~~ demostrat la seva insuficiència i ineptitud davant dels problemes reals de l'estat.

Partit Catalanista Republicà:

La nova formació, constituïda poc abans de les eleccions, per fusió d'Acció Catalana i Acció Catalana Republicana, presentava uns candidats procedents de la intel.lectualitat barcelonina i del món de les professions liberals. Plantejada la campanya amb recursos de gran modernitat i amb el suport de dos prestigiosos diaris "La Publicitat" i "La Nau", declinaren qualsevol aliança amb l'Esquerra Republicana de Catalunya, valent erròniament les seves possibilitats. Es presentaven com l'alternativa republicana i catalanista capaç de contrarestar el conservadorisme de la Lliga i amantent en ^{la} construcció d'una Catalunya lliure, autònoma, liberal, culta i cosmopolita,

La Coalició Republicano-Socialista.

La coalició, integrada per una amplitud de forces, ~~el~~ Partit Republicà Radical, ~~els~~ Radicals-Socialistes, Federals, Derecha Liberal Republicana, Agrupación Socialista de Barcelona, Federación Local de Grupos Socialistas i UGT, gaudia del protagonisme polític del PRR, tant des del punt de mira numèric -20 dels 32 components de la candidatura-, com de la incidència històrica del partit a la ciutat.

Amb un espai reservat entre el conservadòrisme regionalista i el catalanisme progressista de les altres formacions polítiques, preconitzaven l'assoliment de l'alternativa republicana, predicada des de començaments de segle i reservaven a l'autonomia un lloc secundari. Llur vinculació amb grups de la resta de l'Estat i llur prioritat per a l'obtenció de la República, malgrat l'adhesió formal de Lerroux a les aspiracions autonòmiques en el Pacte de Sant Sebastià, esperonà la coalició a una actitud en la qual antimonarquisme no es conjugava amb proautonòmisme.

R-2 (mun.)

47

Esquerra Republicana de Catalunya-Unió Socialista de Catalunya.

Dins el procés reorganitzatiu del panorama polític català nasqué l'ERC, aglutinadora de la petita burgesia i part de les classes treballadores, per contrarestar el caràcter unitari de la candidatura conservadora, encapçalada per la Lliga, i per assegurar-se uns resultats favorables en unes eleccions decisives. Si bé en gran part de Catalunya s'aconseguí agrupar totes les forces catalanistes i republicanes en una coalició, a Barcelona la candidatura incloïa únicament a l'ERC i a la USC, conscient^{els socialistes} que sols l'aliança podia assegurar-los^{hi} una futura representativitat política.

Malgrat la precipitació en que s'hagué de cofegir la llista i la manca d'experiència política de molts dels seus integrants,^{el carisma d'alguns dirigents,} el seu pragmatisme davant la qüestió nacional i el problema social i la seva intel·ligent aglutinació de posicions ideològiques, divulgades per tots els grups convergents en la coalició, des de tems abans, els menà a una rotunda victòria, fins al punt de convertir-se en la força hegemònica a Catalunya durant la II República.

Els comunistes.

Les forces comunistes presentaven dues candidatures. El Bloc Obrer i Camperol, representatiu del comunisme català juntament amb la Federació Comunista Catalano-Balear, conscient de les seves limitades possibilitats, presentà una candidatura completa encaminada a donar-se a conèixer, obtenir experiència en el terreny de la lluita electoral i iniciar un procés de consolidació organitzativa. El plantejament de la campanya, centrat bàsicament en l'administració local, ressaltava de la resta de programes i oferia una alternativa de govern municipal progressista i il·lusionador, tal com quedà reflexat en el seu "Programa Municipal del Partit de Classe".

L'escassa incidència de la formació comunista lligada al PCE, el Partit Comunista Català, es reflexà en la migradesa dels seus resultats.

R-3 (mun.)

Resultats.

Amb una participació d'un 57%, la més elevada fins el moment, gràcies en part al trencament de la disciplina abstencionista de l'anarcosindicalisme, els vots assenyalaren com a màxima guanyadora la coalició ERC-USC, amb 22 regidors, seguida dels regionalistes amb 12 representants i de la coalició republicano-socialista amb 10, ~~altres~~ ^{altres} representants d'algunes minories. El dia 14 d'abril, coneguts els resultats definitius, els representants electes de les forces republicanes, exigiren al batlle Antoni Martínez Domingo el traspàs del govern de la ciutat; investit simbòlicament del poder amb la vara de l'alcaldia, Companys proclamà la República des de la Casa de la Ciutat. Davant la rapidesa dels esdeveniments arreu de l'estat i a fi d'evitar un buit de poder, en la tarda del mateix dia se celebrà la sessió municipal constituent, en la qual fou proclamat alcalde Jaume Aiguader, en substitució de l'aclamats Companys, nomenat ministre de la República del Govern Provisional de Catalunya. ^{En} ~~amb~~ els seus parlaments els regidors significaren la transcendència històrica de l'acte, valoraren l'entrada en el consistori de representants genuinament populars i acordaren esmerçar energies pel manteniment de l'ordre ciutadà.

Aquest consistori de renovació es caracteritzà per una voluntat de canvi en la majoria esquerrana, ~~per les deficiències d'una estructura administrativa encara decadent, a l'espera d'una nova llei municipal, per una gran inestabilitat en la seva composició i en la correlació de forces i per una extremada politització dels debats, en paral·lel als grans temes que es debatien en el parlament espanyol.~~

Rotonam

R.4 (mun.)

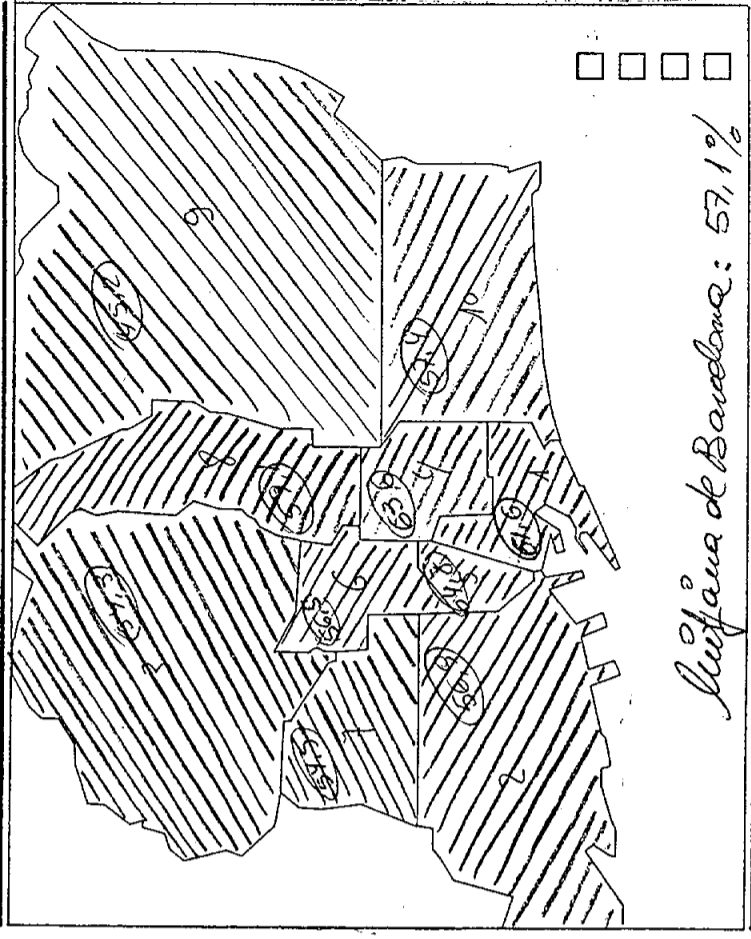
Quadre 3.2.1 12 d'abril 1931

Dist.	Pop.	Votes	Elects (1/1000)	Votes %	Elects %
I	95852	21625	22,6	13,11	61,6
II	91456	20633	"	11,749	56,9
III	59360	13392	"	7,278	54,3
IV	113083	25512	"	16,236	63,6
V	107438	24239	"	15,708	64,8
VI	94197	21251	"	12,016	56,5
VII	115348	26023	"	14,182	54,5
VIII	108735	24531	"	14,495	59,1
IX	139944	31572	"	14,265	45,2
X	80152	18083	"	10,383	57,4
	50	1005565	22,6	129623	(2)57,1

(1) Respect a la manera de xifres d'electors per districte, a partir de la xifra total, s'ha optat de votar 9/10 per districte.

(2) La xifra total de vots s'ha dividit per el nombre de diputats per obtenir el resultat de la xifra de vots per diputat. El resultat de la xifra de vots per diputat s'ha dividit per el nombre de diputats per obtenir el resultat de la xifra de vots per diputat. El resultat de la xifra de vots per diputat s'ha dividit per el nombre de diputats per obtenir el resultat de la xifra de vots per diputat.

Eleccions municipals. 12 abril 1931 PARTICIPACIO

Guifà de Barcelona: 57,1%

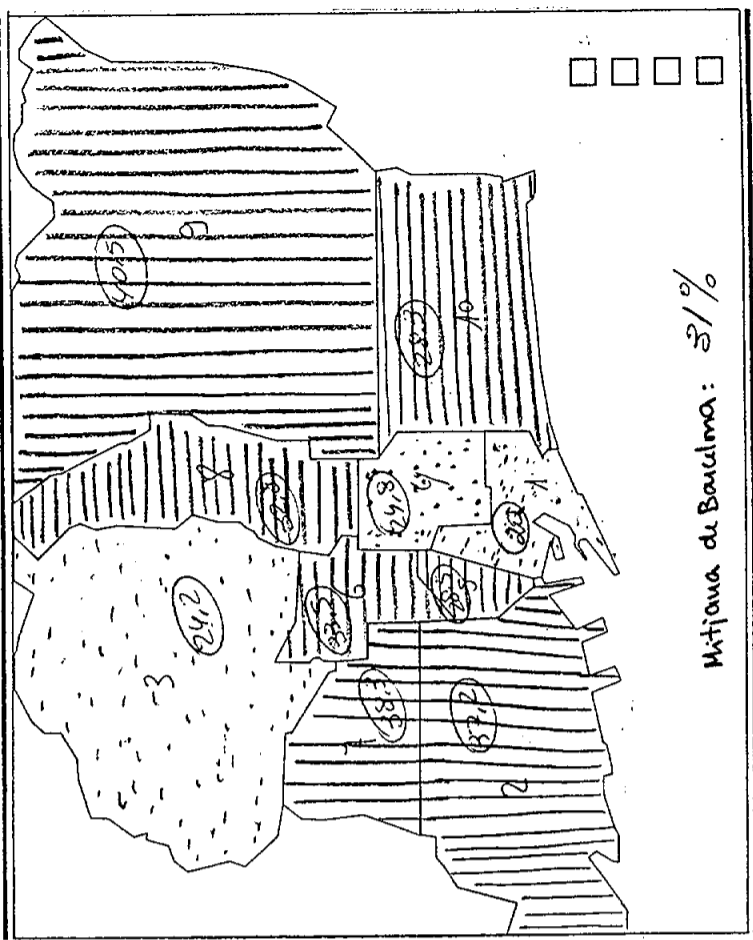
Quadre 3.2.1.a

Candidatura Esquerra Republicana de Catalunya - Unió Socialista de Catalunya - ya -

Mapa 3.2.1.a

Eleccions municipals - 12 abril 1931 CATALUNYA / UNIO SOCIALISTA DE CATALUNYA

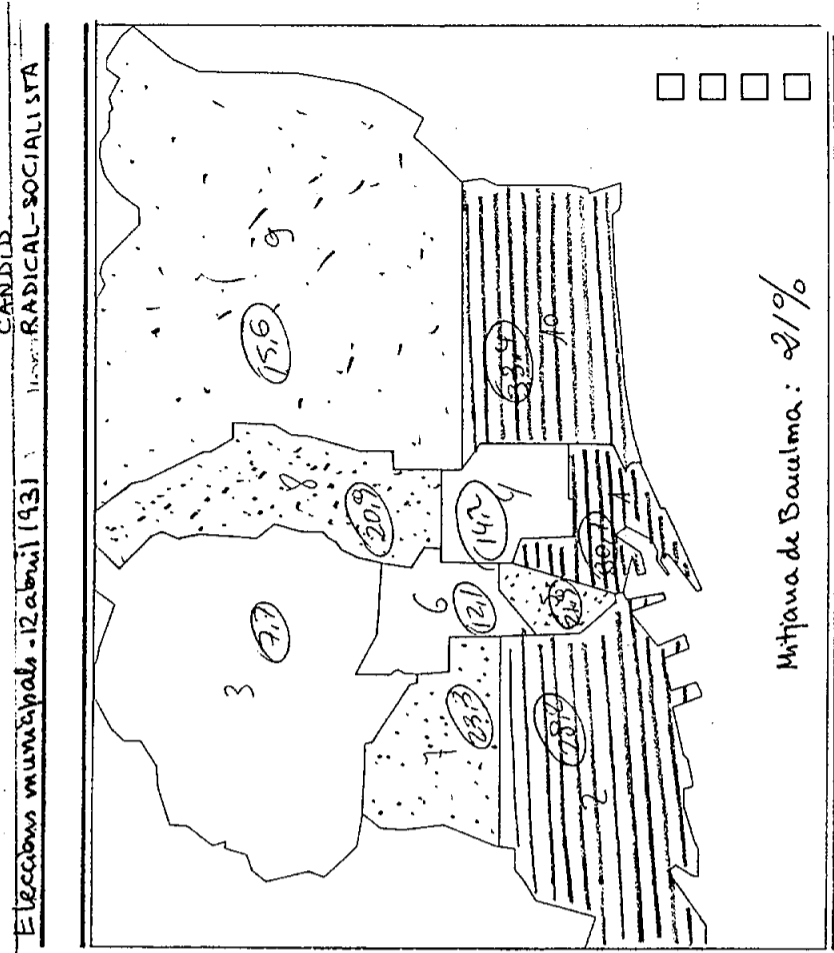
I	Josep Fontbernat	2872	2670	20,0	12,3
	Francesc Muntanyà	2872			
	Armand Otero	2266			
II	Antoni Vilalta	4474			
	Josep Bertran de Quintana	4325			
III	Enric Sánchez	4316	4371	37,2	21,2
	Josep Escofet	1772			
IV	Nicola Battestini	1754	1763	24,2	13,2
	Jaume Vachier	4500			
	Josep M ^e Soldrà	4276			
	Francesc Costa	4273			
V	Joan P. Fàbregas	3043	4023	24,8	15,8
	Joaquim Ventalló	4563			
	Amadeu Aragay	4512			
	Pere Comes	4504			
VI	Domènec Plà	4325	4476	28,5	18,5
	Rafael Campalans	4077			
	Joaquim Xirau Palau	4047			
VII	Josep Armengol de Llano	3957	4027	33,5	18,9
	Jaume Aiguader	6757			
	Salvador Vallverdú	5289			
	Ernest Ventós	5088			
VIII	Josep Duran	4587	5430	38,3	20,9
	Lluís Companys Jover	5088			
	Jaume Lluhi	4796			
IX	Jaume Vinyals	4378	4754	32,8	19,4
	Joan Casanovas Maristany	6082			
	Ramon Marlés	5772			
	Miquel Oller	5772			
X	Lluís Puig	5491	5779	40,5	18,3
	Joan Casanellas	3094			
	Joan Lluís Pujol	2920			
	Francesc Viladomat	2817	2943	28,3	16,3
	Total Baulina	138659	40236	31,0	17,7

Mitjana de Baulina: 31%

R-6 (mun.)

Dist.	Candidat	Vots	%	%
I	Felip Solà Cañizares	4171	30,7	18,9
	Joan Domenech	4140		
II	Josep Fuset	3971	28,2	16,1
	Casimir Giralt	3433	7,7	4,2
III	Josep Jové	3303		
	Lluís Matutano	3206		
IV	Josep Ferré	564		
	Narcís Albert de Carreras	2393		
V	Raimon Morales	2352	14,2	9,0
	Jaume Campmany	2340		
VI	Marià Martínez	2162	21,9	14,2
	Abel Velilla	3530		
VII	Julio Martínez	3527		
	José Samblancat	3401		
VIII	Antonio Pujol	3302	12,1	6,9
	Alfons Rocabruna	1523		
IX	Juan A. Ferrer de la Riba	1434	23,3	12,7
	Antoni Olarte	1424		
X	Pere Salvat	3536	20,9	12,4
	Mateu Ruiz	3280		
Total	Ignacio Ribera Rovira	3206		
	Melchor Marial	3175		
Total	Francisco Guerra Rio	3432	15,6	7,1
	Pere Farreras	2846		
Total	Josep Salillas	2833	33,4	19,1
	Joan Grisó	2338	21,0	12,0
Total	Lluís Prieto	2243		
	Josep Gardi	2233		
Total	Joan Vives	2108		
	Jesús Ulled	3711		
Total	Pere Huguet	3445		
	Frederic Heredia	3238		
Total		91800		

Mitjana de Balears: 21%

Votants

Votants
municipals

1°
votants

votants
estrangers

18,9

4089

30,7

18,9

1659

14,1

8,0

2182

30,0

16,3

5275

32,5

20,7

2015

12,8

8,3

3435

28,6

16,2

1902

13,4

7,3

3606

24,9

14,7

1820

12,7

5,8

1193

11,5

6,6

27176

21,0

12,0

Total
Barrutina

4114

4103

4050

1711

1654

1614

2182

2182

6224

5082

4998

4796

2156

2047

1944

1915

3449

3426

3420

2029

1959

1870

1760

3797

3599

3424

2153

2048

2041

1040

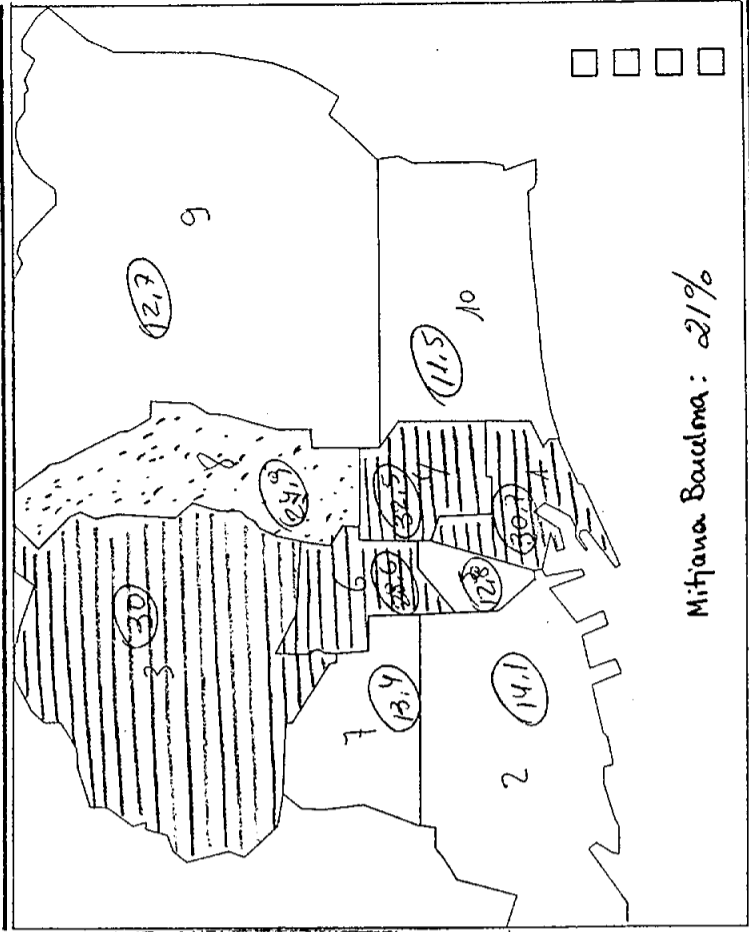
1360

1180

1039

90376

Eleccions municipals 12 d'abril 1931 LLIGA REGIONALISTA

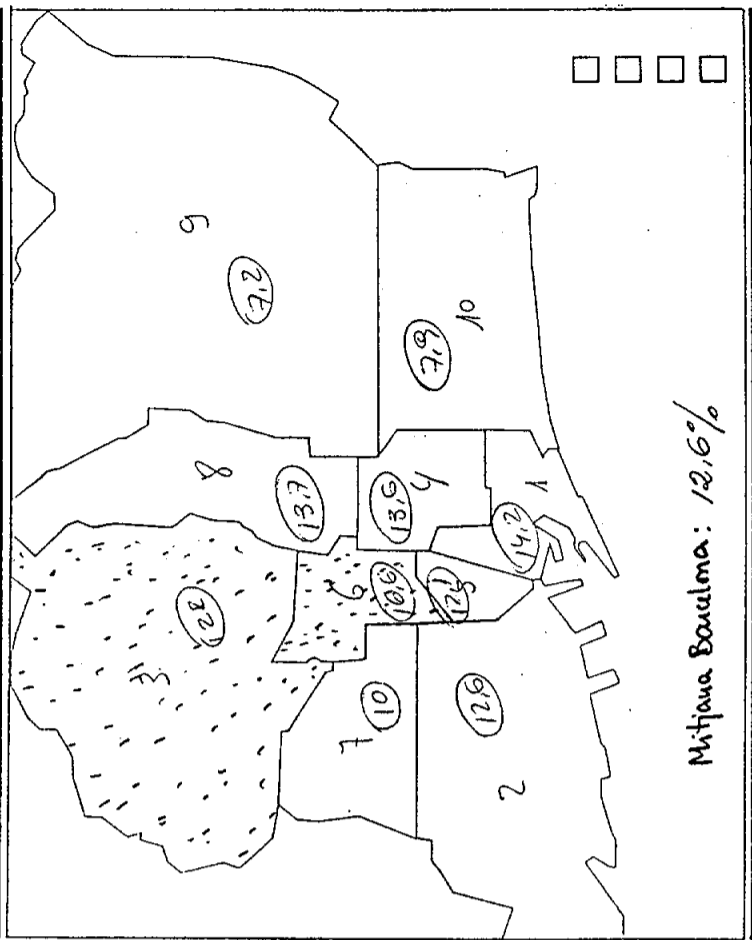

Mitjana Barrutina: 21%

Candidatura Partit Catalanista Republicà.

	Castelló	Valencia	Albacete	Alcalá	Almería	Barcelona	Badajoz	Sevilla	Granada	Jaen	Madrid	Malaga	Murcia	Navarra	Palencia	Salamanca	Segovia	Torres	Valladolid	Zaragoza	
I	Marti Esteve	1939																			
	Lluís Nogués	1872																			
II	Marià Iglesias	1858	1889	14,2	8,7																
	Joan B. Santinyà	1497																			
	Vicens Bernades	1489																			
III	Pere Salisachs	1470	1485	12,6	7,2																
	Rafael Batlle	1688																			
IV	Joan A. Maragall	1523	1605	22,0	12,0																
	Josep Barbey	3043																			
	Francesc Camps	2361																			
	David Ferrer	1732																			
V	Antoni López Llausàs	1676	2203	13,6	8,6																
	Bartomeu Amigó	2256																			
	Amadeu Vives	1876																			
	Baldiri Rahola	1758																			
VI	Ramon Sarsanedas	1749	1909	12,1	7,9																
	Estanislau Duran Reynals	2115																			
	Marius Gifreda	1979																			
	Pere Mas	1898	1997	16,6	9,4																
VII	Josep Tomas Piera	1606																			
	Joan Colominas	1454																			
	Francesc Esteller	1323																			
	Ot Hurtado	1272	1413	10,0	5,4																
VIII	Santiago Vivancos	2025																			
	Claudi Ametlla	1979																			
IX	Manuel Raventós	1974	1992	13,7	8,1																
	Manuel Carrasco Formiguera	1200																			
	Francesc Massanet	1052																			
	Ferran Boter	985																			
	Jaume Mestres Fossas	883	1030	7,2	3,3																
X	Ricard Vives	891																			
	Josep Cuatrecasas	818																			
	Josep Torrents	768	825	7,9	4,6																
	Total Baulma	54009	16348	12,6	7,2																

Mitjana Baulma: 12,6%

Eleccions municipals 12 abril 1931 PARTIT CATALANISTA REPUBLICÀ

Mapa 3.2.1.d.

R-9 (mun.)

Resta de candidatures presentades a cada circumscripció.

1931

Candidatura Bloc Obrer i Camperol.

I	Genís Sagrera	89
	Ramon Cos	103
	Pere Boner Cuitó	82
II	Hilari Arlandis Espasa	?
	Joaquim Aroca	44
IV	Tomas Tusso Temprado	1329
	Joaquim Maurin Julià	388
V	Jordi Arquer Saltor	610
	Josep Garcia Miranda	319
	Joaquim Pi Joan Gens	199
	Daniel Rebull Cabré "Dayid Rey"	191
	Josep Metge Macià	180
VIII	Joaquim Masmans	100
	Daniel Domingo Montserrat	91
	Joaquim Bou	95
IX	Josep Sans Sacho	85
	Pere Cardona Navés	165
	Eusebi Rodriguez Sakas	113
	Josep Coll Torrellas	124
X	Josep Domenech Abastús	106
	Victor Colomer Nadal	63
	Antoni Sesé Artaso	50
	Pere Soler Sales	63

Candidatura Unió Patriòtica.

II	Xavier Girona	1020
	Jaume Macià	819
	Pau Segur	685
III	Miguel Martí	459
IV	Alberto d'Avriles	1016
	Pere Vives	1000
IX	Victoria Pages	1293
	Pedro Hernández	1121
	Pedro Fontfreda	1125
	José M ^a Sorcus	1078

Candidatura Jaumista.

III	Joan B. Roca	568
VIII	Josep Ponç	70
	Agustí Castellar	53
	Enric Andrés	45

Candidatura Liberal Romanchista.

IV	Tomás Caballé	547
	Joaquim M ^a Mirambell	520
	Joan Sol	504
	Francesc Esquero	438
V	Jean Pons	689
	Ramon Despujol	623
VI	Eduardo Stern	867
	Francisco P. Holgado	854
	Juan de Dios Vives	838
VII	Francisco Balaña	328
	Juan Tomas	267

Candidatura Comitè Ràdio Comunista.

I	Manuel Capote	60
II	Antoni Rodriguez	35
III	Hermenegild Figueras	11
IV	Luis Pérez	139
V	Manuel Capote	23
	Ernest Callemi	20
VII	Tomás Molinero	23
	Heliodoro Iza	21
VIII	Aureli Ballenilla	25
	Felip Garcia	14
X	Helios Gómez	14

2-10/3

Handwritten notes:
 7. d. oct. p. g. m. x. o.
 1931

1931

Candidatura Republicana Autonomista.

V	Feliu Roure	2270
	Miquel Gatell	1936
	Juan Lladó	1810
	Santiago Valenti Camp	1741
VI	Ricardo Cavalleira	272
	Joan Enrích	217
VII	Angel Marsà	228
	Josep Gil López	158
VIII	Hermenegild Bassi	189
IX	Manuel Santamaria	2817
	Luis Sisqueira	1111
-X	Marti Culillas	1213
	Francesc Cases	980

Candidatura Republicana Social.

VII	Josep Domingo	187
	Josep Estrada	146
	Joan Borrás	144
	Jean Campdelacreu	153

Candidatura Jaumista.

VIII	Feliu Oliveras	648
------	----------------	-----

Candidatura Llogatera.

VIII	Eduard de Palma	194
------	-----------------	-----

Candidatures Independents.

I	Josep Me Mies	418
III	Feliu Arellano	126
V	Gaspar Solina	606
	Manuel Pérez Garcia	418
VII	Pere Balaña Espinós	1377
IX	Manuel Casals Torres	161
X	Josep Aulet	659
	Augusto Coll	131

4 capitans socialistes de diverses tendències

1 " federats

1 Dreta Liberal Republicana

Avenç pg. 51

Handwritten notes and stamps, including a circular stamp with the number 10.

49

1

Les eleccions del 14 de gener de 1934.

El reiterat ajornament d'aquestes eleccions, a l'espera de l'aprovació del nou marc legal municipal, havia contribuït al detriment de la vida consistorial, prou sotregada ja per dissensions en el grup hegemònic, per la inestabilitat en la composició de l'equip de govern i per la politització extremada dels debats; realitats no alienes a la complexa conflictivitat dels anys de pau republicana.

Les eleccions de 1934 i el posterior funcionament del consistori havien de regir-se per la nova Llei Municipal de Catalunya, primera llei aprovada pel Parlament Català, la qual introduïa l'assignació de 40 regidors, la constitució d'un districte únic per a la ciutat i l'adopció del ~~sistema~~ règim electoral majoritari, amb representació proporcional atenuada. (dita representació consistia en l'adjudicació d'un 65% d'escons a la llista més votada, un altre 65% de la resta d'escons a la següent llista i així succesivament. Per poder entrar en el repartiment de regidories calia haver obtingut un 5% dels sufragis).

Esquerres Catalanes.

La victòria de les dretes arreu de l'estat en les legislatives del mes de novembre anterior i el govern de concentració format per Companys a la mort de Macià, ultra el sistema electoral afavoridor de les coalicions, esperonaren la formació del bloc unitari "Esquerres Catalanes", integrat per tots els sectors d'Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Catalana Republicana i la Unió Socialista de Catalunya.

L'extremada politització de la consulta municipal no havia finit en la jornada del 12 d'abril, sinó que hom mantenia la identificació de dreta amb monarquisme i de la victòria de l'esquerra se'n feia dependre l'esdevenidor de l'autonomia catalana i adhuc de la República. Aquesta intencionalitat s'accentuà per la presència de significats personatges de l'esquerra republicana espanyola en els Actes electorals. Azaña, Domingo i Prieto pretenien eixamplar l'experiència de la unitat catalana a la resta de l'estat.

Cada grup integrant de la coalició fixà un programa administratiu de govern, éssent comuns a tots ells la reorganització financera, la catalanització, la difusió de l'escola única i laica i el destriament de les funcions de la Generalitat i l'ajuntament. Amb l'encapçalament de la llista per Carles Pi Sunyer, ministre de Treball de l'anterior govern republicà, s'emfatitzava l'afany reorganitzador en els aspectes financers i administratius.

Lliga Catalana.

Amb dos carlins a la seva llista, Lliga Catalana intentava aprofitar l'èmpenta que havia suposat el seu recent avenç a les esquerres per a exemplificar-se com a salvaguarda de la consolidació de les institucions autonòmiques, enfront dels extremismes identificats amb l'esquerra. La triple transcendència que donaven als comicis es concretava en la confirmació de la victòria obtinguda en les legislatives, la influència de Barcelona en tot Catalunya i la superació de la incapacitat administrativa demostrada pel partit responsable del govern municipal.

Tot propugnant com a premisa programàtica l'abstenció del municipi en les qüestions polítiques, a fi de complir les difícils funcions administratives atorgades per la llei, coincidien amb les esquerres en la necessària anivellació pressupostària i reclamaven austeritat en les despeses, augment del rendiment impositiu, intervenció de l'ajuntament en les empreses monopolitzadores dels serveis públics, foment del turisme i contribució de l'estat a liquidar les càrregues de l'Exposició Universal del 1929.

L'església, a través de la premsa catòlica, recomanava indirectament la candidatura de dretes, en demanar la dipositació del vot en el partit capacitats per a batre el poder de les esquerres i defensor de la llibertat religiosa. La municipalització de les escoles dels jesuïtes i les orientacions laiques del grup hegemònic fan entenedora la crispació electoral en aquests temes.

Partit Republicà Radical.

El vell Partit Republicà Radical, frontalment oposat a l'esquerra republicana, arribava a les eleccions completament desprestigiats per la política seguida pel seu cap des del govern, però significava encara una garantia per a certs sectors de la dreta en l'estabilització del règim republicà. Els seus plantejaments caducs tant per la seva crítica a la novella Llei Municipal, tot i apellant el federalisme del dinové, com en la resurrecció de la imatge de l'honorable Hermenegildo Giner de los Rios, no feren sinó confirmar, per darrera vegada, la pèrdua de qualsevol protagonisme dins el consistori.

De les 4 candidatures restants, el Partit Nacionalista Català, fundat l'any 1932, volia representar l'alternativa a l'espanyokisme atribuït a l'esquerra, amb la defensa del separatisme, la República, la democràcia i el liberalisme. El Bloc Obrer i Camperol i el Partit Comunista Català pretenien demostrar en la campanya el manteniment de la seva posició de

classe enfront del col.laboracionisme burgès de les esquerres, alhora que divulgaven un manifest de denúncia contra el feixisme. La llista presentada per l'Extrema Esquerra Federal no aconseguí significar-se, pels seus resultats ben minsos.

Resultats.

Amb una participació electoral del 57%, els resultats consignaren el govern de la ciutat a la coalició d'esquerres, la qual afavorida pel règim electoral aconseguia 26 regidors amb una diferència de sols 30.000 vots respecte a la llista de la Lliga, que n'obtenia 10. Els radicals havien de resignar-se a un discret paper de minoria amb les 4 actes restants. L'ú de febrer es constituïa el nou ajuntament que havia de regir-se amb la nova normativa municipal, segons la qual la Comissió de Govern, composta per l'alcalde i 8 consellers-regidors, adquiria poder executiu en les propostes de les comissions específiques i els plens es reduïen a una periodicitat mensual, novetats que junt amb l'assignació de funcions concretes a cada regidor havien de permetre una major agilitat en el funcionament.

El consistori podia per fi prendre un nou caire després de la renovació legal que s'havia vingut reivindicant des de començaments de segle, i així succeí en els primers mesos en que el debat polític passà a un segon terme, s'aconseguí l'aprovació del nou pressupost, es reconstruïren parts significatives del patrimoni arquitectònic i es realitzaren actes de tipus cultural de caràcter conciliador. Però la crisi oberta en el Parlament Català arrel de l'aprovació de la Llei de Contractes de Conteú i el traspàs del problema a nivell estatal desembocaren en els fets del 6 d'octubre i trencaren la normalitat consistorial, en ésser detinguts i destituïts l'alcalde i els regidors d'ERC. Amb la declaració de l'estat de guerra, la direcció de l'ajuntament recaigué en el tinent coronel José Martínez Herrera, amb el suport dels regidors de la Lliga i del Partit Radical, que exerciren el poder, sota la presidència de Pich i Pon, fins el restabliment de la normalitat que seguí al triomf del Front Popular en les eleccions del mes de febrer del 36.

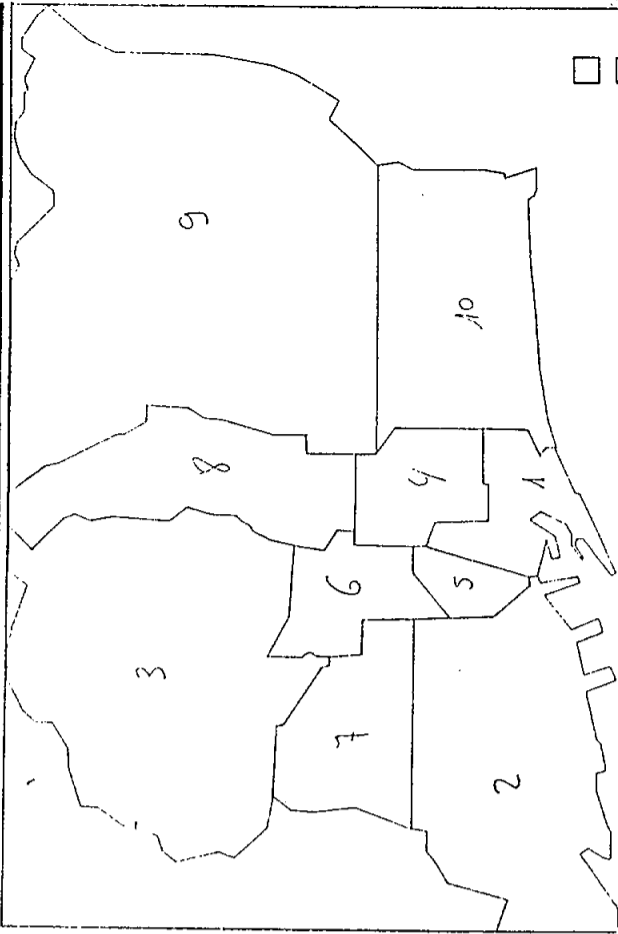
legislatives

Rosa Toran

Mapa 3.2.2.

Eleccions municipals. 14 gener 1934

PARTICIPACIÓ

□ □ □ □

Superfície de Barcelona; 56,5
(estimada)

Votes consignats al ms. de gener de 1934

Dist.	Populació	Elecció	Populació	Votes	Populació	Per cent	Populació
I	96938	55986	57,7	31633	56,5	43,5	
II	93744	50539	53,9	28554	"	"	
III	60633	32774	54,0	18517	"	"	
IV	114368	65072	56,9	36766	"	"	
V	108623	59986	55,2	33893	"	"	
VI	96156	55657	57,9	31446	"	"	
VII	119340	67025	56,2	37869	"	"	
VIII	110461	62710	56,8	35431	"	"	
IX	140901	78481	55,9	44495	"	"	
X	82431	45646	55,4	25790	"	"	
En blanc				765			
Nul				397			
Total	1023625	574178	56,1	324535	56,5	43,5	
Barcelona							

Font: Ajuntament de Barcelona

Anex a la gestió Municipal de Barcelona

Quadre 3.2.2.a
ESQUERRES CATALANES

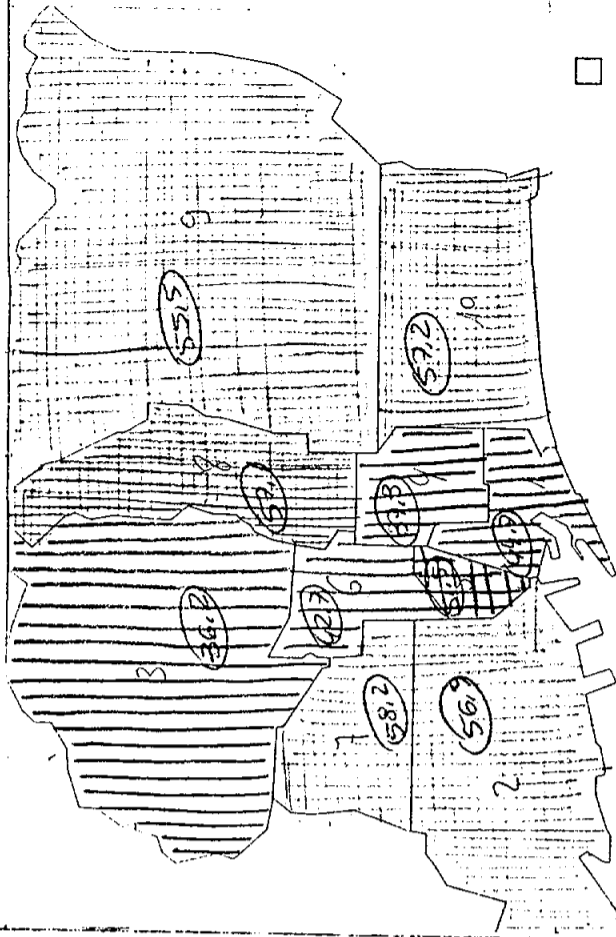
Dto.	Vots	eleccions votants	eleccions votants
I	14137	44,7	25,2
II	16259	56,9	32,2
III	6710	36,2	20,5
IV	13732	37,3	21,1
V	17465	51,5	29,1
VI	13426	42,7	24,1
VII	22062	58,2	32,9
VIII	20243	57,1	32,3
IX	24702	55,5	31,4
X	14760	57,2	32,3
	163496	50,4	28,5

Quadre 3.2.2.b
LLIGA CATALANA

Dto.	Vots	eleccions votants	eleccions votants
I	13991	44,2	25,0
II	8338	29,2	16,5
III	11924	64,4	36,4
IV	23896	65,0	36,7
V	9953	29,4	16,6
VI	19005	60,4	34,1
VII	10849	28,6	16,2
VIII	17179	48,5	27,4
IX	12841	28,8	16,3
X	5962	23,1	13,1
	133938	41,3	23,3

Eleccions municipals. 14 gener 1934

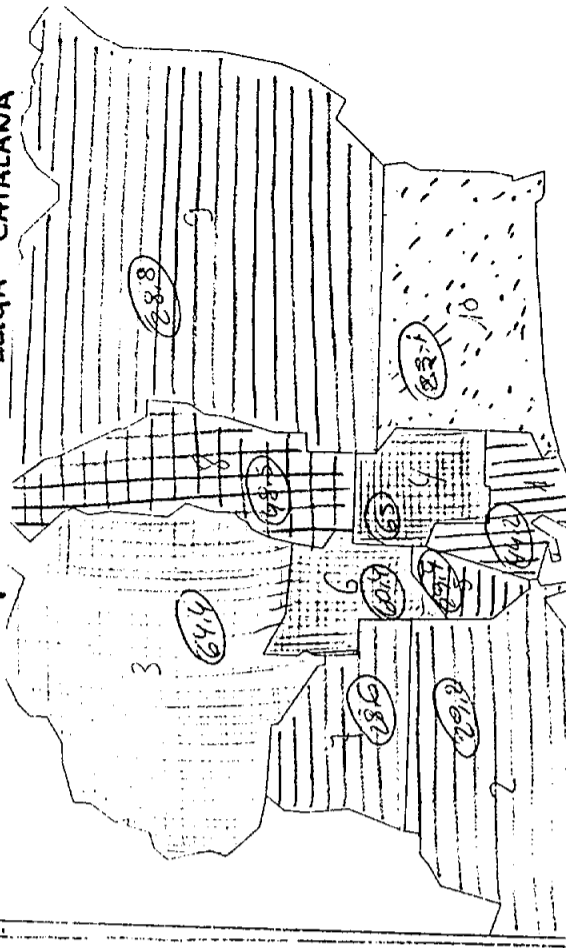
ESQUERRES CATALANES

Leitjana de Barcelona: 50,4%

Eleccions municipals. 14 gener 1934

LLIGA CATALANA

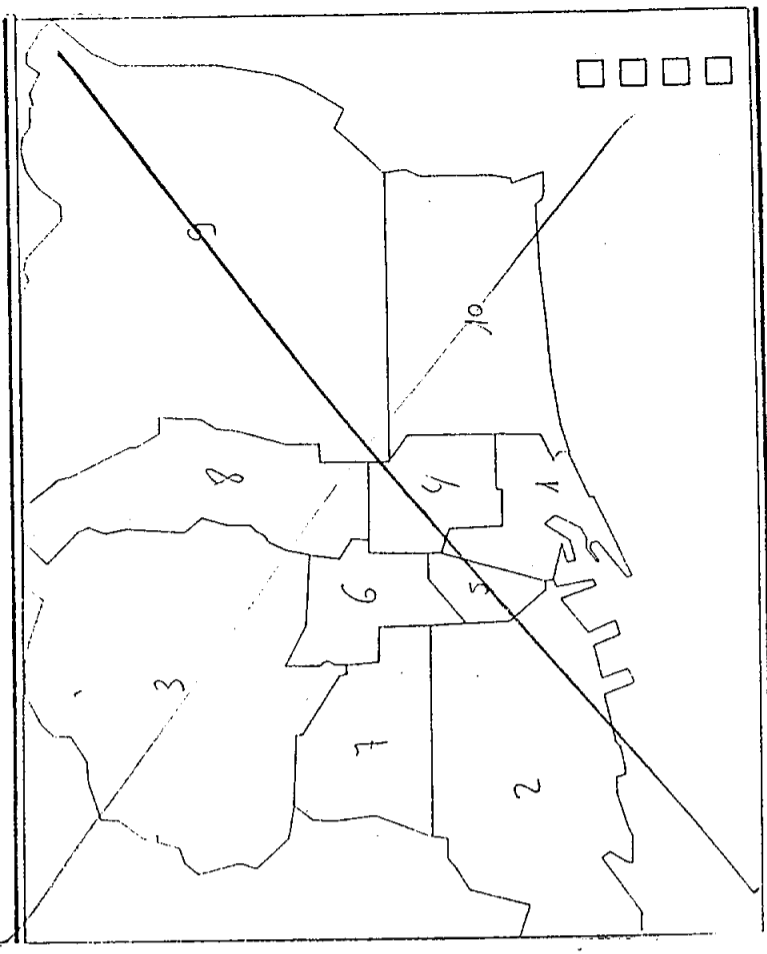
2 april 1934

PARTIT
REPUBLICĂ RADICAL

Elecțiuni municipale 12 april 1934

Quadru 3.2.2. c Partit Republică Radical

Ob	Voți	Procent	%
I	2041	6,4	3,6
II	2454	8,6	4,8
III	588	3,2	1,8
IV	1823	5,0	2,8
V	2551	7,5	4,2
VI	2190	7,0	3,9
VII	2307	6,1	3,4
VIII	2041	5,8	3,2
IX	2556	5,7	3,2
X	2037	7,9	4,5
	20588	6,3	3,6

no
20588

ELECCIONS LEGISLATIVES DE 28 DE JUNY DE 1931

=====

NORMATIVA ELECTORAL.-

Les eleccions de diputats per les Corts Constituents van ésser regulades pel Govern provisional republicà per un Decret de 8 de maig de 1931 que modificava la Llei electoral de 1907, sense reformar-la ~~completament~~ completament, però tractant d'evitar els greus inconvenients que oferia la llei, i que segons diu el Govern provisional en l'exposició de motius, eren que "l'establiment del sistema de majoria per petits districtes unipersonals deixa ample camí a la coacció caciquil, a la compra de vots i a totes les corrupcions conegudes". Els canvis que s'establien en el Decret, és consideraven els estrictament indispensables i és deixava a les noves Corts Constituents la redacció d'una nova llei electoral.

Les principals novetats de la reforma de 1931 consistien en:

- a) Es rebaixava l'edat electoral dels homes de vint-i-cinc a vint-i-tres anys, a partir de la qual tindran capacitat per ésser electors i elegibles, coincidint amb la majoria d'edat establerta per la legislació civil.
- b) Es declara elegibles a les dones - encara que no electores- i als capellans.
- c) Els diputats s'elegiran per circumscripcions provincials, assignant-se un diputat per cada cinquanta mil habitants i un altre per cada fracció superior a trenta mil.

Les ciutats de Madrid i Barcelona constituirán circumscripció pròpia, deslligades de la resta de municipis de la seva província. Aquesta ampliació de les dimensions de les circumscripcions electorals tendia, d'una banda a disminuir el pes extraordinari de l'Espanya rural i donar a les zones urbanes la representació que li corresponia proporcionalment. I de l'altra, a eliminar el vell caciquisme local basat en la petita circumscripció i afavorir el predomini d'aquelles forces polítiques que estiguessin organitzades a nivell circumscriptoral.

d) S'adopta el sistema de llista amb vot restringit, per el que cada elector únicament podia votar a un vuitanta per cent aproximadament del número total de diputats que corresponia elegir a cada circumscripció.

Aquesta mesura permetia reservar un número de llocs, aproximadament un vint per cent, per la minoria més important.

e) Per ésser proclamat diputat serà precis, además de tenir el major número de vots escrutats, haver obtingut al menys el vint per cent dels vots emesos, i en el cas de no arribar a aquesta proporció és procedirà a una segona volta, restringint-se el vot a les vacants que resultin de la primera elecció. Per a ésser proclamat diputat en la segona volta, n'hi haurà prou amb obtenir la majoria relativa de vots.

Aquest precepte tendia a forçar la creació de grans partits a nivell circumscripcional i a eliminar les petites formacions, o a forçar-les al reagrupament.

f) És suprimia l'article 29 de la Llei de 1907, que establia l'elecció automàtica dels candidats que no resultessin proclamats en major nombre dels que havien d'ésser elegits. A partir d'ara tots els candidats proclamats s'haurán de sotmetre a l'elecció.

En definitiva, totes aquestes innovacions conduien a que el sistema electoral majoritari garantitzés una certa representació a les minories, que encara que éssent menor que la que haguessin obtingut amb un sistema proporcional, era certament més del que un sistema majoritari estricte els hagués procurat. No hi ha dubte que aquesta reforma primava excessivament als partits que obtenien la majoria, al augmentar la desproporció entre la força electoral dels partits i la representació parlamentària que obtenien en les eleccions.

CANDIDATURES EN PRESENCIA.-

1) Lliga Regionalista.-

El resultat de les eleccions d'abril de 1931 i l'ascens de l'Esquerra Republicana a partit hegemònic a Catalunya, fa que la Lliga, aliada amb els tradicionalistes jaumins, aspiri en aquestes eleccions a aconseguir

el suport majoritari de l'electorat conservador en lluita amb el Partit Republicà Radical i el Partit Catalanista Republicà.

La seva acceptació de la República com a règim establert, per bé que no és declarés republicana, la portaren a oferir-se com el partit conservador i dretà però no partidari del dissens.

2) Partit Republicà Radical.-

Les eleccions municipals del 12 d'abril, donaren al Partit Radical el segon lloc, després de l'ERC, a la ciutat de Barcelona.

Això menà els radicals, seguint la línia general del partit, a presentar-se com l'alternativa conservadora. Dins aquesta perspectiva, afrontava les eleccions de 1931 ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ a Barcelona, mantenint la seva posició d'alternativa republicana de dreta i de partit que hi estava més ben situat.

3) Partit Catalanista Republicà.-

Fundat el 22 de març de 1931 per la reunificació d'Acció Catalana i Acció Republicana de Catalunya, representava amplis sectors de la burgesia i dels intel·lectuals del país. Malgrat els fluixos resultats assolits a les municipals d'abril, és presentava a aquestes eleccions legislatives amb l'esperança d'ocupar l'espai centrista i convertir-se amb l'alternativa a ERC. Els principis ideològics d'aquest partit eren bàsicament: republicanisme, liberalisme, catalanisme.

4) Esquerra Republicana de Catalunya.-

L'èxit electoral del 12 d'abril de 1931 i l'audàcia en proclamar la República Catalana, transformada dies més tard en Generalitat de Catalunya, li donaren el suport d'amplis sectors socials i la direcció política de Catalunya, en situació de preeminència.

ERC, aliat amb el petit partit de Unió Socialista de Catalunya (USC), afrontarà les eleccions legislatives amb l'esperit de revalidar la seva posició hegemònica que havia assolit en les municipals i pretén recollir els seus vots d'amplis sectors de la petita burgesia i del proletariat barceloní.

Els principis ideològics d'ERC eren bàsicament: personalitat nacional de Catalunya, federació amb els altres pobles ibèrics, socialització de la

riquesa a benefici de la col.lectivitat.

5) Extrema Esquerra Federal.-

Partit sorgit de l'escissió del Partit Federal el març de 1931, El sentit de la ruptura - que s'inicia al comitè municipal de Madrid i és transmès després a la resta d'Espanya- era la negativa a acceptar l'ingrés en la coalició republicano-socialista i la col.laboració amb els nuclis de la dreta republicana. L'Extrema Esquerra Federal buscava situar-se a l'esquerra d'ERC i convertir-se en el partit de l'anarcosindicalisme.

6) Agrupació Socialista de Barcelona.-

L'abril de 1931, es produeix un conflicte que enfrontà l'Agrupació de Barcelona amb el comitè de la Federació Catalana del PSOE i la majoria de la UGT, sobre l'interpretació que calia donar a l'aliança amb els republicans. El juny de 1931, en plena pugna interna, l'Agrupació de Barcelona presentà dos candidats per la ciutat de Barcelona, buscant l'atracció de vots de l'antiga coalició republicano-socialista, trencada ara pel Partit Radical.

7) Bloc Obrer i Camperol.-

Constituit oficialment a Terrassa pel març de 1931, per la unificació de dues organitzacions, el Partit Comunista Català i la Federació Comunista Catalano-Balear. La seva tàctica tendia a la prolongació de la revolució de la revolució del 14 d'abril i a incidir en els sectors d'esquerra més obreristes i nacionalistes.

8) Partit Comunista d'Espanya.-

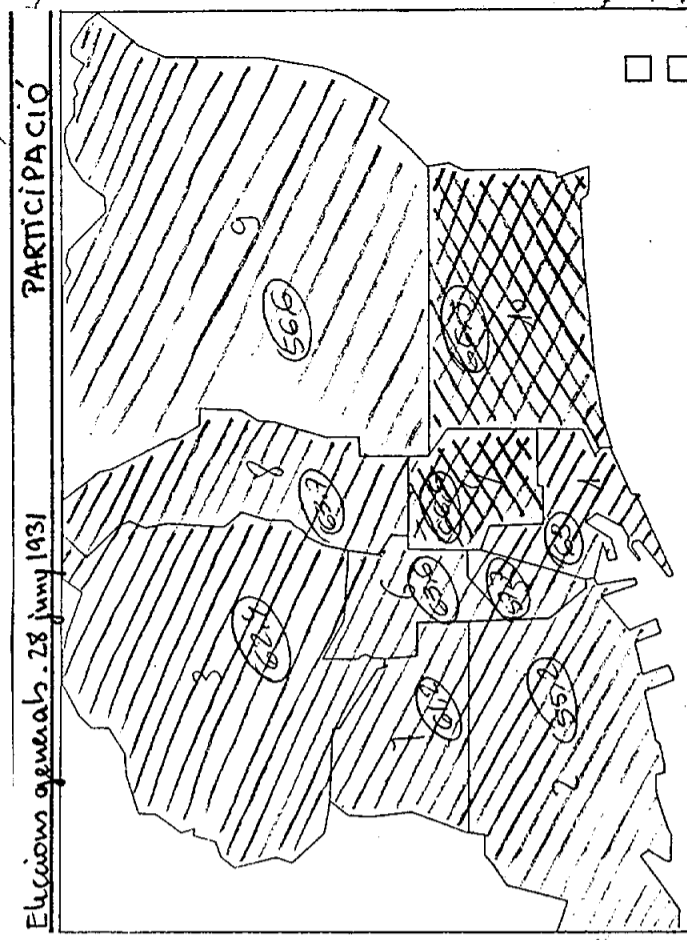
Pràcticament desapareguda l'organització del PCE a Catalunya, després de l'escissió de la Federació Comunista Catalano-Balear, el partit és reconstruït difícilment. La seva audiència era molt limitada i la seva irradiació mínima. El sectarisme esquerranista i la negativa a admetre una organització diferenciada per a Catalunya impediren l'arrelament del partit.

Quadre 3.3.1. Eleccions legislatives de 28 de Juny de 1.931

generals

DTE.	POBLACIÓ	CENS ELECTORAL	% electors / població	VOTANTS	% participació	% abstenció
I	27.360	17.250	63,0	17.250	63,0	37,0
II	26.062	14.390	55,2	14.390	55,2	44,8
III	14.134	8.816	62,4	8.816	62,4	37,6
IV	30.631	20.414	66,6	20.414	66,6	33,4
V	33.702	19.460	57,7	19.460	57,7	42,3
VI	23.105	14.702	63,6	14.702	63,6	36,4
VII	30.233	18.505	61,2	18.505	61,2	38,8
VIII	28.399	18.085	63,7	18.085	63,7	36,3
IX	29.383	16.628	56,6	16.628	56,6	43,4
X	19.878	13.215	66,5	13.215	66,5	33,5
TOTAL BARCELONA	262.887	161.465	61,4	161.465	61,4	38,6

Mapa 3.3.1

Quadre 3.3.1.a

DISTRICTES

Eleccions legislatives 28 juny 1.931

3.3.1.a

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

ESQUERRA REPUBLICANA CATALUNYA

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Total Barcelona
Vots	9669	9584	4575	9064	12260	7013	13546	11357	11972	9343	98.383
% sobre votants	56,1	66,6	51,9	44,4	63,0	47,7	73,2	62,8	72,0	70,7	61,0
% sobre cens electoral	35,3	36,8	32,4	29,6	36,4	30,4	44,8	40,0	40,7	47,0	37,4
* Francesc Macià i Llussà											111.808
* Gabriel Alomar i Villalonga											103.631
* Jaume Agudé i Miró											103.585
* Rafael Campalans i Puig											102.884
* Joan Puig i Ferrater											101.084
* Ventura Gassol i Rovira											100.090
* Joan Lluhí i Vallescà											98.739
* Antoni Xirau i Palau											97.884
* Josep Dencàs i Puigdollers											97.709
* Josep Terradellas i Joan											96.832
* Josep Riera i Punti											96.384
* Angel Samblancat i Salanova											96.267
* Antoni Sbert i Massanet											95.395
* Ramon Franco Bahamonte											91.731

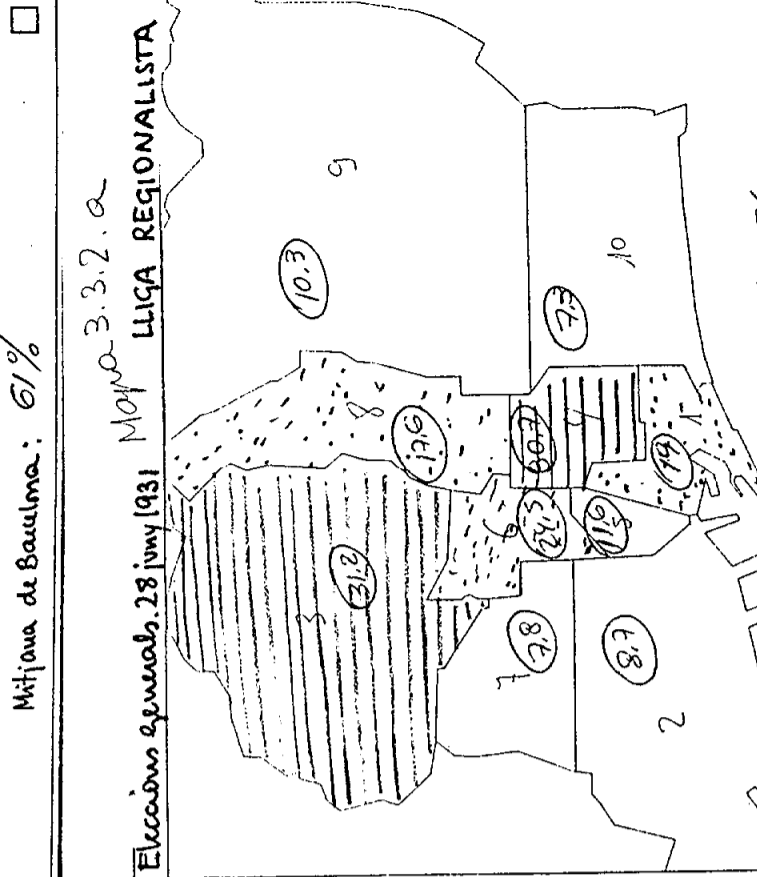

Quadre 3.3.1.b

DISTRICTES

Mitjana de Barcelona: 61%

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Total Barcelona
Vots	3272	1252	2751	6267	2257	3602	1443	3183	1713	965	26.710
% sobre votants	19,0	8,7	31,2	30,7	11,6	24,5	7,8	17,6	10,3	7,3	16,5
% sobre cens electoral	12,0	4,8	19,5	20,5	6,7	15,6	4,8	11,2	5,8	4,9	10,2
* Ramon d'Abadal i Calderó											43.511
* Pere Rahola i Molinas											29.220
* Antoni Martinez Domingo											27.883
* Ferran Valls Taberner											27.712
* Joan Ventosa i Calvell											26.925
* Lluís Duran i Ventosa											26.662
* Joaquim Cabot i Rovira											25.194
* Francesc Gambús i Rusca											24.929
* Antoni Par i Tusquets											24.666
* Francesc Matheu i Fornells											23.759
* Andreu Oliva i Lacoma											23.595
* Josep Codolà i Gualdo											23.518
* Lluís Ferrer - Vidal											22.906
* Ramon Batlle i Matabosch											22.051

Mitjana de Barcelona: 16,5%

Quadre 3.3.4.c

Eleccions legislatives del 28 de juny de 1931

DISTRICTES

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Total
--	---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	-------

- EXTREMA ESQUERRA FEDERAL

Vots	1104	1151	326	1184	1829	662	1221	705	1181	1322	10.685
% sobre votants	6,4	8,0	3,7	5,8	9,4	4,5	6,6	3,9	7,1	10,0	6,6
% sobre cens electoral	4,0	4,4	2,3	3,9	5,4	2,9	4,0	2,5	4,0	6,7	4,1
* Joaquim Pi i Arsuaga											33.441
Eduard Barriobero i Herran											12.938
Salvador Selides i Moreno											12.792
Antonio Jimenez Jimenez											11.556
Eduard Sanjuan i Albi											10.015
Abel Velilla i Sarazola											9.737
Francesc Casas Sala											8.281
Ferran Rosell i Jané											7.964
Francesc Corbella i Alegret											7.819
Antoni Marina Malats											7.533
Jaume Turró i Pont											7.522
Joan Perea i Capulino											7.372
Eugeni Carrera Bermúdez											7.333
Josep Martí i Feced											6.681

Mapa 3.3.1.c

Mapa
blanc

Quadre 3.3.4.d

DISTRICTES

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Total
--	---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	-------

- PARTIT CATALANISTA REPUBLICA

Vots	621	403	326	878	506	691	389	651	283	251	4.999
% sobre votants	3,6	2,8	3,7	4,3	2,6	4,7	2,1	3,6	1,7	1,9	3,1
% sobre cens electoral	2,3	1,5	2,3	2,9	1,5	3,0	1,3	2,3	1,0	1,3	1,9
* Lluís Nicolau d'Oliver											35.584
Jaume Bofill i Mates											12.515
Albert Bastardas i Sampere											11.977
Josep Barbey i Prats											9.729

Mapa 3.3.1.d

Mapa
blanc

apunt,

Eleccions legals 28 de juny del 1931

(3)

Quadre 3.3.4.e

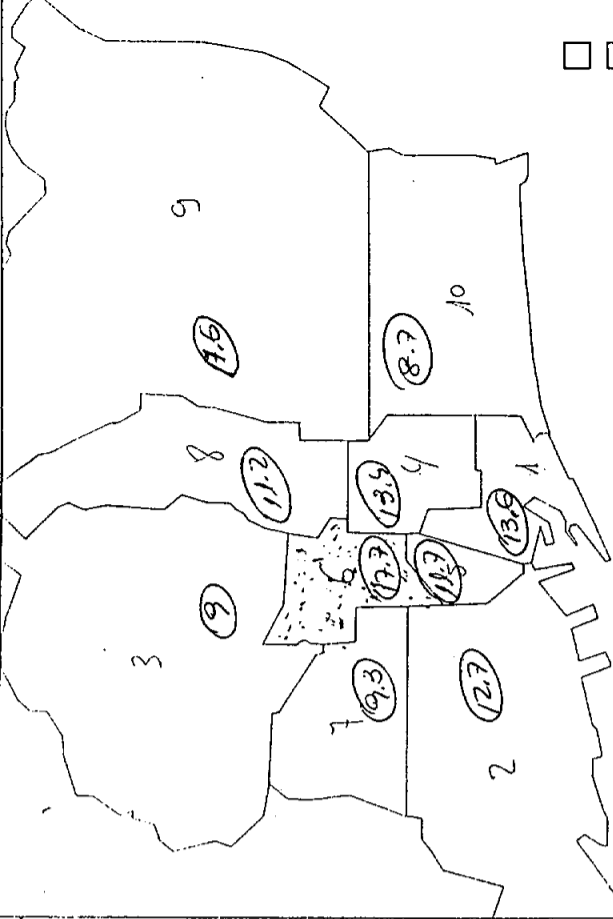
Mapa 3.3.1.
PARTIT REPUBLICÀ RADICAL

Eleccions apuntes, 28 juny 1931

DISTRICTES

I II III IV V VI VII VIII IX X Total
Barcelona

Vots	2346	1828	793	2735	2277	2602	1721	2026	1264	1150	18.742
% sobre votants	13,6	12,7	9,0	13,4	11,7	17,7	9,3	11,2	7,6	8,7	11,6
% sobre cens electoral	8,6	7,0	5,6	8,9	6,8	11,3	5,7	7,1	4,3	5,8	7,1
Alexandre Lerroux i Garcia											29.832
Niceto Alcalá-Zamora											27.770
Josep M ^e Serraclara i Costa											24.906
Joan Josep Rocha i Garcia											24.564
Antoni Montaner i Castaño											24.468
Josep Juncal Verdulla											23.542
Juli Martinez Gimeno											23.248
Antoni Marsá Bragado											23.122
Joan Giró i Prat											23.109
Felix Antiga Fernández											22.493
Jaume Carner i Romeu											17.219

Mitjana de Barcelona: 11,6%

□ □ □ □

(14)

Eleccion legislatives de 28 de juny de 1.931

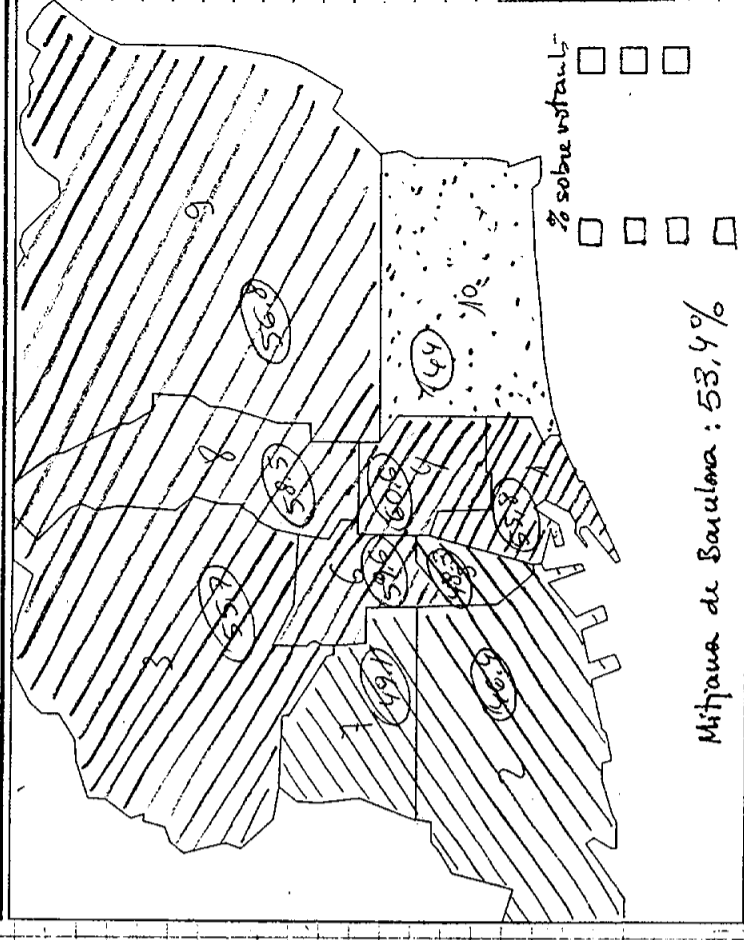
<u>ALTRES CANDIDATURES</u>	<u>Votació Mitjana</u>	<u>% votants</u>	<u>% cens electoral</u>
- AGRUPACIO SOCIALISTA BARCELONA	1.151	0,7	0,4
- BLOC OBRER I CAMPEROL	740	0,5	0,3
- PARTIT COMUNISTA D'ESPANYA	165	0,1	0,06

Mapa 3.3.2
Eleccions autonòmiques de Catalunya del 1932

DE	POBLACIÓ	Cens Eleccional	% electors/ total	VOTANTS	% Participació	% Absències
I	27.360			15.267	55,8	44,2
II	26.062			12.094	46,4	53,6
III	14.134			7.873	55,7	44,3
IV	30.631			18.550	60,6	39,4
V	33.702			16.279	48,3	51,7
VI	23.700			14.133	59,6	40,4
VII	30.233			14.858	49,1	50,9
VIII	28.903			16.904	58,5	41,5
IX	29.383			16.689	56,8	43,2
X	23.679			10.412	44,0	56,0
TAL TOTAL	267.787			143.051	53,4	46,6

Mapa 3.3.2

Eleccions autonòmiques, 20 novembre 1932 PARTICIPACIÓ

annex 3.3.2.b

ANEX DATIV RIES

DISTRICTES

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	TOTAL BARCELONA
<u>Acòrdia Ciutadana</u>											
Antoni Martínez - Domingo											37.080
Fernan Valls Taberner											36.158
Josep M ^e Tallada i Paulí											35.825
Lluís Duau i Ventosa											35.565
Juan Ventosa i Casvell											35.215
Josep Puig i Cadafalch											35.050
Felp de Solà i Canizares											34.954
Antoni Par i Tusquets											34.231
Frederic Roda i Ventura											34.215
Lluís Jover i Nunell (Unió Democràtica)											34.121
Josep Cobià i Gualdo											33.918
Lluís Celis i Pujol											33.790
Damià Juncadella i Ballbé											33.703
Alexandre Gallart i Folch											33.686
Juan Perpinya i Pujol											33.545
Juan-Antoni de Güell i López											33.496
Josep Agell i Agell											33.361
Josep Martí i Moreso (Unió Democràtica)											33.114
Amaieu Vives i Roig											32.905
Vots	4153	2334	2763	6734	2881	4631	2555	4327	2904	1489	34775

LANDS DIATUREN Quadre 3.3.2.c

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	TOTAL BARCELONA
Partit Republicà Radical											
Antoni Montaner i Castaño											19.025
Enric B de Quiros Jordau											18.657
Eladi Gardó i Ferrer											18.483
Josep Capdenina i Ventura											18.481
Josep Juca Verdulk											18.462
Eduard Calero Molina											18.456
Damiànek Montan Fbàñez											18.429
Tomàs Burrell i Jacas											18.314
Agusti Garcia Suñelada											18.293
Joan Mufal Casanovas											18.268
Josep Llomas Meca											18.258
Carles Rodriguez Soriano											18.216
Pelai Rubert Alegrià											18.189
Josep Ferrero Jiu											18.180
Lluís Rufasta Benús											18.158
Josep Fuset Tubig											18.122
Manuel Ferrandis Nacher											18.030
Lluís Matutano Casanovas											17.982
Josep Mathen Ferrer											17.856
Vots	2137	1802	535	2096	2491	1957	1783	1817	1946	1895	18.459
% sobre vots	4,0	4,9	6,8	11,3	15,3	13,8	12,0	10,7	11,7	18,2	12,9
% sobre cens electoral	7,8	6,9	3,8	6,8	7,4	8,2	5,9	6,3	6,6	8,0	6,9

AN D D A T U R E S

D I S T R I C T E S

Quadre 3. B. 2. d

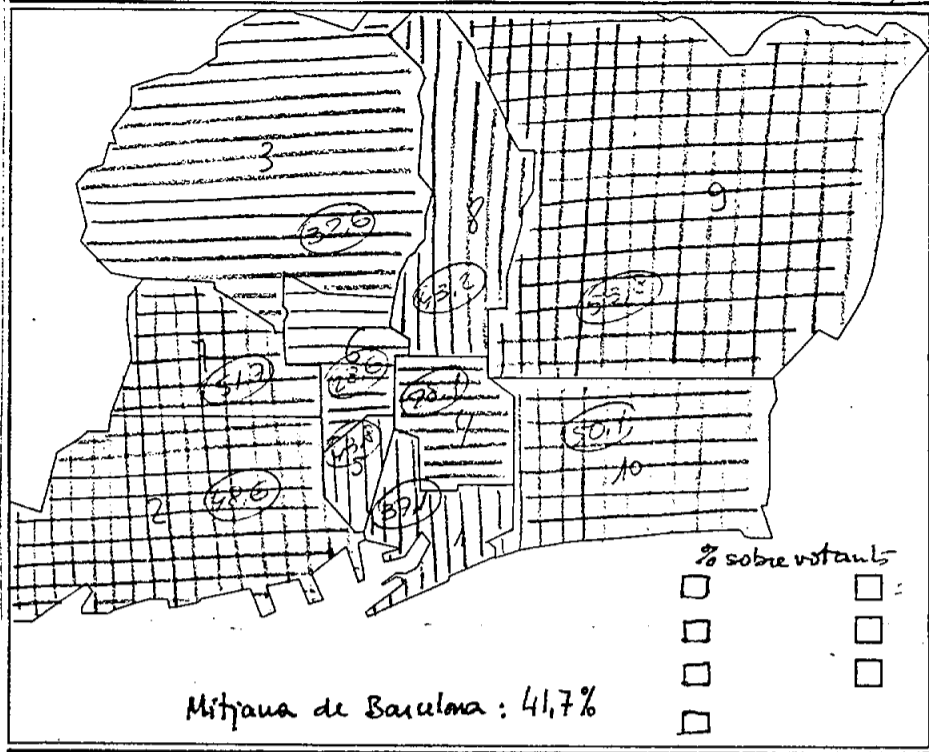
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	TOTAL BARCELONA
Administració Catalànica Republicana										
is Nicolau d'Oliver										21.664
aden Hurtado i Miró										21.264
bert Bastardas i Samper										19.335
xich Esteve i Guau										18.769
imon Noguer i Comet										17.495
quel A. Ralta i Botha										16.818
audi Ametlla i Coll										16.662
autingo Gubera i Fabregas										16.402
osep Barbey i Prats										15.721
eduard Fontseré i Ribas										15.470
ere Domingo i Sanjuan										15.190
Josep Tomas i Piere										15.189
Estanislau Duran i Reynolds										15.184
Mannel Raventós i Bordoy										15.142
David Ferrer i Galles										13.941
Ferran Boter i Maun										13.935
August Matons i Colomer										13.857
Ferran Cuito i Cavall										13.726
Vots	1718	1180	1077	2367	1532	2308	1401	2098	115	15.669
% sense votant	11,2	9,8	13,7	12,8	9,4	6,3	9,4	12,4	6,9	10,9
% sense cens electoral	6,3	4,5	7,6	7,7	4,5	9,7	4,6	7,2	3,9	5,8

Quadre 3.3.2 e

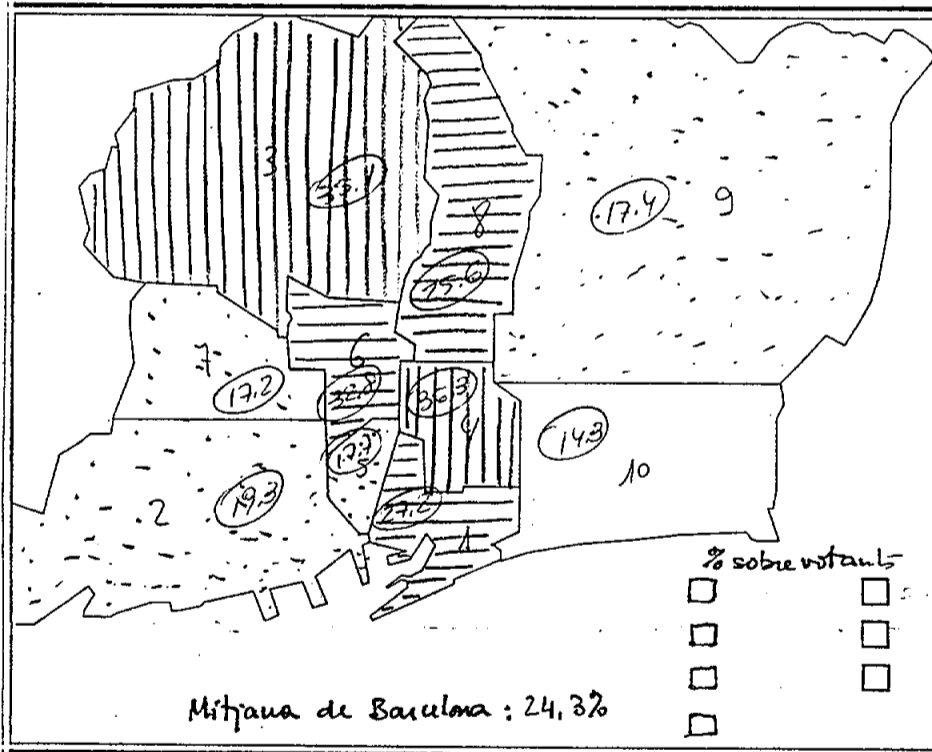
ALTRES CANDIDATURES

	<u>Votació Mitjana</u>	<u>% VOTANTS</u>	<u>% ELECTORAL</u>
DRETA DE CATALUNYA	5.937	4,1	2,2
ALIANÇA D'ESQUERRES (PRDF)	3.018	2,1	1,1
BLOC OBRER I CAMPEROL	2.446	1,7	0,9
PARTIT COMUNISTA DE CATALUNYA	1.101	0,8	0,4
ALIANÇA D'EXTREMES ESQUERRES I PARTIT SOCIAL REVOLUCIONARI	1.044	0,7	0,4
PARTIT NACIONALISTA CATALÀ	730	0,5	0,3
CONCENTRACIÓ ESPANYOLA	165	0,1	0,1
ESTAT CATALÀ - PARTIT PROLETARI	185	0,1	0,1

Eleccions autonòmiques 20 novembre 1932. ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Eleccions autonòmiques 20 novembre 1932. CONCORDIA CIUTADANA

ELECCIONS LEGISLATIVES DE 19 DE NOVEMBRE DE 1933
=====

NORMATIVA ELECTORAL.-

~~XXXXXXXXXXXX~~

L' 1 de juny de 1933 el Govern Azaña presenta a les Corts el projecte de Llei Electoral. Aquest projecte té un caràcter encara més majoritari que el Decret de 8 de maig de 1931.

El punt central de la discussió parlamentària fou la defensa per part de Gil Robles i Suárez Picallo (minoria gallega) del sistema proporcional. Un cop vist que la majoria de la Cambra no ho acceptava, s'intentà suavitzar, sense aconseguir-ho, el caràcter majoritari del projecte de llei.

La Llei Electoral, aprovada el 27 de juliol de 1933, reconeixia la ~~max~~^x ~~gènica~~ vigència del Decret de 8 de maig de 1931 i introduïa algunes modificacions, entre les que cal destacar la proclamació de diputats en primera i segona volta:

- a) Per proclamar en primera volta, la votació tindrà que reunir una característica: que un o més candidats hagin obtingut com a mínim el quaranta per cent dels vots escrutats. En aquest cas, si la resta de candidats haguessin obtingut un número de vots superiors al vint per cent dels escrutats vàlidament i entre aquells i aquests quedés cobert el número total de vacants a elegir, la proclamació abstarà a tots els que reuneixin aquestes condicions. Serán proclamats els obtinguin majoria de vots.
- b) En el cas de que cap dels candidats obtingués el quaranta per cent dels vots o quedessin escons per cobrir segons les prescripcions del apartat anterior, és celebrarà una segona volta electoral el segon diumenge després de la primera elecció. En aquesta segona volta només podran presentar-se els que en la primera hagin obtingut més del vuit per cent dels vots escrutats. Quan en la primera volta cap dels candidats minoritaris obtingui el vuit per cent, quedarà lliure l'elecció en segona volta pels llocs vacants. En el cas de que no hi hagi altres candidats amb

més del vuit per cent que el número just d'escons a cobrir, aquests candidats quedarán proclamats definitivament.

Podem observar que aquestes principals modificacions tenen per objecte accentuar el caràcter ja marcadament majoritari del sistema anterior. Aquest caràcter majoritari s'exagera en aquesta llei al establir uns màxims i mínims del quaranta i vint per cent dels vots per a poder sortir elegits, i també al restringir l'accés a la segona volta.

Una gran novetat que presenten aquestes eleccions de 1933, és que per primera vegada, les dones tenen dret a votar. Aquest dret no és recollit en aquesta llei electoral, sino qu'és reconegut anteriorment per la Constitució aprovada el 9 de desembre de 1931. La Constitució de la República consagra en l'article 36 que els ciutadans d'un i altre sexe, majors de vint-i-tres anys, tenien els mateixos drets electorals. D'aquesta manera, Espanya és situada al nivell d'altres països europeus que ~~havien~~ havien anat legialant l'accés de les dones a les urnes.

Cal dir, però, que no va ésser facil l'aprovació d'aquesta qüestió en la Cambra de Diputats, puix que va ésser molt discutida. En aquest sentit, cal destacar l'aferrissada defensa del sufragi femení fet per la diputada de la minoria radical, Clara Campoamor, que va defensar el reconeixement de la dona de tots els seus drets, rebutjant els arguments que esgrimien d'altres sectors de la Cambra, sobre l'inoportunitat de la concessió del vot pel perill que podia representar un electorat potencialment conservador. Malgrat que va ésser aprovat, el resultat de la votació - 160 contra 121 - demostra lo controvertit del tema.

CANDIDATURES EN PRESENCIA.-

1) Bloc Nacional de Dretes.-

Candidatura formada per la coalició de l'agrupació política Dreta de Catalunya, de caràcter monàrquic, amb el Partit Agrari, format per grans propietaris. La seva posició era obertament contrària al règim republicà i a l'autonomia catalana, a la vegada que intentava canalitzar la defensa dels interessos agraris dels grans propietaris.

2) Lliga Catalana.-

L'orientació cap el centre de la Lliga en els eleccions al Parlament de Catalunya de 1932, es consolidà amb la fundació de Lliga Catalana, el febrer de 1933, i la fixació d'uns estatuts organitzatius i un programa general, fins aleshores inexistents.

Al nou partit, a part de l'ingrés de la Dreta Liberal Republicana, s'havia incorporat el grup capitanejat per Jaume Bofill i Mates, procedent de la descomposició del Partit Catalanista Republicà.

El conflicte del camp català fa que el ~~partit~~ partit adopti una postura intransigent davant els tímids intents de reforma agrària. Dins aquesta perspectiva i amb un creixement organitzatiu molt considerable durant el 1933, La Lliga afrontarà les eleccions dirigint una ampla aliança que incloïa el tradicionalisme, els radicals (Tarragona) i independents.

3) Unió Democràtica de Catalunya.-

Així com a les eleccions al Parlament de 1932, UDC és presenta en coalició amb la Lliga, a aquestes eleccions és presenta en solitari.

L'orientació política presa per UDC, marcada pel catalanisme radical, la seva orientació social centrada en sectors petitburgesos i treballadors, així com el relleu especial donat a la confessionalitat religiosa, l'allunyaven clarament del partit conservador català. Ademés, la diferència s'accentuaria notablement quan, arran del conflicte agrari, UDC dona suport d'una forma clara i decidida a la Llei de Contractes de Conreu, a la que s'oposava la Lliga.

4) Partit Republicà Radical.-

No arriben en bon moment aquestes eleccions per el Partit Radical de cara a tenir expectatives d'èxit a Catalunya. Per bé que les eleccions de 1931 i 1932 l'han situat en tercer lloc després d'ERC i la Lliga, el partit és troba molt lluny de poder disputar l'alternativa conservadora a la Lliga.

L'únic diputat que obtindrà a Catalunya serà a la circumscripció de Tarragona, on el ~~partit~~ partit es presenta coaligat a la Lliga.

5) Coalició d'Esquerres Catalanes.-

Coalició centrista formada per Acció Catalana Republicana, procedent del Partit Catalanista Republicà; pel Partit Nacionalista Republicà d'Esquerres, partit format pels expulsats d'ERC l'octubre de 1933, encapçalats per Lluhí i Vallescà; i pels federals del Partit Federal -"El Pacte", procedents del Partit Republicà Democràtic Federal, partit aquest que és presenta en les llistes d'ERC.

6) Esquerra Republicana de Catalunya.-

El partit hegemònic a Catalunya durant les eleccions de 1931 i 1932, no afronta aquestes eleccions en bon moment, ja que al desgast del govern que exerceix a Catalunya des de 1932, si afegeixen els seus problemes interns, que culminen amb l'expulsió del partit, un mes abans de les eleccions, del grup de "L'Opinió " encapçalat per Lluhí i Vallescà, els quals es presentaran , com hem dit abans, en la Coalició d'Esquerres Catalanes, i provocarà una certa dispersió del vot gens favorable per ERC. *La Unió Socialista de Catalunya anirà ~~amb~~ també a aquesta llista.*

7) Front d'Extremes Esquerres.-

Coalició electoral formada per l'Extrema Esquerra Federal, la Confederació Democràtica Federal de Catalunya i l'Extrema Esquerra Republicana. Coalició més radical que el Partit Republicà Democràtic Federal i pròxim a l'anarquisme revolucionari.

8) Front Obrer.-

Coalició formada pel Bloc Obrer i Camperol i el PSOE propiciada pel canvi d'orientació d'ambdós partits. Mentre el BOC abandona la radicalització sobre la qüestió nacional per posar més èmfasi en la qüestió social, el PSOE es nega a pactar l'aliança electoral amb les forces burgeses.

9) Partit Comunista de Catalunya.-

Fundat poc abans de les eleccions al Parlament de Catalunya de 1932, atreïa alguns quadres antics allunyats del partit i afiliats al BOC. Tenia una presència molt feble, situada bàsicament als centres industrials.

Quadre 3.3.2.a

Eleccions legislatives 19 gener 1933

TOTAL BARCELONA

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Vots	133.085
% sobre votants	36,4
% sobre cens electoral	21,9
Lluís Companys i Jover	151.664
Francesc Macià i Llussà	138.455
Josep Sunyol i Garriga	134.700
Marià Rubio i Tudurí	132.710
Abel Velilla i Sarazola	132.426
Josep Mestres i Puig	125.217
Rafael Folch i Capdevila	124.864
Francesc Viladomat i Morales	124.830
Hilari Salvador i Castells	124.295
Josep Riera i Puntí	124.103
Emili Carles i Serra	123.758
Josep Queralt i Clapés	123.298
Narcís Guerra i Buscarons	122.984
Aurora Bestrana i Salazar	122.285
Jesús Sanz i Poch	121.809

119

Quadre 3.3.2.b

TOTAL BARCELONA

LLIGA CATALANA

Vots	133.597
% sobre votants	36,5
% sobre cens electoral	22,0
Joaquim Pellicensa i Camacho	132.015
Joan Ventosa i Calvell	132.013
Lluís Puig de la Bellacasa i Déu	131.509
Felip de Solà i Cañizares	131.331
Francesc Cambó i Batlle	131.295
Pere Rahola i Molinas	131.281
Joaquim M ^{re} de Nadal i Ferrer	131.251
Alexandre Gallart i Folch	130.828
Antoni Gabarró i Torres	130.302
Vicenç Solé de Sofo	129.980
Francesc Pons i Pla	129.735
Josep Ayats i Surribas	129.640
Joaquim Reig i Rodríguez	128.599
Francesc Bastos i Ansart	126.174
Francesc d'A. Vendrell i Tiana	108.651

119

ALTRES CANDIDATURESVotació Mitjana% sobre votants% cens electoral

- PARTIT REPUBLICA RADICAL	39.472	10,8	6,5
- COALICIÓ D'ESQUERRES CATALANES	34.094	9,3	5,6
- BLOC NACIONAL DE DRETES	16.755	4,6	2,8
- FRONT OBRER	4.756	1,3	0,8
- PARTIT COMUNISTA DE CATALUNYA	2.597	0,7	0,4
- UNIÓ DEMOCRÀTICA DE CATALUNYA	878	0,2	0,1
- Candidatura recomenada per "EL DILUVIO" (Manuel Azaña)	813	0,2	0,1

ELECCIONS LEGISLATIVES DE 16 DE FEBRER DE 1936
=====

CANDIDATURES EN PRESENCIA.-

Dues candidatures es presenten a ~~les~~ les cinc circumscripcions electorals de Catalunya a les eleccions de febrer de 1936, el Front Català d'Ordre i el Front d'Esquerres de Catalunya.

1) Front Català d'Ordre.-

Coalició electoral de les forces polítiques conservadores sota la ~~hegemonia~~ hegemonia de la Lliga Catalana. Les altres forces que l'integraven eren, els tradicionalistes, el Partit Republicà Radical i Acció Popular Catalana, format a l'octubre de 1934 com a conseqüència de l'escissió d'alguns elements de Lliga Catalana relacionats amb els medis agraris, i adherit a la CEDA.

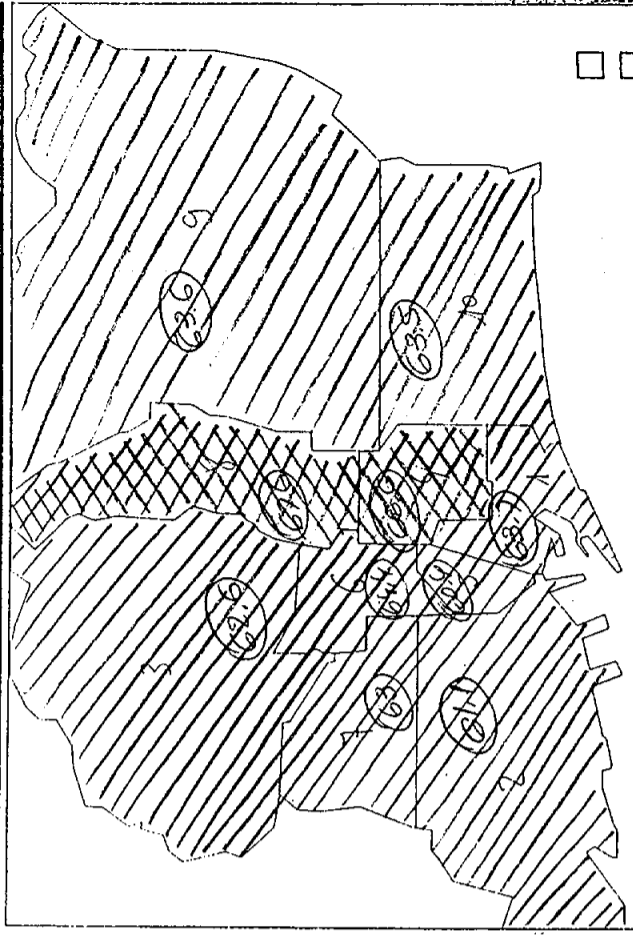
2) Front d'Esquerres de Catalunya.-

Coalició de les forces polítiques progressistes sota la hegemonia d'Esquerra Republicana de Catalunya, i integrada per d'altres forces d'esquerra moderada i catalanista com Acció Catalana Republicana i el Partit ^{Nacionalista} Republicà d'Esquerra; pels socialistes de l'Unió Socialista de Catalunya, que durant el període republicà es presentà coaligat a ERC; pels nacionalistes radicals del Partit Català Proletari, escissió d'Estat Català; i pels comunistes del Partit Comunista de Catalunya i els del Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM), constituït el setembre de 1935 per la fusió del BOC amb el grup d'Andreu Nin procedent d'Esquerra Comunista.

Quadre 3.3.4 *generals*
ELECCIONS LEGISLATIVES DE 16 DE FEBRER DE 1.936

DTES.	POBLACIÓ	CENS ELECTORAL	% electors/ població	VOTANTS	% participació	% abstenció
I		57.414		36.590	63,7	36,3
II		53.352		32.588	61,1	38,9
III		34.548		21.622	62,6	37,4
IV		69.653		46.396	66,6	33,4
V		62.606		37.821	60,4	39,6
VI		59.681		38.411	64,4	35,6
VII		70.302		44.312	63,0	37,0
VIII		66.865		45.195	67,6	32,4
IX		79.602		50.643	63,6	36,4
X		48.244		30.631	63,5	36,5
TOTAL BARCELONA		602.267		384.209	63,8	36,2

Eleccions generals. 16 febrer 1936 PARTICIPACIÓ

Catunya de Barcelona: 63'8%

DISTRICTES

	I	II	III	IV	V	VI	VII	IX	X	Total
--	---	----	-----	----	---	----	-----	----	---	-------

FRONT D'ESQUERRES DE CATALUNYA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vots	22689	23835	10135	20117	26149	17469	32786	27352	37106	23935
sobre votants	62,0	71,8	46,9	43,4	69,1	45,5	74,0	60,5	73,3	78,1
sobre cens electoral	39,5	43,8	29,3	28,9	41,8	29,3	46,6	40,9	46,6	49,6

Lluís Nicolau d'Olwer	262.270
Claudi Ametlla i Coll	261.135
Lluís Companys i Jover	260.990
Martí Barrera i Maresma	260.948
Pere Corominas i Muntanya	260.659
Josep Sunyol i Garriga	260.537
Ramon Hugués i Bizet	260.506
Marià Rubió i Tuduri	260.302
Faustí Ballvé i Pellicer	259.858
Josep Massip i Izàbal	259.798
Pere Ferrer i Batlle	259.645
Ramon Pla i Armengol	258.721
Faume Agudé i Miró	257.520
Miquel Vaidés i Garriga	257.190
Pere Aznar i Saserra	256.880
Joaquim Maurín i Julià	256.723

Manera 3.3.4. a

Quadre 3.3.4 a

DISTRICTES

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Total
--	---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	-------

FRONT CATALA D'ORDRE

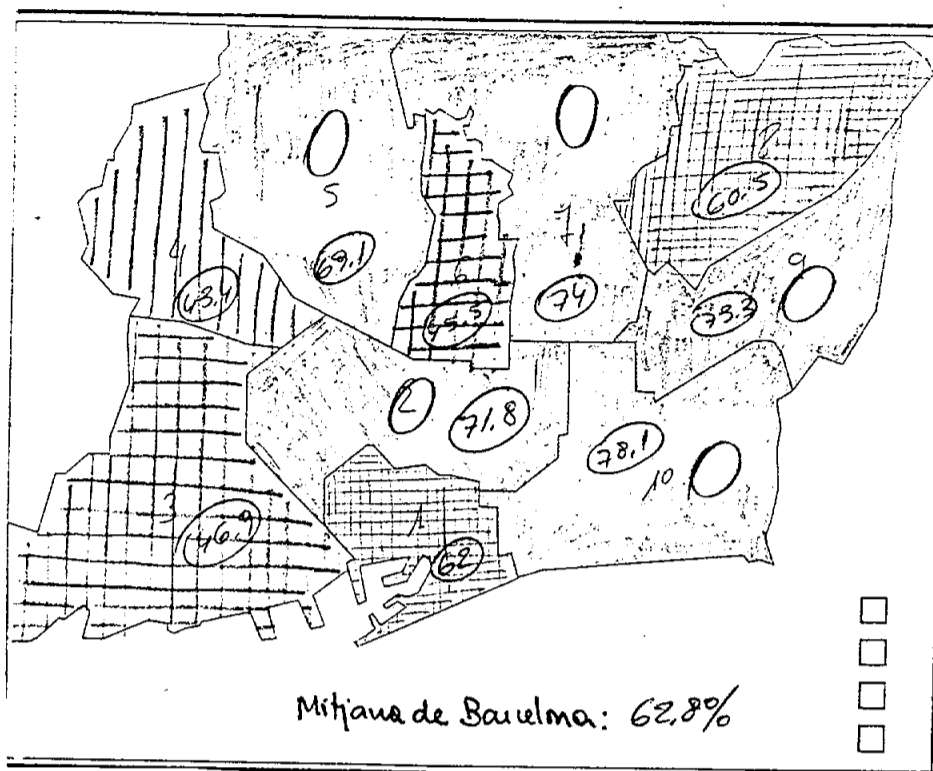
ots	13901	9203	11487	26279	11672	20942	11526	17843	13537	6696	143.086
sobre votants	38,0	28,2	53,1	56,6	30,9	54,5	26,0	39,5	26,7	21,9	37,2
cens electoral	24,2	17,2	33,2	37,7	18,6	35,1	16,4	26,7	17,0	13,9	23,8

Joan Ventosa i Calvell	153.751
Pere Rahola i Molinas	153.247
Lluís Puig de la Bellacasa	153.013
Felip Rodés i Baldrich	152.870
Antoni Gabarró i Torres	152.757
Felip de Solà i Cañizares	152.652
Vicenç Solé de Sofo	152.146
Joaquim Ms de Nadal i Ferrer	151.972
Lluís Jover i Munell	151.761
Francesc Bastos i Ansaït	151.701
Joaquim Reig Rodríguez	151.617
Joaquim Gomis i Cornet	151.018
Joan Traveria i Pubill	150.793
Santiago Toront i Buxó	150.249
Roderic Eno i Palos	149.519
Alexandre Lerroux i Garcia	149.125

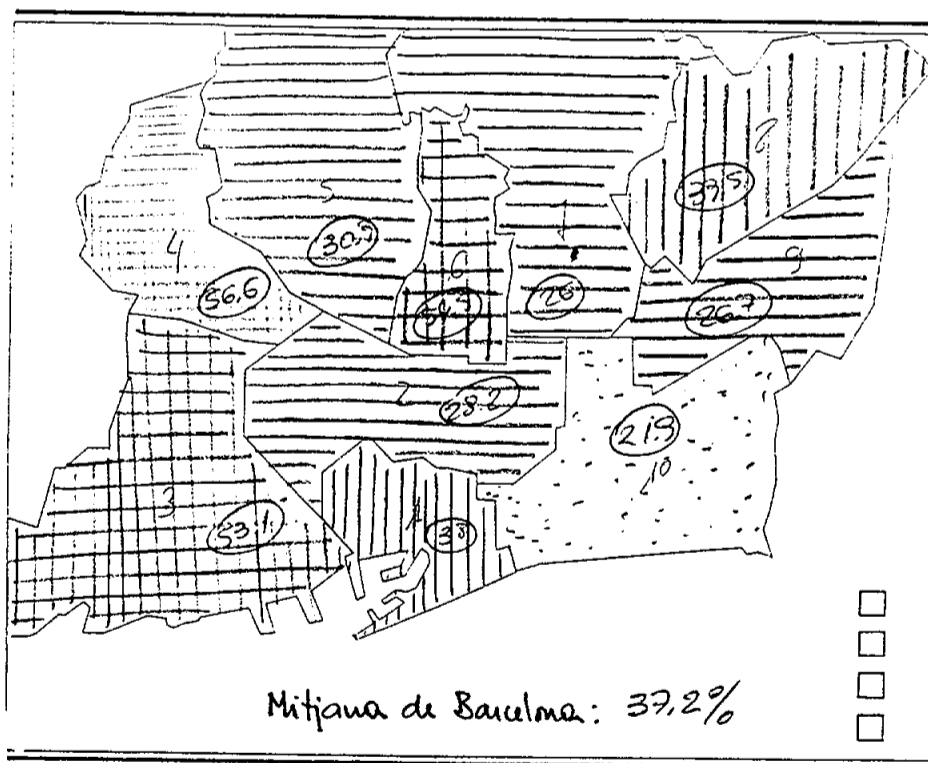
Manera 3.3.4. b

Quadre 3.3.4. b

Eleccions generals. 16 febrer 1936 FRONT D'ESQUERRES DE CATALUNYA

Eleccions generals. 16 febrer 1936 FRONT CATALÀ D'ORDRE

Abast del treball

Aquest treball es un recull de les aportacions de diversos autors que des de òptiques diferents -històrica, sociològica, geogràfica- s'han interessat pel fenomen electoral a la ciutat de Barcelona en els segles XIX o XX. Alguns dels materials que aportem són inèdits. D'altres ja havien estat publicats però es trobaven dispersos en diferents publicacions. En qualsevol cas, però, han estat reelaborats per tal de donar-los una extensió equilibrada dins el conjunt de la publicació.

Hem considerat 4 tipus d'eleccions: generals, municipals, autonòmiques i a diputats provincials. Al marge de la necessitat de limitar l'extensió del treball per a permetre de seguir millor el fil dels esdeveniments històrics i polítics, les consultes excloses -referèndums i eleccions al Senat, així com les municipals del segle XIX- ho han estat per no complir algun dels requisits següents: disponibilitat de les dades, possibilitat de tractament homogeni dels resultats i representativitat dels càrrecs a elegir.

Els resultats de les municipals del s. XIX es troben encara dispersos en multitud d'arxius parroquials, degut a que els pobles del Pla de Barcelona eren encara independents de la capital i era necessària per tant una tasca prèvia de recopilació que hauria retrassat la present publicació. Les eleccions al Senat, els poders del qual són força més limitats que els de la cambra baixa, tampoc han estat incloses, ja que llur repercussió social és més feble i llur capacitat per a reflectir el clima polític força més dubtosa. Quant a les eleccions a diputats provincials, l'actual sistema indirecte de renovació dels càrrecs, així com la reinstauració de la Generalitat a partir de 1977, han restat incidència política i social a una institució que en un cert moment històric havia pogut aparèixer com l'embrió del què podia ser un govern autonòmic. L'anàlisi de les eleccions a diputats provincials acaba l'any 1923.

Pel què fa als referèndums, no els hem inclòs per quant demanen un tractament força diferent del d'unes eleccions competitives tant pel què fa a planteig polític de la consulta com a l'anàlisi dels resultats, que ha de centrar-se en l'abstenció i vots afirmatius o negatius.

No cal dir que tampoc hem entrat a analitzar la paròdia d'eleccions celebrades sota el règim franquista. Per a aquesta etapa dictatorial ens hem limitat a esmentar les principals lleis sobre les que s'estructurava l'aparell institucional franquista.

En resum, doncs, les dades que hem recollit aquí es refereixen a les eleccions legislatives dels segles XIX i XX, a les de diputats provincials del segle XX fins la dictadura de Primo de Rivera i les municipals des de 1901.

Hom podria adduir que un estudi d'àmbit municipal és insuficient per a donar una visió de conjunt de la vida política del país. En el cas de Barcelona crec invàlida aquesta afirmació. Com a ciutat capdavantera en la revolució industrial i en el procés de modernització política del país -no solament de Catalunya sino de tot Espanya- és un bon punt de referència per a seguir els esdeveniments polítics del país, amb una

oferta d'opcions polítiques que no es donava a cap altre ciutat espanyola. Fins entrat el segle XX, la lluita contra el caciquisme, els enfrontaments entre burgesia i proletariat, entre monàrquics i republicans, entre clericals i anticlericals, entre centre i perifèria -o dit d'una altra manera entre "espanyolistes" i "catalanistes"- configurava una imbrincada trama de la que és difícil destriar-ne el fil conductor.

La dictadura franquista acabà amb aquesta efervescència, que no s'ha reanudat després amb la mateixa virulència. L'esquema s'ha simplificat molt i la pugna s'ha reduït ara al voltant de dos grans eixos: el de dreta-esquerra i el de catalanisme-centralisme, dimensions en referència a les quals els partits es localitzen de forma fluctuant en funció de les diferents conjuntures polítiques. La monarquia ha deixat de ser contestada i la religió tampoc està en el primer plànol de les preocupacions dels espanyols. El panorama polític presenta trets que essencialment poden assimilar-se al d'altres països europeus. La principal diferència tal vegada radiqui en la paradoxa de que, havent estat uns dels primers països d'Europa en lograr la unitat política, no ha aconseguit encara resoldre de forma satisfactòria i integradora l'organització i estructura del seu estat.

Enfoc metodològic

Hem donat preeminència a l'anàlisi política i històrica sobre l'enfocament geogràfic o sociològic dels resultats electorals. La unitat geogràfica emprada, el districte municipal, és molt àmplia per a afinar excessivament en l'estudi de l'orientació del vot en funció de les variables a l'ús en sociologia electoral: status socioeconòmica, edat, sexe, àmbit geogràfic de procedència, etc. Un cop constatada una sorprenent coherència i continuïtat en les estructures geogràfiques del vot, per a aprofundir en les causes de una determinada orientació del vot cal reduir la unitat territorial i/o canviar de d'enfoc metodològic, passant a les enquestes, la història oral, etc. Amb tot, l'aportació d'una sèrie llarga de mapes i de taules de resultats ajuda a comprendre i valorar les raons de determinades respostes col·lectives a la oferta dels diferents partits polítics en una moment determinat.

Contingut i periodificació

El treball s'ha dividit en dos grans apartats, el primer dels quals recull les eleccions legislatives i municipals i el segon les eleccions a Diputats Provincials entre 1808 i 1923.

Les taules numèriques -de resultats i demogràfiques- i els mapes, es donen per districtes, divisió que en la actualitat només té efectes electorals en les municipals. En altres èpoques, el municipi de Barcelona havia constituït per si sol una circumscripció electoral. Els candidats elegits, la llista dels quals es dona any per any, correspon també a la província quan la ciutat no és circumscripció.

Tant el llarg període de temps abarcat com la gama d'eleccions incloses, han fet impossible però sobre tot absurd intentar cenyir el conjunt a un esquema únic i uniforme. La data de 1901 s'ha mantingut com a gran línia divisòria de dos períodes, no tant perquè marqui de forma

rotunda una ruptura amb l'etapa anterior o perquè psicològicament el primer any d'un segle suposi un punt de partida natural, sino perquè en les eleccions del mes de maig de 1901, per primera vegada l'oposició antidinàstica aconseguia a Barcelona un primer triomf sobre els partits monàrquics i es trencava així el torn de partits governamentals que funcionava des de 1875. Hom parlà en la premsa de la victòria del poble català sobre el caciquisme, assolida gràcies a l'esforç de regionalistes i republicans. Des d'aquell moment els partits dinàstics no s'endugueren cap altre victòria a la ciutat de Barcelona i els partits s'anaren consolidant en llur funció representativa en el marc d'un procés electoral cada cop més competitiu.

- Segle XIX

Fins 1901, la periodificació no ha estat fixada en base a etapes electorals. Els resultats de cada elecció no son analitzats individualment ni tampoc representats en mapes de forma sistemàtica per a totes les consultes. Tant la inexistència d'un sistema competitiu i de representació popular, com el fet de que, en el millor dels casos, només un 4% de la població tingués dret a vot, resten interès a la representació cartogràfica dels resultats. A títol d'exemple hem representat en mapes els partits majoritaris o guanyadors entre 1837 i 1858. Els resultats son agrupats al final com a apèndix.

Es fa en canvi una extensa referència als postulats doctrinaris sobre els que es fonamentaven els règims liberals, com a predecessors dels democràtics, i se situen en el context europeu les dates més significatives en l'implantació del sufragi universal, una de les principals característiques d'aquests darrers. Els mecanismes de representació popular inherents als règims liberals substitueixen l'antic sistema piramidal de les eleccions, constituït en la seva base per tots el veïns o caps de família, -que per eleccions successives cada cop més restrictives arribaven a la designació d'un reduït cos de notables en mans dels qui quedava el poder municipal o de les corts- per un altre en el que només una part de la població reuneix determinats requisits, normalment de tipus econòmic o intel·lectual, està capacitada per a participar a les consultes. Es l'anomenat règim censitari, en el qual en canvi es vota directament els candidats i que tindrà vigència a l'estat espanyol entre 1834 i 1890, amb la breu interrupció de 1868-1876.

Segle XX

Després de 1901, la periodificació s'estableix de forma gairebé "natural", per la successió alternativa de períodes democràtics i dictatorials. Una primera etapa abarca fins la dictadura de Primo de Rivera (1901-1923), seguida de l'etapa republicana (1931-1936), per acabar amb la reanudació de la vida democràtica (1977-1986). Els períodes dictatorials son comentats molts de passada, en relació a les pseudo-eleccions que organitzen per a donar una certa aprença democràtica.

Cada contesa electoral és considerada individualment, amb taules de resultats i mapes per districte per als principals partits. A partir de la instauració del sufragi universal, té ja sentit plantejar-se seguir de

forma evolutiva la geografia electoral de la ciutat, que pot contribuir a explicar des de la vessant històrica les raons de la consolidació de determinades estructures de vot, que la reanudació de la vida democràtica al nostre país ha deixat ben paleses.

Les legislatives i municipals de 1901 a 1923 constitueixen dues sèries llargues les quals han estat analitzades per separat, per quant havien creat llur dinàmica política pròpia. L'anàlisi de les generals té en compte el context general espanyol i l'internacional, en especial per al període marcat per la 1a. Guerra Mundial, una de les causes principals de l'agitació social que caracteritzà el període. Per a les municipals, s'han mantingut les referències a les connexions entre la dinàmica sòcio-política general i específica del consistori barceloní, amb les immediates i conseqüents repercussions a la configuració evolutiva dels partits i a llur política d'aliances.

En el període republicà les eleccions municipals celebrades tingueren un caràcter força específic, bé pel seu plantejament plebiscitari, bé per l'adequació a la nova normativa municipal. Ambdós fets aconsellaren, doncs, mantenir al divisió entre aquestes i les legislatives, malgrat que la brevetat del període haguessin pogut ser tractades seqüencialment en el temps.

El 1977, després de 40 anys de dictadura, la vida política del país es trobava extraordinàriament empobrida i en les eleccions que se succeïren en els primers anys de democràcia els temes prioritaris en les campanyes electorals -llibertats democràtiques, amnistia, reivindicacions autonòmiques- eren reivindicats per la pràctica totalitat dels partits contendents. No es podia doncs parlar de una problemàtica específica segons l'àmbit institucional de l'elecció. Els elements de polèmica eren inicialment escassos, donat el desconeixement que l'electorat tenia d'uns candidats i partits fins aleshores desconeguts i/o clandestins i que demostraven una extraordinària cautela en la campanya electoral donat també llur desconeixement de les preferències i reaccions del públic al que s'adreçaven. Hem optat doncs per analitzar els tres tipus d'eleccions de forma seqüencial, en considerar que cada una d'elles compartia un context polític global comú, malgrat que l'elector hagi demostrat fins ara preferències diferents segons l'àmbit institucional de l'elecció -predomini del vot d'esquerres per les generals i les municipals i nacionalista per les autonòmiques.

Advertiment sobre les dades i els mapes.

- Fonts

El capítol corresponent a les eleccions legislatives del segle XIX ha estat reelaborat pel propi autor a partir de les dades que facilitava en la seva tesi (1). Les corresponents a les eleccions a diputats provincials i a les municipals de 1901 a 1923, no havien encara estat publicades, com tampoc ho havien estat les municipals entre 1901 i 1934. Les fonts, ja sigui arxius o premsa, s'indiquen en els respectius capítols. Quant a les generals d'aquest mateix període, procedeixen del llibre dels mateixos autors (2), on les dades es troben molt més promenoritzades, amb els resultats per districte de tots els candidats de cada partit o coalició. Pel fet de trobar-se ja publicada i reunida en un sol llibre aquesta informació, ens hem limitat a oferir els vots totals de la candidatura per districte.

Per les legislatives i autonòmiques del període republicà, el material de base procedeix de treballs ja publicats (3). Quant a la darrera etapa que s'inicia el 1977, les dades procedeixen de publicacions de l'Ajuntament de Barcelona o d'articles i treballs elaborats per l'Equip de Sociologia Electoral (4).

- Dades electorals

Els percentatges son sobre vots emesos, no sobre els electors inscrits. En els treballs de l'Equip de Sociologia Electoral sovint hem optat per a aquest darrer percentatge, que dona una aproximació més realista de la força dels partits per districte en cada unitat territorial, per quant no venen distorsionats per l'abstenció. Tenint en compte però que les referències habituals solen ser en percentatges sobre votants, que en definitiva és la xifra a partir de la qual s'assignen els escons, i que les diferències inter-unitats territorials que aquí ens interessen són igualment reflectides pels percentatges sobre vots emesos, hem optat per aquests darrers. El mapa de la participació permet relativitzar en funció d'aquest, la implantació d'un partit.

- Sobre el sistema de càlcul dels percentatges

El càlcul dels percentatges no ofereix dificultats quan es tracta de llistes tancades com les del sistema electoral actual. En canvi, en un sistema majoritari, amb representació de minories com el vigent durant la Restauració i la 2a. República, el problema és força més complexe. La llei electoral de 1907 establia que en els districtes en què s'elegia més d'un diputat o regidor, cada elector havia de votar menys noms que el nombre a escollir, d'acord amb una escala que veurem a continuació. A la ciutat de Barcelona li corresponien 7 diputats. La resta de la província era dividida en 13 districtes uninominals.

Calcular la força real d'un partit en una circumscripció plurinomial és una tasca força àrdua en la que els historiadors no estan unànimement d'acord sobre el millor sistema de càlcul. Al marge del problema matemàtic estricte, cal també tenir en compte tant política d'aliances dels partits, el grau de disciplina dels seus seguidors, si un partit anava al "copo" -acaparament dels llocs de majories i de minories-, si renunciava a un districte, recomenava el vot per a d'altres candidats, etc.

Conxita Mir ha sintetitzat les principals característiques d'aquest sistema i els procediments de càlcul en situacions diferents:

"La forma d'adjudicació d'escons en un sistema majoritari corregit, és a dir, aquell en el què a l'elector li és permès de confeccionar la seva pròpia llista de noms, escollits entre tots els candidats presentats, sigui quina sigui la seva filiació, a tall d'exemple funcionava així:

Nombre de diputats o consellers a elegir per circumscripció	Nombre de vots particulars (noms) que pot emetre l'elector = majories	Nombre de candidats residual = minories
1	1	-
2	1	1
3	2	1
4	3	1
5	3	2
6	4	2
7	5	2

Es a dir, si hi ha 6 escons a distribuir, l'elector pot votar només 4 noms. Als 4 candidats més votats de tots els presentats (en general, donada l'existència de moviments polítics, pertanyien a la mateixa candidatura de partits) se'ls adjudicava els llocs anomenats de majories. Als 2 candidats més votats a continuació se'ls donava els llocs restants, anomenats de minories.

Segons aquest sistema d'adjudicació d'escons, els partits polítics restaven sense personalitat reconeguda dins de les lleis electorals vigents, les quals només consideraven candidats a títol individual. No obstant, els partits podien confeccionar, i així ho feien, paperetes de vot que eren votades pels electors. Com que les diverses formacions polítiques, en funció de les seves perspectives d'èxit, adoptaren diferents estratègies, a l'hora de calcular els votants de cada candidatura hem hagut d'acudir a diferents procediments de càlcul, segons fos la estratègia particular emprada per la candidatura en qüestió i també segons fos la resposta dels electors. La casuística ha estat la següent:

1. Partits que presenten candidatures d'acaparament de majories i minories, nomenant tants candidats com escons hi ha per distribuir. Obviament les paperetes no podien contenir més noms que els adjudicats a les majories i l'organització política en qüestió havia de fer combinacions prou diverses de noms per garantir el "copament" pretès. Per a calcular el total de votants a candidatures d'acaparament s'ha dividit la suma dels vots de tots els candidats presentats pel nombre de vots (noms) que l'elector podia emetre. Ex. llistes de 6 candidats a copar 6 llocs (4 per majories i 2 per minories). S'han sumat els vots obtinguts per cada candidat i s'ha dividit per 4.
2. Partits que es presenten per minories. Basta dividir la suma dels vots dels candidats pel nombre de candidats. Presuposem, evidentment, disciplina de vot dels electors addictes al partit que presenta la candidatura.
3. Partits que presenten un nombre de candidats que no es correspongui ni amb les majories (presenten un nombre inferior de candidats) ni amb les minories. Poden donar-se dues situacions:
 - a. Que els electors partidaris de votar aquestes candidatures siguin políticament disciplinats i renunciïn a completar la papereta amb d'altres noms, tal com tenen dret a fer-ho.

- b. Que els electors, o àdhuc forces polítiques no explícitament coalitzades, confeccionin llistes completes, barrejant-hi noms de candidatures diverses (panachage).

Quan s'han detectat casos com en la primera de les dues situacions esmentades, el procediment de càlcul dels votats ha estat el de respectar l'actitud mostrada per l'electorat. Per tant, hem fet la mitjana aritmètica dels vots assolits per la candidatura, sigui quin sigui el nombre de candidats. Es per exemple el cas d'un candidat presentat en solitari en una votació plurinominal. El vot a aquest candidat és considerat vot sencer.

En el cas que es demostrï que la pràctica del pannachage fou generalitzada, la suma dels vots dels candidats es divideix pel nombre d'escons per majories, essent el resultat el total de votants de la candidatura.

La manera d'esbrinar en quina de les situacions esmentades ens trobem no és altra que l'anàlisi acurada de la distribució dels vots entre els candidats, un cop coneguts els resultats de la votació. Obviament, candidats amb nombre similar de vots hem de suposar que han estat votats junts. Les situacions intermèdies s'han resolt optant pel procediment que semblava més aproximatiu. Certament, sota una òptica aritmètica estricta, hi ha distorsions, però creiem que en cap cas aquestes arriben a modificar les conclusions bàsiques de l'anàlisi dels escrutinis.

Obtinguts els total de votants de cada candidatura, podem obtenir el total de votants, xifra que serveix de base al càlcul dels percentatges de vots sobre votants de cada candidatura.

Quan, en casos excepcionals, es dona el cas que no poden considerar-se en propietat l'existència de candidatures, perquè els candidats aparentment coalitzats apareixen amb un nombre molt diferent de vots, hem considerat com a nombre de votants no la votació mitjana sinó la xifra corresponent al candidat més votat.

En el cas de les eleccions municipals, donat que són poques les vegades que s'han pogut recollir els vots en blanc, aquestes s'han exclòs dels quadres de resultats. En aquest sentit, cal senyalar la seva poca importància numèrica.

Donada aquesta casuística i donada la possibilitat de variar els criteris a l'hora d'obtenir les mitjanes de votants per candidatures, es fàcilment comprensible que els resultats que apareixin als quadres corresponents no siguin sempre coincidents entre els diversos autors que els han treballat.

- Mapes

Com a norma general, s'han elaborat mapes per a aquelles candidatures que aconseguen escó, además dels de participació. A partir de 1977, en què el sistema proporcional dona entrada a un major nombre de partits, hem fet mapes per a aquells que obtenien un mínim del 10% dels vots emesos, per tal de que no resultessin mapes totalment blancs. El tram de mapes és el mateix per a tots els períodes, però amb dues escales

diferents segons es tracti de resultats de partits o de la participació i amb trams de 10 punts en ambdós casos. Són intervals tal vegada excessivament amples, que en alguns casos no permeten de matissar les diferències per districte. Per a resoldre la dificultat tècnica que suposa moure's entre percentatges extraordinàriament separats -la participació, per exemple, oscil·la entre 11% i 83%- hem preferit però aquesta solució a la d'introduir escalats diferents en algunes èpoques, cosa que impediria visualitzar evolutivament l'orientació del vot.

- Divisions administratives de Barcelona

Barcelona ha tingut diverses divisions administratives. La base cartogràfica correspon en cada cas a la divisió territorial vigent en el moment de l'elecció. Al final del llibre expliquem breument l'evolució històrica de la divisió territorial de la ciutat.

- Els autors

Albert Balcells, Joan Culla i Conxita Mir són coautors del llibre "Les eleccions a diputats a Catalunya 1901-1923 (5)", de la qual han adaptat part del text al planteig i característiques d'aquesta obra.

Albert Balcells és professor d'Història Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona des de l'any 1969. Ha publicat diversos treballs sobre història política i social i ha dirigit la Història dels Països Catalans (1980), de la qual ha redactat bona part del tercer volum.

Joan B. Culla, professor d'Història Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona és especialista en moviments socio-polítics a la Catalunya del s. XX. Entre les seves publicacions esmentem "El catalanisme d'esquerra 1928-1936" (ed. Curial, 1977) i la seva tesi doctoral "El lerrouxisme a Catalunya" (ed. Curial, 1986)

Conxita Mir és professora d'Història de la Universitat de Barcelona. Ha publicat recentment la seva tesi "Lleida 1890-1936: caciquisme polític i lluita electoral". Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona 1985.

Jesus Mestre, és especialista en història urbana de Barcelona del segle XIX. La seva tesi "Una ciutat emmurallada al temps de la revolució industrial. Ciutat, societat i política a Barcelona (1823-1859)" es troba en procés de publicació. Va rebre el Premi Ciutat de Barcelona "Duran i Sampere", 1986, per un treball sobre les eleccions municipals a Barcelona al segle XIX.

Ramon Ma. Canals, Eugènia Salvador i Rosa Virós son membres de l'Equip de Sociologia Electoral i des de l'any 1975 han participat conjuntament i regular en els treballs de recerca, articles i publicacions de l'Equip.

Ramon Ma. Canals és economista i com a part de la seva activitat dins l'Equip s'ha especialitzat en les conseqüències pràctiques dels sistemes d'assignació i càlcul d'escons en diferents normatives electorals europees.

Eugènia Salvador és economista i ha centrat el seu interès en el seguiment del comportament electoral de la ciutat de Barcelona. Actualment treballa en el Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya.

Rosa Virós, és professora de la Universitat de Barcelona. La seva tesi versà sobre les eleccions a Girona durant la 2a. República. Entre els seus treballs de recerca destaquem els empresos darrerament sobre la cultura política dels joves.

-Agraïments

Els autors d'aquest treball han estat finançats per la Fundació Jaume Bofill, a la qual volem agrair no solament el seu suport en aquesta ocasió, sino també el que ha donat a les recerces orientades a la temàtica electoral. L'Equip de Sociologia Electoral pugué iniciar les seves activitats en aquest camp des de l'any 1973 i continuar-les fins el 1982. La col·lecció "Estudis Electorals", iniciada l'any 1977 i que recollia les ponències del 1er. Col·loqui de Sociologia Electoral, ha acollit en els 8 números que porta publicats articles i treballs de recerca en aquest camp, sobre el que ha estat l'únicatribuna especialitzada arreu de tot l'Estat.

La inclusió d'aquesta obra en una col·lecció patrocinada per l'Ajuntament de Barcelona amb la voluntat de crear una col·lecció destinada a recollir i divulgar treballs referits a la realitat històrica i social de la ciutat, permet esperar que els buits d'aquest treball, tant els involuntaris com els obligats per l'extensió a què ens hem cenyit, puguin ser suplits per d'altres obres de recerca, amb una continuïtat que solament una col·lecció específica pot garantir.

Eugènia Salvador
Equip de Sociologia Electoral (U.A.B.)

Barcelona, juny de 1986

4. La dictadura franquista (1939-1975) (1)

Ramon Ma. Canals i Eugènia Salvador

Amb la guerra civil s'interrompia una vegada més el procés d'institucionalització democràtica del país, aquest cop per donar pas al període dictatorial més llarg i sever de la seva història.

La creació dels òrgans de govern que configurarien el nou règim s'inicià poc després de començada la guerra, l'octubre de 1936, amb la creació de la Junta Tècnica. El 1938 es creaven els departaments ministerials sota la presidència del cap d'Estat. Acabada la guerra, una nova llei completava l'anterior, reforçant encara més el poder del cap d'Estat, que podia legislar sense la deliberació prèvia del Consell de Ministres.

Com és sabut, el nou règim no elaborà mai una constitució ni un cos de doctrina que donés coherència al conjunt de lleis fonamentals sobre les que articulà la seva institucionalització. Les set "Leyes Fundamentales", promulgades entre 1938 i 1967, venien a suplir, de forma ben deficient per altra banda, l'inexistència d'una normativa bàsica. Fins el 1967, però, no es publicà un decret (779/1967 de 20 d'abril), en el que s'aprovaven els textos refosos de les set lleis, en base al que preveia la Llei Orgànica de l'Estat del mateix any, i es donava al menys l'aparença d'unitat i coherència dels principis del nou estat. Les lleis refoses eren les següents:

- Fuero del Trabajo (9 març 1938)
- Ley Constitutiva de las Cortes (17 juliol 1942)
- Ley de Referendum (22 octubre 1945)
- Fuero de los Españoles (17 juliol 1945)
- Ley de Sucesión en la Jefatura del Estado (26 juliol 1946)
- Ley de Principios del Movimiento Nacional (17 maig 1958)
- Ley Orgànica del Estado (1 gener 1967)

La barreja de preceptes humans i divins continguts en aquestes lleis varen fer-ne sobretot un instrument útil per a subministrar els lemes centrals de propaganda del règim franquista. Algunes de les frases són en aquest sentit paradigmàtiques: "el contraste de pareceres -dentro de la unidad del régimen-, la audiencia de aspiraciones (...) deben contribuir a la vitalidad (...) del Derecho positivo de la Revolución y de la nueva economía del pueblo español (1942)"; "el Estado español (...reconoce) al hombre en cuanto portador de valores eternos (Fuero Esp., 1945)"; "la colaboración en las tareas del Estado (se hará) a través de los organismos naturales constituidos por la familia, el municipio y el sindicato (Ley Ref., 1945); "España es una unidad de destino en lo universal", "la Nación española considera como timbre de honor el acatamiento a la ley de Dios, según la doctrina de la Santa Iglesia Católica, Apostólica y romana y única y verdadera fe (...) (1958); (son) fines fundamentales del Estado español la defensa de la unidad entre los hombres y entre las tierras de España" (1967).

(1) Ens basem per aquest capítol en els llibres següents: "Las Cortes de Franco" de Díaz-Nosty, "El régimen político español" de Jordi Solé Tura, "Leyes Políticas Españolas" de E. Tierno Galván i el número especial de Historia 16 d'abril de 1977, dedicat a "Las elecciones en España" (v. referències completes a la Bibliografia).

Creació de les "Cortes Españolas"

El 17 de juliol de 1942, tres anys després d'acabada la guerra, Franco anunciava la creació de les Corts, després de constiuir-se el segon Consejo Nacional de F.E.T. i de les J.O.N.S., que completava la prohibició de partits polítics de setembre de 1936.

Les "Cortes de España" dins la línia del Movimiento, havien de vehicular el "contraste de pareceres" assegurant la col.laboració de tots els espanyols en les tasques de l'Estat, a través de la família, el Municipi i el Sindicat.

La 1a. legislatura s'inicià el 17 de març de 1943. Constaven les Corts de 424 membres, els procuradors, que podien ser "natos", és a dir, per per raó del seu càrrec, o bé "electivos". Aquests darrers eren representants sindicals, locals, provincials i d'institucions. El 1946, un canvi en la normativa amplia el nombre de diputats a 468, donant més procuradors al col.legis professionals.

La durada de les legislatures era de tres anys. Entre 1946 i 1964 -de la 2a. a la 8a. legislatura-, el nombre de procuradors no cessà d'augmentar, fins situar-se en 599 membres.

A finals de 1945 es promulgà la llei del Referèndum, que facultava al cap d'Estat a sotmetre a consulta popular un projecte de llei elaborat per les Corts. L'any 1947 el poble espanyol era per primer cop convocat a les urnes, en el referèndum per la "Ley de Sucesión en la jefatura del Estado", que entre altres punts definia la naturalesa constitucional del nou Estat com a "católico, social y representativo que (...) se declara convertido en Reino". Es crearen nous òrgans assessors com el Consejo del Reino i el Consejo de la Regencia, amb importants atribucions en cas de successió. De fet la dictadura cercava amb aixó donar una aparença de legitimització popular, donant-li un caràcter plebiscitari.

1967. L'elecció del "terç" familiar

Des de mitjans dels anys 60 s'apreciaren indicis de suavització del règim. El 1966 la Ley de Prensa ("ley Fraga") abolia la censura prèvia. El mateix any es convocà un nou referèndum per a aprovar la "Ley Orgánica del Estado", que introduïa canvis en la llei de Corts i en la seva composició. El més important era el de donar entrada a dos representants de la família per cada província, elegits pels qui figuressin en els cens electoral de caps de família i dones casades. Aquests suposaven el 75% dels espanyols majors d'edat l'any 1967, poc més de 17.000.000 d'espanyols. El total d'escons a cubrir, 108, suposava un 20% dels quasi 563 llocs que integraven la Cambra (2).

(2) Es repartien els restants entre: 150 representants de la Organización Sindical, 1 de cada municipi de més de 300.000 habitants (7 en total), 1 per cada diputació, 1 per província de tots els municipis (52), rectors de les Universitats (12), representants de Instituts, Adadèmies, Cambres, Associacions, Consells(28), grup de notable -militars, eclesiàstics, administratius (màx. de 25), ministres (19), Consejeros Nacionales del Movimiento (101) i Presidents d'Alts Organismes (5).

Una llei del 26 de juny fixava la normativa a seguir. Per ser elegible calia reunir algun dels requisits següents:

- ser o haver estat procurador en Corts
- ser presentat, al menys, per 5 procuradors, que només podien presentar dos candidats
- ser proposat per 7 o més de la meitat dels diputats provincials o consellers de cadascun dels cabildos insulars de la pròpia província
- ser presentat per caps de família i dones casades, inclosos en el cens electoral de la respectiva província, en número no inferior a 1000 o al 0.5% del cens.

Es tractava doncs d'unes eleccions força restringides, tant per la composició del cens, com pel nombre de llocs a cubrir, com per les funcions reals a desempenyar pels càrrecs electes. Amb tot, l'afluència a les urnes va ser relativament alta, d'un 59% per tot l'Estat, amb percentatges més alts en les zones rurals i molt inferiors en les àrees industrialitzades.

La IX legislatura es caracteritzà per un grup de procuradors que aviat es conegueren com a "transhumantes": 40 procuradors, deslligats de l'administració pública, a diferència de la resta, donaren una nota dinàmica a l'amodorrament d'unes Corts només avesades als aplaudiments i l'autocomplaença. Els procuradors transhumants, animats d'un innegable esperit aperturista, àdhuc democrata, es proposaren d'acostar les Corts al poble, i es reuniren successivament en diferents capitals, presentant un front crític a algunes de les lleis projectades a les Corts.

En aquesta mateixa legislatura es produí un altre fet important. El 22 de juliol de 1969, Franco proposaria com a successor el príncep Juan Carlos, segons els poders que li conferia l'article 6è. de la Ley de Sucesión.

El setembre de 1971 es celebraven noves eleccions, convocatòria que seria seguida amb menys entusiasme que l'anterior i al qual concorregueren molts menys aspirants: 242 front als 330 de 1967. El desinterès s'atribuïa a una manca de confiança respecte al què podien fer els candidats independents, malmeses en la pràctica les expectatives creades per la llei de 1967. La participació baixà de 59% a 43%, descens superior si tenim en compte que el cens havia augmentat en prop d'un milió de ciutadans. La participació més alta seguí donant'se a l'Espanya central i la més baixa a la perifèria i Madrid.

La X legislatura no es caracteritzà per un interès excessiu. Els grups transhumant donarien pas als grups regionals, que reunien tots els procuradors d'una determinada regió, fossin nats o electes. Destaquem com una de les mesures que emanà d'aquelles Corts el procediment de coordinació de funcions dels Alts Organ de l'Estat, govern-Corts, Corts-Justícia i Govern-Justícia.

Eleccions locals

La Llei de Bases de Règim Local de 17 d'Agost de 1945 regulava la composició dels Ajuntaments i Diputacions. Els alcaldes eren anomenats pel ministre de Governació en les capitals de província i els municipis

de més de 100.000 habitants. El càrrec comportava el de cap local del Movimiento. El nombre de regidors variava de 3 a 24 segons el nombre d'habitants del municipi. En els de més de 2000 habitants, l'Ajuntament tenia una Comissió Permanent composta per l'alcalde i els tinentes d'alcalde, designats aquests pel mateix alcalde, entre els regidors.

Els regidors eren elegits també per sufragi orgànic: una tercera part, pels caps de família del municipi (a partir de 1970 també pogueren votar les dones casades), un altre terç per les organitzacions sindicals del terme municipal i un terç cooptats pels regidors de les altres dues categories, entre personalitats locals representatives d'entitats econòmiques, culturals i professionals i inclosos en una llista proposada pel governador civil. Les eleccions municipals se celebraven cada tres anys per renovar la meitat dels ajuntaments. Les primeres foren el novembre de 1948.

La província era definida com la unitat fonamental de la divisió territorial de l'Estat, al front del qual hi havia un governador, anomenat pel cap d'Estat a proposat del ministre de governació. La Diputació Provincial havia d'administrar els interessos de cada província. El seu president er anomenat pel ministre de la governació. El nombre de diputats era igual al dels partits judicials, més un nombre no superior a la meitat dels anteriors, que representaven les corporacions econòmiques, culturals o professionals de la província i de la seva organització sindical. Els diputats dels partits judicials eren elegits indirectament per compromissaris dels Ajuntaments de la demarcació, entre alcaldes i regidors. La llei de règim local de 1975 substituïa la designació d'alcaldes i presidents de Diputacions per la seva elecció per part dels regidors.

Madrid i Barcelona es regien per disposicions especials: les lleis de 1963 i de 1960, respectivament. La "Carta Municipal" de Barcelona, aprovada el 23 de maig de 1960, li atorgava un règim especial en el què l'alcalde concentrava amplis poders, es creaven 6 delegats de serveis nomenats per aquest per a gestionar l'Ajuntament. S'establí que la política municipal havia de ser programada en un pla d'acció municipal, amb previsions a 20 anys vista i en un programa d'actuació concretat per als 6 anys següents.

Desinterès de l'electorat

L'interès que despertaven entre la població les eleccions era nul. En el quadre següent, hom pot veure els baixos índexs de participació:

% de Participació a Barcelona ciutat 1947-1976

Dtes.	Refer. 1947	Munic. 1966	Refer. 1966	Proc. 1967	Munic. 1970	Proc. 1971	Munic. 1973	Refer. 1976
I	90,2	-	89,3	(1)	22,0	27,8	-	60,5
II	81,8	-	87,1		27,1	31,6	-	63,6
III	82,5	-	81,3		17,8	24,3	-	58,6
IV	81,4	-	84,1		22,8	27,8	-	59,8
V	84,1	21,5	84,1		-	24,1	27,0	57,7
VI	80,7	19,0	83,0		-	29,6	25,9	61,4
VII	83,8	-	89,4		23,8	32,4	-	62,8
VIII	82,7	-	85,4		16,1	26,5	-	61,9
IX	82,8	14,5	87,1		-	24,7	24,4	63,9
X	88,1	15,5	89,6		-	25,7	30,2	69,8
XI	(2)	13,5	83,1		-	21,8	24,4	62,1
XII	(2)	11,5	85,2		-	-	-	65,6
Barcelona	83,6	15,5	86,0	52,3	21,5	27,9	27,5	62,9

(1) No s'han aconseguit els resultats per districte.

(2) No existia el districte.

Font: Historia 16. Extra II. Abril 1977. "Las elecciones franquistas en Barcelona". Equip de Sociologia Electoral.

La més alta participació es registrava als referèndums, fet explicable per la forta pressió propagandística i pel temor de represàlies en el cas de no votar. Quant a les de procuradors, s'observa el major entusiasme per les de 1967 que per les de 1971, per la novetat de la convocatòria, l'esperança en una democratització del règim i la presentació de candidats no vinculats a l'aparell franquista.

El 1971, després de ser frenada l'experiència aperturista i ser continuament prohibides les reunions dels procuradors "independents", l'interès decreix notablement.

Les municipals de 1973: la frustrant experiència d'un candidat obrer

A Barcelona les eleccions municipals de 1973 varen oferir una experiència insòlita: la presència d'un candidat obrer, membre destacat d'una activa associació de veïns de la perifèria nord barcelonina ("Nou barris"), i recolzat per l'organització clandestina Bandera Roja des de la clandestinitat. Varen participar en la campanya membres de les associacions de veïns, d'organitzacions juvenils, estudiants, etc., que recorregueren el districte fent una campanya porta a porta. La bona organització i l'entusiasme d'aquests col.laboradors supliren la manca de recursos econòmics. Rodríguez Ocaña triomfà sobre un rival molt més prepotent, un empresari lligat al sector de la construcció en el barri. El resultat va ser però anul·lat per la Junta Municipal del Cens, degut a un defecte formal en els documents de justificació de despeses de la campanya.

Era clar que el règim no estava disposat a que la via electoral permetés l'accés a candidats contestataris, ni tan sols en unes eleccions que no tenien cap transcendència fora de l'àmbit local. Els partidaris d'aprofitar les vies legals per a transformar el règim varen tenir un argument més en contra.

La mort del general Franco, el 20 de novembre de 1975, abans de que fossin convocades novament eleccions, va estalviar a l'oposició el plantejar-se novament si calia aprofitar o renunciar les estretes vies legals ofertes pel règim.

5. La reanudació de la vida democràtica

Amb la mort del general Franco, el 20 de novembre de 1975, acabava el període dictatorial més llarg de la història d'Espanya i deixava obert l'interrogant, propi dels règims dictatorials, respecte a les seves possibilitats de supervivència. El dilema es plantejava en torn a tres opcions: continuïtat, ruptura o reforma.

Les possibilitats de continuïisme havien quedat seriosament afectades a partir de desembre de 1973: en un atemptat d'ETA, moria l'almirall Carrero Blanco, l'home de confiança de Franco i el qui, segons tots els indicis, estava destinat a substituir-lo. La ruptura violenta podia versemblantment quedar descartada: hom estava convençut de que, tal com havia dit Franco, tot havia quedat "atado y bien atado". Les forces de l'oposició, per altra banda, eren majoritàriament partidàries de solucions graduals i pacífiques. L'oposició democràtica es trobava estructurada en dues plataformes: la Junta Democrática, en torn al PCE, i la Plataforma de Convergència Democrática, al voltant del PSOE. A començaments de 1976 es reuniren, creant la Platajunta. Uns mesos més tard, es crearia la Plataforma d'Organitzacions Democràtiques integrades per més de 40 partits ilegals, de la que sortiria una Comissió Organitzadora formada per socialistes, comunistes, liberals, demòcrata cristians i nacionalistes gallecs, vascos i catalans, per tal de negociar amb el president del govern uns punts bàsics: legalització dels tots els partits polítics, concessió d'una amnistia general, legalització dels sindicats i convocatòria d'eleccions democràtiques netes. La via elegida per l'oposició organitzada era clarament la de la no violència i el pacte. El reformisme semblava doncs l'únic camí viable i s'obria per tant un període de tensions i lluita per a forçar l'evolució democràtica al ritme i fins el màxim que fos possible. El futur depenia quasi del tot del paper que estés disposada a jugar la Monarquia.

El 22 de novembre de 1975 Juan Carlos jurava com a rei d'Espanya. Els espanyols no havien tingut massa oportunitats de jutjar de quin era el tarannà polític del nou monarca. Aquesta era la principal incògnita a esclarir per al futur del país. Aviat hom pogué apreciar els primers símptomes de que Juan Carlos apostava per la normalització democràtica, malgrat que les seves primeres passes fossin extraordinàriament cautes, per tal com es trobava envoltat i controlat pels homes addictes al franquisme. El seu primer govern fou encara presidit per Arias Navarro, l'home que un any abans havia llençat la idea del "espíritu del 12 de febrero" i promogut la "Ley de Asociaciones Políticas", que pretenia la gairebé impossible tasca de donar una aparença de pluralisme polític al règim, sense, però, reconèixer els partits polítics. Aquests intents de rentar la cara al franquisme des de dins no varen impedir però que sota el seu mandat es dictessin set penes de mort, s'apliqués amb severitat el decret antiterrorista, es negués al pare del rei la possibilitat d'entrar a Espanya, etc.

(1) Per als comentaris sobre el context polític de cada elecció, hem seguit la premsa, bàsicament "La Vanguardia" i "El Periódico", i els reculls publicats respectivament per aquest dos diaris: "Así hemos votado", (número extraordinari dedicat a les eleccions de 1982, elaborat per l'Equip de Sociologia Electoral) i "Atado i bien desatado", editat per "El Periódico", el novembre de 1985.

El juliol de 1976 els intents de continuisme es podien donar per liquidats en ser anomenat cap del nou govern Adolfo Suárez. Torcuato Fernández Miranda, antic tutor del rei que havia sabut moure hàbilment els fils de la política franquista fins aconseguir que el Consejo del Reino inclogués el nom de A. Suárez en la terna entre la qual el Rei havia d'elegir el cap de govern.

L'anomenament d'Alfonso Suárez fou acollit amb sorpresa però sobre tot amb desconfiança per gairebé tots els sectors de l'oposició, que es malfiava d'un home que havia format part del darrer govern Arias, el desembre de 1975, com a ministre secretari del Movimiento. Aviat però es veié que A. Suárez tenia la determinació de fer avançar el país vers la democràcia i que comptava amb el suport del rei. La seva intervenció més brillant i destacada fou en aconseguir que les pròpies Corts franquistes votessin llur autoliquidació i aprovessin la Llei per a la Reforma Política que suposava passar d'un parlament designat majoritàriament "a dit" a un escollit per sufragi universal. Aquest fou sense dubte el moment cabdal de la transició política. Malgrat això, en aquest període no se li reconegueren en el seu just valor els mèrits pel paper desempenyat en la transició política, criticat per una oposició exigent i descontenta per la lentitud del procés, una classe política no plenament convençuda de la necessitat de la democràcia i un estament militar hostil i nostàlgic del franquisme. Amb gran habilitat política A. Suárez aconseguí deixar el camí lliure per a la celebració del referèndum sobre la reforma política.

El primer govern presidit per A. Suárez amplià l'indult del 30 de juliol de 1976, aplicant-lo a tots els delictes polítics i d'opinió sempre i quan no s'hagués atemptat contra la vida de les persones. No era l'amnistia total que demanava l'oposició, però sí un pas més en favor del diàleg.

5.1 Els inicis de la transició política: de la Llei per a la Reforma Política al Referèndum Constitucional (1976-1978)

El desembre de 1976 es sotmetia a Referèndum la Llei per a la Reforma Política, després d'un període de tenses negociacions entre les diferents faccions de la classe dirigent franquista respecte a la sortida institucional que calia donar al país. La Llei per a la Reforma Política ha de ser interpretada com el triomf de l'ala aperturista del règim, ja que establia les bases per una "ruptura pactada" de l'aparell institucional franquista. En el seu primer article declarava la supremacia de la llei com a expressió de la voluntat popular i la potestat de les Corts per a elaborar-les i aprovar-les. La sanció corresponia al Rei. Implicava per tant un tomb complet respecte als principis polítics que inspiraven l'anterior règim i una porta oberta a la instauració d'un règim democràtic. També, regulava aspectes bàsics de la normativa electoral que ja no podrien ser modificats més que per una llei de rang igual, i que per tant hauria d'haver estat sotmesa a referèndum.

Destaquem alguns dels aspectes electorals contemplats per aquella llei:

- bicameralisme. Les Corts quedaven integrades per dues Cambres, el Congrés i el Senat, aquest darrer en representació de les entitats territorials.

- tipus de sufragi: universal, directe i secret. No es fixava la majoria d'edat.
- fórmula electoral: proporcional pel Congrés -integrat per 350 diputats- i majoritària pel Senat -207 senadors. Per a accedir al Congrés seria necessari un número mínim de sufragis.
- circumscripció electoral: la província. Li era assignat un nombre fixe de diputats inicial i la resta en funció de la població. Quant als senadors, en correspondrien quatre a cada província (amb variants per les províncies insulars i africanes).

Les possibilitats que oferia aquesta llei quant a evolució cap a un règim democràtic, no expliquen, vist des de la perspectiva actual, les reticències amb què fou acollida per part d'amplis sectors de la oposició democràtica. Aquesta s'enfrontava a una sèrie de contradiccions: demostrar el seu distanciament de la classe política que l'havia exclòs de les negociacions de la Llei i que plantejava una consulta sense garanties d'imparcialitat i neutralitat governamentals. No havien estat legalitzats prèviament els partits polítics, els mitjans de comunicació només podien fer campanya en favor de la participació i el vot afirmatiu, la campanya electoral tenia ressons propagandístics propis de l'època franquista. En canvi, era obvi que totes les forces democràtiques desitjaven el triomf de la operació de ruptura pactada.

La gran majoria de la població, d'altra banda, es mostrà clarament favorable a l'aprovació d'aquesta llei. Les taxes de participació foren molt altes, principalment en les àrees rurals, comportament que reproduïa fins a cert punt els hàbits electorals del franquisme. En les províncies més industrialitzades i en especial en la perifèria, la participació era netament inferior a les zones rurals de l'Espanya central. En concret, les dues províncies més abstencionistes foren Guipúzcoa i Vizcaya, amb un 45,3% i un 54% de participació respectivament.

La ciutat de Barcelona, amb un 62% de participació, es situà en cotes de participació força baixes, si tenim en compte el promig d'Espanya (77,7%) i àdhuc el de Catalunya (74%) o el de la província (72,3%).

5.2 Vers la normalització democràtica (1977-1986)

A finals de març, les negociacions entre el govern i els partits d'esquerra que havien format la Platajunta havien quedat lligades.

La dreta, per la seva banda, s'havia anat organitzant, i havia creat la Federació de Partits d'Alianza Popular, que reagrupava els representants del "franquisme sociològic", i en la que participaven: Reforma Democrática (M. Fraga), Unión del Pueblo Español (Matínez Esteruelas), Unión Nacional Española (Fernández de la Mora), ANEPA (Thomas de Carranza), Acción Regional (López Rodó), Acción Democrática Española (Silva Muñoz) i Democracia social (Licinio de la Fuente), a les que s'hi uniren d'altres ex ministres de l'antic règim.

El centre també s'organitzava a finals de maig de 1977, aglutinant sectors que havien col·laborat amb l'anterior règim, però que el

consideraven liquidat, com Pío Cabanillas i José Ma. de Areilza, del Partido Popular; altres, provinents del SEU, com Martín Villa o Juan J. Rosón i addictes a Suárez, entre els que es comptava Calvo Sotelo i Alfonso Osorio. La denominada "operación centro" va consistir en aglutinar aquests sectors amb un conjunt d'altres que s'havien oposat al franquisme, com la Federació de Partit Demòcrates i Liberals (Joaquín Garrigues), el PDP, Federación socialdemòcrata, Partido Demòcrata Cristiano, Federación Democrática Cristiana, etc.

Adolfo Suárez seria qui es presentaria a les eleccions encapçalant aquest conglomerat de partits, aglutinat sota el nom de Unión de Centro Democrático.

L'abril de 1977 era publicat el decret-llei que establia amb caràcter provisional la normativa electoral. Limitada, com ja hem dit per una llei de rang superior, desenvolupava aspectes per als quals aquella havia deixat ben definit el marc general.

Concretava el sistema de càlcul d'escons al Congrés -aplicació de la regla d'Hondt- i al Senat -vot majoritari, amb dret a votar tres senadors sobre el total de quatre a escollir en cada província. El mínim per aconseguir representació parlamentària es fixava en 3% i la majoria d'edat en 21 anys.

Les propostes de l'oposició de forçar la proporcionalitat al màxim no havien estat tingudes en compte. El nombre de diputats mínim per província demostraria afavorir els grans partits convertint el sistema en pràcticament majoritari. Atès el reduït nombre de diputats a elegir en la majoria de províncies, el mínim del 3% no influïa en els resultats, llevat de les províncies més poblades. En aquestes constituïa un impediment més a la proporcionalitat del sistema en deixar fora els petits partits sense mitjans que en aquestes primeres eleccions comptaven poder arribar al Parlament per a tenir l'oportunitat de donar-se a conèixer. Finalment, en aquest esboç d'alguns dels punts més debatuts d'aquella llei, assenyalem la negativa a reduir l'edat electoral a 18 anys, equiparant-nos amb la resta de democràcies occidentals. La crítica global que podia fer-se'li era la de intentar veladament assegurar una majoria conservadora al Congrés, primant a les àrees rurals i privant de votar als sectors de població més jove

La inestabilitat de 1936 havia sens dubte condicionat l'elaboració de la llei i es tendia a desencortajar el multipartidisme al qual se li atribuïa en gran part la ingovernabilitat del país durant el període republicà.

A Catalunya li corresponien 47 diputats, a raó de 33 per la província de Barcelona, 5 per la de Girona, 4 per la de Lleida i 5 per la de Tarragona.

5.2.1 Les eleccions del 15 de juny de 1977 (generals)

La convocatòria de les primeres eleccions democràtiques venia després d'un període de negociacions difícils i tenses. Després de que Suárez substituís Arias Navarro, emprengué la tasca de donar la batalla al "franquisme sociològic". La creació d'UCD ha d'enmarcar-se en aquesta perspectiva de creació d'una força política aglutinadora dels sectors vinculats al règim polític anterior però desitjosos de desmarcar-se'n i de apostar per a la instauració de la democràcia al país.

Amb una dreta ja organitzada, el centre també disposat a donar la batalla i el PCE prou prestigiat per la seva actuació a la clandestinitat com per a aspirar a fer uns bons resultats, els qui es trobaven en una situació organitzativa més feble eren els socialistes, dividits en diverses tendències: el PSOE, encapçalat per Felipe González, el Partido Socialista Popular, de Tierno Galván i el PSOE-històric.

A Catalunya, la variant principal respecte a la resta de l'Estat la constituïa la presència del Pacte Democràtic per Catalunya, coalició de partits nacionalistes encapçalats per Jordi Pujol, que en aquest sentit podia oferir una història personal d'oposició activa al franquisme des de la clandestinitat.

Un nombre relativament alt de partits polítics concorregueren a aquelles eleccions. A Barcelona, es presentaren 17 candidatures, la majoria d'elles absolutament desconegudes o de difícil catalogació ideològica, i encapçalades per candidats que en la majoria dels casos no havien destacat públicament amb anterioritat. L'extrema dreta presentava la coalició Alianza Nacional 18 de julio, en la que intervenien Fuerza Nueva, Falange Española, el tradicionalistes i excombatents. Quant a l'extrema esquerra, els pocs partits que havien estat legalitzats no arribaren a cap acord per a una candidatura unitària i presentaren 4 candidatures: Frente Democrático de Izquierdas (propiciada pel PTE i que a Catalunya s'alià amb ERC), CUPS, FUT i Agrupación Electoral de Trabajadores-ORT.

A grans trets podriem establir la següent classificació ideològica(1):

- L'extrema esquerra

- **CUPS (Candidatura d'Unitat Popular per al Socialisme)**. Integrada per Moviment Comunista de Catalunya, Partido Comunista de los Trabajadores, Moviment d'Unificació Marxista, Partit Carlí de Catalunya, no legalitzat, i independents adherits a l'Assemblea de Catalunya.

(1) Reprenem la classificació emprada a l'"Atlas Electoral de Catalunya", en el capítol corresponent a "Les eleccions de 1977 a Catalunya" de J.Ma. Vallès. Vegi's la referència completa a la bibliografia.

- **Candidatura de los Trabajadores.** Amb el suport de l'Organització Revolucionària de Treballadors (ORT)
- **Front Unit de Treballadors (FUT).** Creada l'abril de 1977. Impulsada per 4 partits obrers, situats a l'esquerra revolucionària: Organización de Izquierda Comunista (OIC), Lliga Comunista Revolucionaria (LCR), Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM) i Acció Comunista (AC).
- L'esquerra
 - **Socialistes de Catalunya PSC-PSOE.** Coalició del Partit Socialista de Catalunya-Congrés, de socialistes independents i de la Federació Catalana del Partido Socialista Obrero Español. L'encapçalava Joan Raventós, que provenia de Convergència Socialista de Catalunya, creada l'any 1974 com a escissió del Moviment Socialista de Catalunya, format l'any 1945
 - **Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).** Creat el 1936 com a aglutinador de 4 partits obrers: Unió socialista de Catalunya, Federació Catalana del PSOE, Partit Comunista de Catalunya i Partit Català Proletari. Sense dubte la força més ben organitzada d'oposició al franquisme i de més llarga tradició de lluita.
 - **Esquerra de Catalunya. Front Electoral Democràtic.** Coalició entre Esquerra Republicana de Catalunya, Partit del Treball d'Espanya, cap d'ells encara legalitzat i de plantejaments ideològics ben dispars: nacionalista el primer i provinent d'una escissió del PSUC de caire maquista el segon. També participaven la coalició Estat Català i associacions cíviques, com l'Associació Catalana de la Dona i centrals sindicals com la Confederació de Sindicats Unitaris de Treballadors.
 - **Partit Socialista Popular de Catalunya,** federat al PSP d'Espanya, presidit per Tierno Galván, i que a Catalunya es reafirmava en la necessitat d'una independència d'actuació respecte als socialistes espanyols.
- El centre
 - **Pacte Democràtic per Catalunya (PDC).** Coalició entre Convergència Democràtica de Catalunya (1974), Esquerra Democràtica de Catalunya i Partit Socialista de Catalunya-Reagrupament, que tenia el seu origen en l'escissió del Moviment Socialista de Catalunya, encapçalada per Josep Pallach, mort repentinament el gener de 1977. Un quart partit, Front Nacional, concorria en qualitat d'independent, en no haver obtingut encara la seva legalització. Era una agrupació de tendències ideològiques diverses, liberals, nacionalistes, socialdemòcrates.
 - **Unió del Centre i de la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC).** Coalició entre la Unió Democràtica de Catalunya i el Centre Català. Unió Democràtica es fundà el 7 de novembre de 1931. Sota el franquisme participà activament en la lluita de l'oposició democràtica, fidel als seus principis d'inspiració

crisiana i de reivindicació de la personalitat i tradició de Catalunya. Pertanyia a la Unió Europea Demòcrata Crisiana i era membre fundador de l'Equip Demòcrata Crisiana de l'Estat espanyol. En la creació del Centre Català intervingueren persones lligades al Cercle d'Economia, Lliga Europea de Cooperació Econòmica i de la Jove Cambra. Ideològicament propera a partits centristes, demòcratacrisians i liberals europeus.

- **Alianza Socialista Democrática.** Integrada pel PSOE-històric i, fóra de Catalunya, també pel Partido Socialista Democrático Español. Partidari d'un socialisme moderat i d'una organització federal de l'Estat.
- **Reforma Social Catalana.** Creta l'any 1973 com a partit federat de Reforma Social Española, que es definia com a socialista i democràtica i també proposava un estat federal.
- **Democràcia Social Crisiana de Catalunya (DSCC).** Es presentava en solitari i únicament a la província de Barcelona.
- La dreta
 - **Unión de Centro Democrático (UCD).** Creada a Catalunya pocs dies abans de que acabés el termini de presentació de candidatures. A Catalunya no tenia el mateix caràcter de conglomerat de partits que a la resta de l'Estat. La formaven independents, simpatitzants del règim anterior, però incloïa també en les seves files recents militants del Pacte Concòrdia Catalana i presidida per Carles Sentís, que havia pertanyut al Club Catalònia.
 - **Alianza Popular-Convivencia Catalana.** Integrat per personatges vinculats al franquisme. Entre els partits amb una certa força a Catalunya eren els més reticents a les reivindicacions d'autonomia, que com a màxim consideraven en termes de moderada descentralització administrativa.
 - **Lliga de Catalunya.** Sense lligams amb el partit històric, tot i que es proclamava successora de Prat de la Riba i Cambó. Millet feia valdre la seva vinculació amb aquest darrer com a director del Servei d'Estudis Econòmics de F. Cambó fins la seva mort. Intervingué en la creació de l'Institut d'Estudis Europeus (1948), del qual n'era president. Fusió de la Lliga Liberal (Millet i Bel) i de Acció Regional de Catalunya, de tendència liberal fundat per Josep Ma. Figueras.
 - **Partit Proverista de Catalunya.** Partit pràcticament desconegut i de difícil catalogació ideològica, que malgrat això es presentà posteriorment a successives conteses electorals. Segons un dels seus principals candidats corresponia a un moviment europeu de fundació espanyola que el 1976 havia presentat un projecte de constitució federal.

- L'extrema dreta

- **AN-18 julio.** Integrada per FE de las JONS -sector oficialista de la Falange, creada el 1933, fusionada el 1934 amb les Juntas de Ofensiva Nacional Sindicalista i que Franco dissolgué com a partit autònom en incorporar la ideologia del falangisme al Movimiento, conegut per FET i de les JONS-, per Fuerza Nueva i amb el recolzament de la Confederación Nacional de Combatientes de José Girón. Fidelitat a la obra del Caudillo i als principis del movimiento i de les Leyes Fundamentales franquistes.
- **Falange Española de las JONS auténtica.** Sector crític i esquerranista de la Falange, amb la voluntat de posar en pràctica la doctrina de José Antonio. Els seus membres es varen sentir traïts per la incorporació al Movimiento del seu ideari.

La campanya

Catalunya havia viscut des de la mort del general Franco manifestacions multitudinàries en favor de tres lemes claus: llibertat, amnistia i estatut d'Autonomia. Pràcticament totes les forces polítiques des de la dreta moderada fins l'extrema esquerra suscrivien aquests punts, amb matissos diferents. Des dels partidaris d'una simple descentralització administrativa com AP fins els que no consideraven que el conflicte de classes era prioritari. En qualsevol cas les posicions obertament antiautonòmiques es pot dir que eren inexistents.

Sota aquest denominador comú, els partits cercaven llur base electoral en una campanya que no podia plantejar-se segons l'enfrontament tradicional entre partits en el govern versus partits a l'oposició. Fou al contrari una campanya de reivindicació i/o creació de la imatge pròpia més que d'atacs al contrincant.

UCD posava l'accent en el protagonisme del seu líder Adolfo Suárez en el procés de transició política, el PSOE jugava amb les seves possibilitats de convertir-se en el principal partit de l'oposició, si bé el seu futur com a alternativa de poder no es veia en aquells moments pròxim. Pacte Democràtic per Catalunya avantposava les seves reivindicacions nacionalistes, mentre que el PSUC gaudia del prestigi d'haver estat el partit més fort i millor organitzat en la clandestinitat durant els anys de dictadura. Finalment, Esquerra de Catalunya probablement era la que oferia una imatge més desconcertant i ambivalent en coalitzar-se amb un partit marxista tot enllaçant amb la seva tradició històrica republicana i catalanista.

La campanya vingué marcada per la cautela amb la que els partits polítics es presentaren davant un electorat desconegut, els mecanismes de reacció i ressorts del qual eren desconeguts. Electors i candidats buscaven llur terreny d'enteniment comú, la recuperació del ritual de comunicació periòdica que suposen les eleccions. Era una incògnita quin seria el comportament de l'electorat davant uns partits que tot just acabaven de ser legalitzats -el 9 d'abril ho fou finalment el PCE i gairebé un mes més tard el PSUC, tot i amb la resistència que oferiren els estaments vinculats a l'antic règim- uns líders en la seva gran majoria completament desconeguts llevat de les grans figures a nivell estatal i vinculades a l'antic règim, i uns programes que pretenien abans

que res no esporuguir els possibles votants. Els lemes de la campanya tenien per tant una càrrega ideològica feble, amb el comú denominador de la desmarcar-se del règim anterior, àdhuc entre els partits de dreta moderada i de fer professió de fe democràtica.

Si bé tant el ciutadà mitjà com els dirigents polítics dubtaven encara de que el procés democràtic hagués entrat en un procés irreversible, i existia el temor al perill d'involució forçat pel que es denominaven "poders fàctics", val a dir que al llarg de la campanya regnà molta eufòria, que es traduí en una assistència massiva i entusiasta als actes i mitjans electorals, en la bona disposició a col·laborar en aspectes tècnics i materials de la campanya per part d'amplis sectors de ciutadans, adscrits o no a partits polítics, etc.

Els resultats.

Les urnes donaren un ampli triomf a la UCD a nivell d'estat. Adolfo Suárez capitalitzà davant l'opinió pública l'èxit de la transició. El PSOE aconseguí situar-se en segon lloc, no gaire allunyat del partit guanyador i en molts casos per davant d'ell, en especial en les zones perifèriques i industrialitzades. A Catalunya concretament el socialista es situaren molt per davant de la UCD (28% front a 17%). Aquest triomf era especialment sorprenent per un partit tradicionalment sense implantació històrica a Catalunya.

Uns dels principals perdedors "psicològics" d'aquelles primeres eleccions foren els comunistes que no aconseguiren més que un 9'2% a nivell de tot l'Estat, tot i que a Catalunya quedaven com a segona força. El partit més actiu i ben organitzat sota la dictadura franquista i també el més implantat entre la població treballadora i universitària durant l'anterior règim s'havia vist arrabassar el seu lloc com a principal partit de l'oposició pels socialistes. L'electorat preferí aquesta alternativa malgrat tractar-se d'un partit que no comptava amb els mèrits i el curriculum antifranquista que podia oferir el PCE. A Catalunya el PSUC obtingué comparativament molt millors resultats que el seu homòleg estatal i aparegué com el tercer partit a la ciutat de Barcelona.

Convergència i Unió quedava en quart lloc després del PSUC, si bé gairebé igualat amb ell quant a nombre de vots. AP no tingué pràcticament incidència. Quedava situat junt amb EC com a partit minoritari.

Quedava configurat doncs a Catalunya un sistema quatrimpartit en el que els socialistes es destacaven àmpliament dels seus seguidors i tres altres partits mantenien una escassa distància entre si. Catalunya apareixia molt més escorada cap a l'esquerra que la resta de l'estat. En aquest sentit reprenia la tradició històrica de presentar una configuració del sistema de partits diferenciada de la resta de l'estat de connotacions més esquerranes.

El 24 d'octubre de 1977, Josep Tarradellas prendria possessió com a President de Generalitat. A primers de desembre elegia 12 membres del Consell Executiu d'acord amb les negociacions mantingudes amb els líders polítics catalans. L'integraven 5 consellers sense cartera i 7 consellers tècnics. Seguint els acords de Perpinyà de setembre de 1977, la filiació política dels 5 càrrecs polítics corresponia als partits amb més vots: PSC-PSOE, PSUC PDC, i UCD.

5.2.2 Les eleccions de l'1 de març de 1979 (generals)

El 29 de desembre de 1978 es dissolien les Corts i es convocaven eleccions generals per l'1 de març de l'any següent. No havia estat encara publicada la nova llei electoral i la constitució, aprovada per referèndum el 6 de desembre de 1978 havia reafirmat alguns dels principis continguts en la normativa de 1977 que seguiria regint per a aquestes eleccions, tals com el del bicameralisme, el del nombre de diputats per la cambra baixa, que hauria d'oscil·lar entre 350 i 400, el sufragi universal lliure, igual, directe i secret, la província com a circumscripció electoral i el sistema proporcional, amb una representació mínima inicial per província. No augmentava per tant el nombre de diputats, relativament baix, si tenim en compte que l'any 1902 eren 363 i 484 durant la 2a. República, ni tampoc es corregien els mecanismes que distorsionaven la proporcionalitat del sistema, com el de assignar dos diputats inicials a cada província.

La convocatòria anticipada es veia com una bona jugada per part del president Suárez que preferia capitalitzar la seva popularitat com a home clau en el procés de transició i en l'aprovació de la Constitució, a esgotar la seva imatge prorrogant el termini presidencial mitjançant el vot d'investidura. Impedia també així que s'organitzessin millor d'altres forces polítiques que podrien posar en perill l'hegemonia del partit governant.

En els quatre anys transcorreguts des de la mort del general Franco, l'eufòria inicial havia deixat pas a un cert escepticisme front a les possibilitats de canvi profund en la societat espanyola. Hom començava a parlar de "desencís". Val a dir que la situació política i econòmica del país era preocupant. Era un moment àlgid en la recessió econòmica que durant la darrera dècada estava afectant tot Europa. Als problemes comuns amb altres països -atur, inflació, etc.- calia afegir al nostre país el del terrorisme, ja fos de dretes, d'esquerres o abertzale, que pressionaven tant com podien sobre un govern encara poc consolidat.

ETA semblava disposada a demostrar que la democratització del país no tenia res a veure amb les reivindicacions d'independència i d'amnistia sense condicions per als presos polítics del País Basc. Els atemptats contra els càrrecs militars, polítics o policials se succeïen, així com els segrests, les campanyes contra el turisme o actes de terrorisme que causaven víctimes entre la població civil. El 1978 morien assassinats per ETA el periodista José Ma. Portell i el general Juan Sánchez Ramos; el 1979, entre les víctimes més rellevants es trobaven el governador militar de Madrid i un jutge del Tribunal Suprem. Aquest mateix any, una bomba contra l'aeroport i dues estacions de tren de Madrid causaria cinc morts. La resposta d'altres grups terroristes contra ETA, que aviat es consideraren vinculats a alts càrrecs de la Guàrdia Civil o de la policia, es concretà amb l'assassinat del seu màxim dirigent, Argala, el desembre. Sovint, també, el govern responia amb una contundència que no contribuïa a apaivagar els sentiments separatistes.

El GRAPO era un altre dels protagonistes del terrorisme. El maig d'aquell any una bomba a la cafeteria California de Madrid mataria 8 persones i en feriria 40 més. La triple A (Alianza Anticomunista Apostólica) també aportava la seva contribució als actes de terrorisme. Una bomba contra el diari El País, el 1978, causaria un mort.

Entre 1979 i 1980, la premsa xifrava en unes 240 les víctimes del terrorisme, 174 de les quals s'atribuïen a ETA. L'exasperació entre l'estament militar i les crítiques a un govern que es veia impotent per a posar remei a la situació, anaven en augment. Ademés del terrorisme, del qual els militars n'eren el blanc principal, veïen amb neguit la creació de l'Estat de les autonomies, contemplat com un procés de desmembrament de la pàtria. El vicepresident del Govern, general Gutiérrez Mellado, va ser sacsejat i insultat en els funerals d'un general mort per ETA, en els quals se sentiren crits de "El Ejército al poder". L'any anterior havia estat descoberta la "operación Galaxia", en la qual es trobaven implicats diversos militars i que tenia com a objectiu l'assalt al Palau de la Moncloa durant la celebració d'un consell de ministres i el segrestament d'aquests. El tinent colonel Antonio Tejero era detingut sota l'acusació d'haver organitzat la conspiració junt amb el capità de policia Sánchez de Inestrillas.

Catalunya també patia els efectes del terrorisme. El gener de 1978 moria assassinat en el seu domicili l'ex alcalde de Barcelona, Joaquim Viola, en un atemptat de característiques semblants a aquell en el que havia mort, el maig de 1977, l'industrial català Josep Ma. Bultó. La responsabilitat d'ambdós fets s'atribuï al FRAP (Front Revolucionari Antifeixista i Patriòtic), sense que pogués, però, ser plenament demostrat. El gener de 1978, en un incendi provocat a la sala d'espectacles La Scala, morien quatre persones. La responsabilitat fou atribuïda a un comando anarquista. Amb tot, la situació no era tant tensa com a la capital de l'Estat, on les possibles reaccions dels militars feïem témer que la via democràtica s'estrangués d'un moment a l'altre. Es respirava però un profund pessimisme tant quant al futur de la democràcia quant a les possibilitats d'aconseguir, en el marc d'aquesta, una autonomia real a la vista de l'actitud recelosa i caute del govern central en aquest tema.

Les Corts que surtirien de les eleccions de l'1 de març haurien d'enfrontar-se a una situació força difícil i d'una importància crucial per a la futura configuració institucional de l'Estat autònom, per quant els pertocaria interpretar i desenvolupar les lleis orgàniques d'acord amb la Constitució, així com seguir l'aplicació dels estatuts de les diferents Comunitats Autònomes.

Segons quins fossin els resultats electorals, caldria una remodelació del règim provisional de la Generalitat, en concret pel que feia a la composició del seu Consell Executiu, designat pel President Tarradellas d'acord amb les negociacions mantingudes amb representants de les forces polítiques catalanes i Sánchez-Terán en representació del govern central. Atès que una delegació de diputats i senadors catalans havien de negociar el text definitiu de l'Estatut davant la comissió constitucional del Congrés, es comprèn la importància que tenien aquestes eleccions com a orientadores de les futures relacions entre ambdós governs, el central i l'autòmic.

Forces polítiques concurrents

Des que foren autoritzats els partits polítics, aquests havien anat consolidant llurs estructures i organització. El PSOE havia absorbit la resta de tendències socialistes, amb l'única excepció del PSA-Partido Socialista de Andalucía. El juliol de 1978 s'havia celebrat el congrés d'unificació dels Socialistes de Catalunya, partit en el que s'integraren el PSC-Congrés, el PSC-Reagrupament i la Federació Catalana del PSOE. En aquestes eleccions els socialistes es presentaven doncs com a partit, ja no com a agrupació de diversos col·lectius, encapçalats per Joan Raventós, que procedia de Convergència Socialista de Catalunya, creada l'any 1974.

UCD havia tingut l'octubre de 1978 el seu congrés constituent. A Catalunya, Antón Cañellas, líder d'Unió Democràtica, s'integrava en els seus rengles. Convergència Democràtica de Catalunya, descartada l'aliança amb Esquerra Republicana de Catalunya, es coalitzava amb Unió Democràtica, donant lloc a Convergència i Unió, coalició que demostraria ser força estable en les eleccions a venir.

Alianza Popular absorbia el Partit Popular de Catalunya i també aquí es presentava com a Coalición Democrática. A l'extrema dreta hi apareixia una formació nova, Unión Nacional, que venia a ocupar l'espai deixat per AN-18 de julio.

Les forces polítiques concurrents experimentaren encara un augment respecte a 1977. En total concorregueren 5.687 candidats al Congrés. A Barcelona es presentaren un total de 27 candidatures, 10 més que en les anteriors eleccions.

La campanya

La forta abstenció del referèndum constitucional, 3 mesos abans, havia deixat preocupats al govern i als partits. No apareixien grans temes de confrontació, i sí en canvi una preocupació compartida per a fer comprendre a l'elector la importància de la democràcia i de la participació ciutadana, temes que, juntament amb el de l'autonomia, es presentaven com a punts claus de la campanya a Catalunya.

Els partits es llençaren a fer propaganda amb una empenta semblant a la de 1977. La propaganda escrita i el contacte directe amb l'elector jugaven encara un paper important, que en ulteriors campanyes aniria essent substituït pels mitjans de comunicació de masses. Els socialistes desbordaven optimisme, animats pels resultats dels sondatges d'opinió que els atorgaven resultats molt favorables.

UCD feia a Catalunya un evident esforç per a oferir una imatge de catalanitat, emprant el símbol de les quatre barres en els seus cartells i tanques publicitàries, en les quals hi tingué una presència massiva. Emprava ambdues llengües en la propaganda i remarcava el compromís acomplert d'haver conduït el país vers la implantació d'un règim democràtic, amb lemes de l'estil "Dicho y hecho". Convergència es reafirmava en el seu nacionalisme "Per una Catalunya forta a Madrid".

L'Església, sense prendre una actitud obertament bel·ligerant en favor de cap partit, feia però arribar una nota de la conferència episcopal a la premsa que obtingué força ressò entre la opinió pública, i en la qual manifestava la seva postura d'independència de tota opció de partit, però de no neutralitat front a amenaces dels valors ètics o dels drets humans. Considerava un deure anar a votar i com a punts conflictius per als catòlics citava "les ideologies materialistes d'un o altre signe, l'avortament, el divorci i els models totalitaris".

La campanya fou presidencialista com ja ho havia estat la de 1977. La imatge del líder estatal predominava sobre qualsevol altre missatge que s'oferís a l'electorat i l'ambigüetat dels plantejaments demostrava que els partits no tenien encara una noció clara de quines eren llurs bases electorals ni per tant de llur estratègia per a captar-les.

Resultats

Els resultats d'aquelles eleccions demostraren que el cúmul de tensions polítiques i socials no havien desgastat excessivament el partit en el govern o, com a mínim, el prestigi d'Adolfo Suárez, la imatge del qual s'imposava per damunt del partit que representava. UCD obtenia 800.000 vots més que el PSOE -6.100.000 front a 5.300.000- i 167 escons, i podia per tant seguir governant en solitari. Molt per sota quedaven el partit Comunista -1.900.000- i Coalició Popular -1.084.000. Llevat d'aquest últim, els tres restants augmentaven la seva presència en les Corts.

El desencís es va traduir en canvi en un augment de l'abstenció. La reducció de la majoria d'edat electoral a 18 anys establerta en la constitució va segurament contribuir a que les cotes d'abstenció se situessin en un 32%, 9 punts per damunt les de les generals anteriors.

A Catalunya, els vots obtinguts per les diferents forces polítiques reproduïen sense grans variacions l'estructura quadripartita anterior. PSC, UCD, PSUC i PSUC, en aquest ordre d'importància, ocupaven l'escena política, mentres que a la resta de l'estat es configurava una estructura bipolar en torn del PSOE i la UCD.

Una altra diferència a remarcar en els resultats a Catalunya era el d'un major escorament cap a l'esquerra, amb una força molt superior de socialistes i comunistes a la que havien obtingut a la resta de l'estat i en canvi uns resultats més pobres per l'UCD. L'hegemonia de l'esquerra i la presència dels partits nacionalistes definien un quadre partidista diferenciat.

A Barcelona els resultats socialistes foren comparativament més febles que a la resta de Catalunya i superiors en canvi els de CiU i de Coalició Democràtica. Podríem dir que en el seu conjunt la ciutat apareixia més orientada a la dreta que Catalunya, doncs si bé en els barris obrers de la perifèria la situació era invertida, quantitativament no contrarrestava l'inclinació dretana dels barris centrals.

Els resultats a Catalunya no suposaren una remodelació del Consell Executiu de la Generalitat. El 21 del mes d'abril serien elegits 21 parlamentaris catalans encarregats de negociar l'Estatut amb el govern central.

5.2.3. Les eleccions del 3 d'abril de 1979 (municipals)

Les eleccions municipals havien estat ajornades malgrat que en les converses mantingudes a començaments d'any entre A. Suárez i els principals líders de l'oposició, havien coincidit en la conveniència de renovar el més aviat possible els consistoris, encara majoritàriament en mans de persones addictes al franquisme. Les eleccions locals eren regulades per la llei 39/1978 de 17 de juliol. La comissió encarregada d'elaborar-la suprimia l'apartat que obligava a convocar eleccions municipals en els 30 dies següents a l'entrada en vigor de la llei d'eleccions locals i en canvi introduïa la disposició transitòria VII que postposava la convocatòria fins que s'hagués aprovat la Constitució.

El motiu principal adduït per l'aplaçament era el de la impossibilitat de tenir a punt el cens electoral amb la incorporació dels electors compresos entre el 18 i 20 anys, en haver estat ampliat per la constitució el cos electoral. En realitat semblava respondre a l'estratègia ja iniciada per Adolfo Suárez amb les generals anteriors, de que els previsibles bons resultats d'aquestes exercissin un efecte d'inèrcia sobre els de les municipals, que segons tots els pronòstics posarien la majoria dels ajuntaments en mans de l'esquerra. La moció presentada pel PSOE i els Socialistes de Catalunya per a anticipar les eleccions fou derrotada al Parlament per 170 vots contra 150.

Finalment foren convocades pel 3 d'abril de 1979, en una clima polític força favorable a UCD després del seu triomf a les generals celebrades un mes abans. Amb tot els pronòstics seguien augurant el triomf per a les forces d'esquerra.

La majoria d'ajuntaments, i molt en especial els de les àrees més industrialitzades, havien de fer front a una problemàtica complexa: sotmesos a un allau migratori provinent de les zones rurals i propiciat des de l'any 1959 pel Pla d'Estabilització, havien anat acumulant dèficits derivats d'una gestió poc eficaç, en alguns casos corrupte, que havia deixat en situació força precària les finances municipals i sense resoldre les greus deficiències urbanístiques i d'equipaments derivats en gran part de l'absoluta manca de planificació del creixement urbà. Entre 1950 i 1970, la població en nuclis de més de 10.000 habitants havia augmentat en un 80% i la població total en un 21%.

Barcelona participava d'aquesta problemàtica, agreujada per un pes demogràfic molt superior. Entre 1950 i 1970, havia passat de 1.280.000 a 1.750.000 habitants. Era el municipi de Catalunya que més havia sofert les conseqüències d'un creixement desorbitat, que havia donat lloc a una especulació immobiliària sense precedents. L'eufòria desarrollista dels anys 50 i 60 havia donat pas en els últims temps a una situació de creixement tendent a zero, tant pel ralentiment de l'activitat com per la impossibilitat física de creixement.

Renovar els ajuntaments era doncs una necessitat urgent i molt complexa, tant pel gran nombre de llocs a cubrir, com per la manca d'experiència política de la gran majoria de candidats i la problemàtica acumulada al llarg dels anys de franquisme a la que haurien de fer front. La llei d'eleccions locals del 17 de juliol de 1978 regulava l'elecció directe dels Ajuntaments i indirecte de les Diputacions provincials. Cada

terme municipal constituïa una circumscripció que elegia un nombre de regidors d'acord amb l'aplicació de la següent escala:

Habitants del municipi	Regidors
fins a 250 residents:	5
de 251 a 1.000:	7
de 1.001 a 2.000:	9
de 2.001 a 5.000:	11
de 5.001 a 10.000:	13
de 10.001 a 20.000:	17
de 20.001 a 50.000:	21
de 50.001 a 100.000:	25

Als municipis de més de 100.000 habitants els era assignat un regidor més per a cada 100.000 residents o fracció i se n'afegia un més quan el resultat fós número parell. Era palesa la desproporció entre el nombre de regidors atribuïts a cada municipi, ja que disminuïa en termes relatius a mesura que augmentava la població.

Pel què fa als restants aspectes, aquesta llei no presentava diferències substancials respecte a la d'eleccions generals, tant quant a la fórmula electoral, també proporcional amb aplicació de la regla d'Hondt, a la duració del mandat, als requisitits d'elegibilitat, etc. Quant al mínim de vots vàlids emesos per a poder ser elegit es fixà en 5%.

L'alcalde havia de ser escollit en la sessió constitutiva del nou consistori i el càrrec havia de recaure entre els caps de llista de les diferents candidatures. En cas de que cap d'ells aconseguís la majoria absoluta dels vots dels regidors, es proclamava alcalde el primer de la llista del partit que havia aconseguit més vots.

L'elecció dels diputats provincials era regulada per aquesta mateixa llei. El nombre dels que corresponien a cada província quedava fixat en proporció al nombre de residents d'aquesta, d'acord amb la següent escala:

Habitants del municipi	Diputats provincials
Fins 500.000	24
De 500.001 a 1.000.000	27
Més de 1.000.000	30
Madrid i Barcelona	51

L'assignació de diputats per partit es feia aplicant la fórmula d'Hondt no als vots obtinguts per cada candidatura, sino al nombre de regidors que els corresponien en el conjunt del partit judicial. Quedava consagrada l'elecció indirecte dels diputats provincials i també la distorsió en la proporcionalitat, agreujada en ser privilegiada la representació rural.

Forces polítiques concurrents

A Catalunya calia renovar 933 consistoris. Per als 8.237 llocs a cubrir es presentaven 27.263 candidats. Entre els principals partits, la major cobertura la donava Convergència i Unió, seguida d'UCD, com pot veure's en la taula següent (*):

Principals % del total candidatures	Nombre de municipis als quals es presentaven
CiU	427
46	
UCD	368
40	
PSC-PSOE	215
23	
PSUC	150
16	
ERC	114
12	

A Barcelona concorregueren un total de 12 partits o candidatures, menys de la meitat del de les recents generals. L'únic partit que s'estrenava en aquesta convocatòria era el Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN), nou intent d'aglutinar el nacionalisme radical, després del fracàs de Estat Català en les eleccions generals.

La campanya

La campanya es desenvolupà en torn a temes genèrics de crítica de la gestió municipal anterior i en favor de la millora de la qualitat de vida a la ciutat- en el pla urbanístic, d'assistència sanitària, d'equipaments escolars, de lluita contra la contaminació, etc.

Altres temes comuns a les principals forces contendents eren els de l'autonomia política i financera dels ajuntaments, el sanejament de les finances municipals, la descentralització i la participació ciutadana. A partir dels programes i de les declaracions dels respectius líders es feia difícil determinar les prioritats que les diferents forces polítiques atorgaven a cada un d'aquests temes, imbrincats entre si.

L'autonomia respecte de Madrid, centrada aquest cop en l'aspecte de l'autosuficiència financera de les hisendes locals, era l'argument electoral preferit per Convergència i Unió. Els socialistes apuntaven també a la projecció europea de Barcelona, i feien venir en uns dels seus mitings alcaldes socialistes d'altres ciutats europees, que prometien llur recolzament a un goven municipal socialista. El PSUC proposava acabar amb el colonialisme de Barcelona sobre el seu entorn metropolità, mentres que AP feia freqüents referències a la defensa de la moral pública i UCD advertia de que també en les municipals es posava en qüestió el model de societat, que incloïa la llibertat d'ensenyament o la propietat privada del sòl front al perill de la seva municipalització.

(*) "Atlas sócio-econòmic de Catalunya". Equip de Sociologia Electoral. Ed. Sirocco. Barcelona, 1982.

La campanya fou en general marcada per l'apatia, en part perquè les eleccions locals oferien un menor interès polític. D'altra banda era palès el cansament de l'electorat, convocat a les urnes 5 cops en menys de dos anys i que tot just acabava de ser sotmès al bombardeig propagandístic de les anteriors generals. L'opinió pública estava a més a més pendent de la designació del nou govern, tema que la premsa seguia gairebé amb tanta atenció com la campanya. Tot feia presagiar una alta taxa d'abstenció, com així fou.

L'abstenció, d'un 42% a tot l'Estat, fou la més alta enregistrada fins llavors. Tant a Catalunya, amb el 40%, com a Barcelona -46%- fou també superior a la d'anteriors consultes de la nova etapa democràtica. Quant als resultats, demostraren una relativa estabilitat respecte a les generals i tampoc es desviaren excessivament dels pronòstics. En la major part de poblacions importants triomfaren les forces d'esquerra. Arreu de l'estat, uns 2000 municipis, que concentraven més del 70% de la població tindrien un alcalde d'esquerres. A Catalunya, foren també els socialistes els qui obtingueren un major nombre de vots, però en canvi C i U es quedava amb un major nombre d'ajuntaments -104 i 246, respectivament. En 246 altres triomfaren candidatures independents, per bé que en molts casos es tractava de candidatures clarament simpatitzants d'una o altra tendència política.

La clara victòria de l'esquerra anà en general acompanyada d'un increment dels vots per CiU, mentre que CC-UCD experimentava un notable descens. En el "cinturó roig" de Barcelona, PSC i PSUC es repartiren les alcaldies, amb un clar predomini dels socialistes.

A la ciutat de Barcelona no es produïren canvis significatius en el repartiment de forces polítiques respecte a les generals. Els socialistes confirmaven llur hegemonia amb guanys de quasi 27.000 vots. Juntament amb el PSUC, que en guanyà 13.000, foren les dues úniques forces que milloraren llurs posicions respecte a les generals del mateix any. UCD, amb 57.000 vots menys, iniciava la davallada que la portaria a la seva virtual desaparició l'any 1982. Cinc forces polítiques estarien presents en el nou consistori: PSC, que quasi doblava en número de vots i de regidors el seu immediat seguidor, PSUC, CiU i UCD, molt poc distanciat entre si, i finalment ERC, que només aconseguia dos regidors.

En definitiva, una campanya caracteritzada per l'apatia i uns resultats sense sorpreses que no introduïen canvis substancials en l'escena política catalana, foren les principals característiques a destacar en aquelles primeres eleccions municipals de la democràcia.

El primer alcalde de la nova etapa democràtica fou Narcís Serra i Serra, elegit gràcies als vots del seu partit i del PSUC, que suposaven el 58% dels regidors electes. Narcís Serra havia fet la seva estrena en la vida política catalana en ocupar la cartera de Política Territorial en el govern d'unitat de Josep Terradellas (1977). Durant l'època franquista, essent estudiant, havia militat en les files del FOC (Front Obrer de Catalunya), secció catalana del FLP (Frente de Liberación Popular) i més tard, essent ja professor de la Facultat d'Econòmiques, havia estat expulsat de la Universitat en solidaritzar-se amb el sindicat democràtic d'estudiants. De la seva biografia calia doncs esperar que la tant desitjada renovació política de l'ajuntament barceloní es convertiria en un fet.

5.2.4. Les eleccions del 20 de març de 1980 (autonòmiques)

El 20 de març de 1980 se celebraven les primeres eleccions al Parlament de Catalunya després de l'única experiència històrica en aquest tipus d'eleccions que havia tingut el país, l'any 1932. L'elecció d'u Parlament català constituïa la culminació d'un procés que havia tingut com a fites més importants el restabliment de la Generalitat Provisional per Decret-llei de 29 de setembre de 1977, el nomenament del president Tarradellas i l'aprovació per referèndum de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Les negociacions amb Madrid fins arribar al text definitiu d'aquest no havien estat fàcils i en més d'una ocasió els parlamentaris catalans es queixaren de la manca de comprensió respecte a les aspiracions d'autonomia. En recolzament de la comissió negociadora, des de Catalunya s'havien fet reunions d'alcaldes i regidors i s'havien àdhuc penjat pancartes als Ajuntaments demanant l'Estatut. Finalment, el 13 d'agost de 1979 era aprovat el text per la comissió constitucional. Els parlamentaris eren rebuts a l'aeroport de Barcelona amb crits de "Ja tenim l'Estatut" i l'onze de setembre, una manifestació aplegaria milers de participants, amb crits de "Afermem l'Estatut" i "Ara més que mai un sol poble".

El 25 d'octubre de 1979 era sotmés a referèndum, el mateix dia que Euzkadi referendava el seu Estatut. La participació fou minsa 60,5%, la més baixa de totes les consultes celebrades fins llavors com és d'altra banda típic dels referèndums i més en aquest on no hi havia pràcticament debat polític, atès que tots els partits coincidien en la necessitat de la seva aprovació, malgrat el contingut no els satisfés plenament. El percentatge de vots afirmatius fou 88%. Moltes forces polítiques s'havien manifestat contràries al text per considerar que limitaven molt les possibilitats d'actuació del govern de Catalunya. Els sectors més catalanistes i l'extrema esquerra varen fer campanya per l'abstenció, mentres que l'extrema dreta i alguns partits d'extrema esquerra com la Lliga Comunista Revolucionaria propugnaven el NO. Els partits parlamentaris òbviament feren campanya en favor d'un text que havien contribuït a elaborar, però no aconseguiren despertar excessiu entusiasme entre un electorat que desconeixia en profunditat el text estatutari i no comprenia del tot les implicacions que, tal com havia quedat configurat, s'en derivarien per al futur del país. En l'aprovació definitiva per les Corts espanyoles, només Blas Piñar va votar en contra i es varen abstenir el PSA i Alianza Popular.

El context social no havia variat excessivament respecte al de 1979, principalment pel què fa al tema del terrorisme, que seguia essent el principal problema al qual havia de fer front la societat espanyola. En un mes havien mort una vintena de persones en atemptats d'ETA. Els militars mantenien contactes amb personalitats polítiques de diferents signes i visitaven freqüentment el Rei per a demanar-li que acabés amb la situació. En la commemoració del cinquè aniversari de la mort de Franco es concentraren a la Plaza de Oriente de Madrid al voltant de 250.000 persones. Els rumors d'un cop d'Estat eren cada cop més freqüents.

El tema autonòmic seguia essent unaltra cavall de batalla, sobre el qual el govern rebia fortes pressions, sobre tot de l'estament militar, perquè es fes marxa enrera en la creació de l'Estat de les autonomies. A partir de gener de 1980, Suárez decidí que a excepció de Galícia, cap més regió accedís a un estatut que conferís el màxim de competències, com era el cas de les autonomies regulades per l'article 151 de la constitució i en les quals llur Estatut havia de ser aprovat per referèndum. S'establí

així una polèmica distinció entre les autonomies de primer ordre i les de segon ordre, les quals s'haurien de regir per l'article 143, que implicava un procediment d'aprovació més llarg i que havia de ser aprovada per les Corts com una llei orgànica.

La paradoxa arribà fins el punt, històricament insòlit, en què un president del Govern va fer campanya en favor de l'abstenció en un referèndum convocat pel propi govern, per tal de que no s'arribés a la majoria absoluta de vots afirmatius necessaris per anar per la via de l'article 151. Aquest fou el cas del referèndum convocat a Andalusia el 28 de febrer. Suárez el va perdre en 7 de les 8 províncies, i aquella fou la seva primera derrota electoral en el camp autonòmic que va ser seguida de dues més: en les eleccions autonòmiques del 9 de març al País Basc i del 20 de març a Catalunya, UCD s'ensorraria.

Normativa electoral

Les eleccions al Parlament es feien sense que hi hagués encara una normativa electoral específica. Els articles 31 i 36 de l'Estatut, i les disposicions transitòries quarta i cinquena regulaven el procediment electoral, a l'espera d'una llei que havia de ser aprovada pel Parlament de Catalunya. La durada de la legislatura estava fixada en en quatre anys. El sufragi seria universal, directe i secret dels majors de 18 anys, segons un sistema d'escrutini proporcional. Les circumscripcions electorals eren les províncies i el Parlament estaria integrat per 135 diputats. Barcelona n'havia d'escollir un per cada 50.000 habitants, amb un màxim de 85 diputats i les tres circumscripcions restants, un per cada 40.000 habitants, amb un mínim de 6 per a cada una. Els corresponien 17 diputats a Girona, 15 a Lleida i 18 a Tarragona.

Forces polítiques concurrents

El nombre de partits concurrents, un total de 16, era inferior al d'unes generals, però més alt que en unes locals. Era de destacar l'aparició de nous partits de dreta, la unificació de part de l'esquerra extraparlamentària i l'aparició del PSA-Partido Socialista de Andalusia, que es presentava a les quatre circumscripcions amb candidatures formades majoritàriament per andalusos, per a defensar els interessos del poble andalus a Catalunya. Apel·lava a la classes obrera d'origen immigrat i, de forma velada, quedava establert el paral·lelisme entre classe obrera-immigració andalusos i burgesia-catalans d'origen.

La dreta moderada, per primera vegada des de 1977, no pretenia defugir aquest qualificatiu i presentava dues opcions: Conservadors de Catalunya i Solidaritat Catalana. Aquesta darrera, creada el febrer de 1980, venia a suplir Coalición Democrática, que no es presentava. Alguns dels seus militants estaven vinculats a Fraga Iribarne, que recolzava aquesta formació. Es definia com una nova dreta, d'estil europeu, amb vocació de futur, interclassista i favorable a que l'autonomia assolís el sostre de les competències que li atorgava l'Estatut.

Conservadors de Catalunya, també de recent creació i molt pocs militants, oferia com a punt programàtics el manteniment i defensa dels valors de la civilització cristiana, de la unitat de la pàtria i de la "singularitat

dels pobles espanyols que l'integren", tot i mostrar-se favorable a la defensa de la cultura catalana.

Quatre partits de l'esquerra extraparlamentària s'agrupaven en la coalició Unitat pel Socialisme: MCC, OCE-BR, OTC, LCR. Coincidien en llur ideologia marxista i en l'oposició a la "claudicació de l'esquerra parlamentària, socialista i comunista". Es declaraven republicans i defensaven el dret a l'autodeterminació, àdhuc a la independència, i proposaven la reforma a fons de l'Estatut i de la Constitució.

Unitat Comunista, de tendència leninista, havia mantingut contacte amb l'anterior formació, amb la qual coincidia amb els seus plantejaments de classe i de defensa de l'autodeterminació dins una República Federal, sense arribar finalment a cap acord de front comú.

L'oferta nacionalista es veia reforçada per l'aparició de grups independentistes, com el Bloc d'Esquerres d'Alliberament Nacional (BEAN), encapçalat per Lluís Ma. Xirinachs, i que s'autodefinien com "un moviment rupturista i assembleari per a la independència dels països catalans". La presència d'un representant d'herri Batasuna a l'acte de cloenda de la campanya electoral és significatiu respecte a les posicions defensades pel BEAN. Des d'una perspectiva quelcom més moderada, es trobaven els Nacionalistes d'Esquerra.

Tarradellas, president de la Generalitat Provisional, havia anunciat que abandonava la presidència i que no presentava la seva candidatura.

La campanya

L'eix central girà en torn a la lluita per a la consolidació de l'autonomia catalana. Llevat de comptats partits d'estrema dreta -com ara Fuerza Nueva i FE-Española-Auténtica-, tots els demés es proclamaven convençudament i convincent partidaris de lluitar per a donar un contingut real a l'autonomia i fer que aquesta anés més enllà d'una simple descentralització administrativa. Fou per tant una campanya poc combativa pel què tenia de comú acord sobre alguns temes fonamentals, de temor compartit a les amenaces de cop d'estat i de situació comú per part dels principals partits de trobar-se en els rengles de l'oposició i d'haver lluitat en comú per a l'Estatut.

El to fou marcadament presidencialista, com començava a ser ja habitual. El líder de Convergència i Unió, Jordi Pujol, era en aquest sentit un dels millors situats per quant podia donar fe de d'una llarga història personal en favor de la defensa de la personalitat i dels drets de Catalunya. Per la seva actuació en aquest sentit havia passat més de dos anys a la presó sota el règim franquista. Ja fos per aquest fet o pel desdibuixament dels altres candidats, alguns dels quals havien tingut també actituds força combatives durant aquells anys, val a dir que aconseguí que la seva personalitat s'imposés per damunt de la resta de candidats.

La diferenciació entre les forces concurrents a partir de llus eslògans s'establia sobre premises similars a la d'anteriors eleccions, respecte de les quals destaquem algunes variants.

PSC-PSOE llençava la idea d'una Catalunya nova, oberta a tothom. CiU atacava el sucursalisme i es presentava com a "pal de paller de la política catalana i negava que estés disposta a participar en un govern en el que hi estiguessin presents els comunistes. Centristes de Catalunya criticava CiU pel fet de que hagués arribat a pactes municipals amb socialistes i comunistes i els primers,

llur excessiva proximitat al PSUC, mentre Foment del Treball participava activament en favor dels partits no marxistes. L'anticomunisme començava a ser un tema en boga en formacions que en passades campanyes electorals no havien mostrat explícitament llur animadversió, tot i que d'algunes d'elles podia inferir-se'n.

El PSUC rebia el suport públic de Comissions Obreres. El cap de llista, Josep Benet, independent, proposava un govern d'unitat durant tres o quatre anys, per a posar en marxa l'Estatut i negociar amb Madrid els traspassos i finançament de la Generalitat.

Llevat de contats partits d'extrema dreta que, paradoxalment es presentaren a unes eleccions autonòmiques malgrat llur declarat anticatalanisme, -com fou el cas de Unión Nacional i FE Española Auténtica- tots els partits feren gala de marcat anticoncentrisme. En alguns casos, llur afirmacions traslluien llur actitud de fons, com en el cas de la coalició dretana Solidaridad Española, que es limitava a propugnar una certa descentralització administrativa.

El nacionalisme venia reforçat en aquestes eleccions per l'aparició de grups independentistes com BEAN i Nacionalistes d'Esquerra.

Els resultats

La participació no fou alta 62%, però ultrapassava lleument la de les municipals i la del referèndum. Es varen produir canvis important en el sistema de partits català. CiU desbancava el PSC com a partit majoritari a Catalunya, per primera vegada des de 1977, tot augmentant el nombre global de vots però també la implantació geogràfica arreu de Catalunya i endinsar-se en comarques on fins llavors havia tingut molt poca incidència.

El PSC perdia l'hegemonia àdhuc a la província de Barcelona, el seu feu tradicional, tot i que seguia mantenint-se en molts dels municipis del cinturó industrial de la capital.

El PSUC consolidava la seva posició com a tercer partit, mentre que UCD mantenia la tendència a la baixa i estava a punt d'anivellar-se amb ERC, que, en canvi, duplicada el seu nombre de vots. Quant a la dreta, no havia aconseguit atraure els vots de Coalición Popular, mentre que els partits minoritaris tingueren un fracàs estrepitos.

El mateix president Tarradellas expressava la seva sorpresa davant els resultats, a l'hora que es manifestava escèptic davant les possibilitats de governar sense l'esquerra. Amb aquesta declaració venia a criticar les postures de Jordi Pujol, no partidari d'un consell d'unitat.

En les primeres declaracions, Jordi Pujol deixava clares les seves prioritats: un Estatut sense retallat i l'acceleració dels traspassos econòmics. En el seu primer govern no intervingueren altres partits que Convergència i Unió Democràtica, per bé que rebé el suport parlamentari d'ERC i UCD.

5.2.5. Les eleccions del 28 d'octubre de 1982 (generals)

A finals d'agost de 1982, Leopoldo Calvo Sotelo convocava eleccions anticipades pel 28 d'octubre, 4 mesos abans de que finalitzés la segona legislatura. El clima polític dels darrers mesos havia estat força tens. El país vivia encara sota l'impacte psicològic de l'intent de cop d'estat del 23 de febrer de 1981, quan el tinent coronel Tejero irrumpia a les Corts en el moment que es votava la investidura del nou cap de govern, Leopoldo Calvo Sotelo, i segrestava els parlamentaris. El febrer de 1982 havia començat el judici contra els 33 implicats en aquesta acció. El principals caps de l'operació, tinent general Milans del Bosch i el general de divisió Alfonso Armada, además de Tejero, serien considerats els principals responsables de l'intentona i condemnats a 30 anys de presó.

El 2 d'octubre de 1982, novament, caps de l'exèrcit eren arrestat pels serveis secrets espanyols, acusats d'estar preparant un cop d'Estat, aprofitant el moment psicològic del dia de reflexió pre-electoral. En el anomenat "cop dels colonels", que tenia visos de ser molt més sagnant que el del 23-F, s'hi trobaven implicats Luis Muñoz i els germans Crespo Cuspinera, que serien condemnats més tard a 12 anys de presó pel delictes de conspiració.

Mentres es celebrava el judici contra els militars del 23-F, a Catalunya i al País Basc es desenvolupava una gran movilització popular contra la LOAPA, la "Ley de Armonización del Proceso Autonómico", que donava una interpretació molt restrictiva a les competències autonòmiques. Alguns dels seus articles havien estat objecte de fortes polèmiques a les Corts, com per exemple l'article 4, que establia la prevalència de l'Estat en tot cas sobre les normes de les comunitats autònomes, àdhuc en les competències que els hi eren pròpies d'acord amb llurs estatuts. Malgrat els esforços de CiU i del PNV, amb el recolzament del PCE/PSUC, -en el front anti-LOAPA s'hi aplegaren també Euskadiko Ezkerra, ERC i PSA-, l'anomenat "rodillo" UCD-PSOE anà aprovant article darrera article, sense que es podés introduir cap esmena nacionalista.

A Catalunya i el País Basc tenien lloc manifestacions multitudinàries contra la LOAPA. La del 14 de març de 1982 a Barcelona, de la qual es trobaven absents UCD i PSC, aplegà unes 100.000 persones, als crits de "Som una nació" i "No a l'harmonització". Tot i així, la llei era aprovada definitivament el 29 de juliol. Quatre dies després, es presentaren 5 recursos previs. El Tribunal Constitucional es pronunciaria un any després a favor dels recurrents, els governs de Catalunya i Euskadi i 50 diputats del Congrés.

La LOAPA era vista com una conseqüència directe de l'intent de cop d'estat del 23-F, arrel de la qual el govern havia frenat el procés autonòmic, un dels principals punts de fricció amb l'exèrcit, per a qui l'estat de les autonomies atacava de soc arrel un dels principis més sagrats de llur ideologia, el de la unitat de la pàtria.

Forces polítiques concurrents

El partits polítics travessaven moments força crítics. La LOAPA havia estat per a alguns d'ells un motiu més de fricció interna, que s'afegia a llur situació de crisi i de definició d'espai polític. En el PSC sorgí una corrent favorable al PSOE, en el tema concret de la LOAPA, encapçalada per Ernest Lluch, portantveu socialista, el qual es negà a presentar al Congrés les esmenes preparades pels socialistes catalans. Fou substituït com a portantveu socialista per Verde Aldea, però això no impedí que la imatge dels socialistes a Catalunya quedés compromesa pel que fa a llurs conviccions nacionalistes, en les que volien demostrar que s'afirmaven. En el congrés del PSC guanyà la tendència obiolista front a la d'Ernest Lluch, però en vistes a la contesa electoral que s'apropava presentaven un flanc força vulnerable als atacs de CiU, la qual podia seguir esgrimint l'argument de ser la més sòlida defensora dels interessos de Catalunya front a l'agressió centralista.

UCD vivia la crisi derivada de la dimissió de Suárez a començaments de 1981, el qual fou substituït per Rodríguez Sahagún. Suárez no era ja al govern i tampoc es presentava com a candidat el seu substitut, Leopoldo Calvo Sotelo. EN el Congrés de l'any següent, es consolidava l'escissió democristiana que donaria loc al PDP (Partido Demócrata Popular), encapçalada per Oscar Alzaga. A Catalunya, guanyaria la tendència d'Anton Cañellas, que no aconseguí, però, donar un impuls nou al seu partit i aquest seguí el mateix procés de dissolució que travessava a la resta de l'Estat i que culminaria amb l'ensulsiada a les generals d'octubre. El juliol de 1982 Adolfo Suárez crearia el seu propi partit, el Centro Democrático y Social (CDS), que no tindria però temps suficient per a refermar la seva estructura i organització de cara a les eleccions d'octubre.

El PSUC per la seva banda vivia el debat intern sobre l'eurocomunisme. A finals de 1981, se separaren 26 membres del comitè central -Pere Ardiaca i Juan Ramos entre ells- que més tard crearien el PCC (Partit dels Comunistes de Catalunya), de tendència pro-soviètica.

Hi hagué en aquestes eleccions 63 opcions de vot diferents arreu de l'Estat, de les quals només 6 es presentaven a les 52 províncies (PSOE, UCD, AP, CDS, FN i Unificación Comunista). A Barcelona concorregueren 20 candidatures, nombre sensiblement inferior al de 1979, indici tal vegada d'un assentament en el sistema de partits. Les principals variants respecte a anteriors eleccions consistien en la divisió del centre i dels comunistes. Centristes de Catalunya-UCD presentaven Federico Mayor Zaragoza com a cap de llista i el CDS a Antoni de Senillosa, que havia deixat Coalición Democrática per a integrar-se a les files del Centro Democrático y Social creat per Adolfo Suárez el juliol de l'any anterior.

Quant als comunistes, l'escissió del PCC afegia una nova sigla a la ja llarga sèrie de partits que s'autocalificaven de comunistes, i que concorrien en número de 7 en aquestes eleccions, amb totes les variants des del prosovietisme del PCC al trotskisme de la Liga Comunista.

La campanya

La campanya a Catalunya es polaritzà en torn a socialistes i convergents. Com era previsible, el PSC ofería un flanc d'atac clar amb el tema autonòmic. La LOAPA reforçava la posició de CiU de presentar-se davant l'electorat com "l'únic grup parlamentari català a Madrid", segons uns dels seus eslògans. Tot i un cert compromís de no emprar explícitament el tema de la LOAPA, les al·lusions sovintejaren.

Els socialistes basaren llur campanya sobre dues nocions bàsiques: el canvi i la lluita contra l'atur. En aquest darrer aspecte concretaren llur programa fins el punt de prometre la creació de 800.000 llocs de treball, compromís inusualment concret donada l'habitual indefinició de les propostes que caracteritzaven les campanyes electorals i que, un cop al govern oferí una altra fàcil bretxa d'atac a l'oposició. La idea de "canvi", l'altre gran noció bàsica subjacent a la campanya socialista, era molt més vaga i suggeria un estil d'ètica i honradesa de cara al ciutadà en tots els aspectes i activitats de l'administració.

El lema "Al govern amb la majoria" era la contraoferta del PSC al de Convergència, que remarcava l'existència de minoria catalana com a grup parlamentari i la voluntat d'intervenir en el govern central, per a la qual cosa era precis que Catalunya fos "forta a Madrid". Modernitat, austeritat i pragmatisme eren les idees base de CiU.

Els atacs entre PSC i CiU en els que es questionaven mutuament llur nacionalisme, assoliren en certs moments tons caricaturescos, amb frases com les de "sota la senyera oculten la cartera", que els socialistes llençaven contra els convergents, o reciprocament, la de "sota la senyera no oculten res perquè fa temps que l'han amagada".

UCD reivindicava per a aquesta coalició els mèrits de la transició, contra la idea de que aquesta havia estat obra personal d'Adolfo Suárez, i recordava que un 97% dels seus fundadors seguien a UCD. A Catalunya Landelino Lavilla apareixia acompanyat d'Anton Cañellas i llençava eslògans del tipus "el programa de un catalán para toda España", versió quelcom més "espanyolitzada" del missatge convergent.

El CDS basava la seva campanya en la imatge d'Adolfo Suárez, i s'oferia com una alternativa de reforma progressista per a modernitzar el país i acabar la tasca començada, que per reticències externes i internes, recels dels sectors retrògrades i dels nostàlgics del franquisme, no havia pogut concloure.

El PSUC aspirava a crear un catalanisme popular, potenciant la Generalitat, reforçant els Ajuntaments i normalitzant l'ús de la llengua catalana. Concretaven la seves acusacions contra la dreta en el fet d'haver dinamitat UCD i haver forçat la dretanització del PSOE, que feia concessions al centre dreta en negar-se a suscriure pactes amb els comunistes

El PCC reforçava front al PSUC la imatge de partit de classe, nacional, internacionalista i antiimperialista. ERC cercava el seu espai polític com a esquerra no marxista defensora dels drets de Catalunya. Sense manifestar-se independentista, es declarava a l'esquerra de CiU i criticava al PSC la seva dependència del PSOE.

Els resultats

La desintegració d'UCD, l'amenaça de cop militar i la crisi econòmica foren factors definitius en explicar l'ensulsiada d'UCD i l'increment de més de 6.000.000 de vots per al PSOE a nivell de tot l'Estat.

La participació fou la més elevada de totes les eleccions celebrades des de 1977, 79,8% a nivell d'estat, trencant-se així el progressiu increment manifestat en les successives consultes. Barcelona mostrà aquest cop un entusiasme participatiu superior a la mitjana espanyola i catalana, fet que no s'havia produït anteriorment.

Després del parèntesi de 1980, que situà CiU com a capdavantera al Parlament de Catalunya, el socialistes recuperaren llur supremacia. A Barcelona guanyaren 100.000 vots més respecte a les anteriors eleccions generals.

Convergència venia a ocupar el segon lloc en el conjunt de forces polítiques catalanes, augmentant també espectacularment el seu nombre de vots, però mantenint-se a una distància considerable dels socialistes.

AP/PDP millorava molt els seus resultats i pot dir-se que quedava per tant configurat un sistema polític tripartit, en el que el PSUC, fins llavors una força ben implantada, quedava situat en cinquè lloc, àdhuc per darrera d'ERC.

A Barcelona ciutat, la resta de partits no ultrapassaven els 12.000 vots.

Quedava configurat a Catalunya un sistema de partits diferenciat, en el que el nacionalisme moderat de CiU o del PNV ocupava l'espai de centre dreta i deixava un espai força reduït a formacions més dretanes com AP que a la resta de l'estat havien guanyat comparativament molt més terreny.

El 2 de desembre de 1982 quedava constituït el primer govern socialista de la història d'Espanya.

5.2.6. Les eleccions del 8 de maig de 1983 (municipals)

Les eleccions municipals de 1983 es donaven en un context polític que semblava relativament estabilitzat. El PSOE s'havia anat consolidant progressivament fins el seu espectacular triomf l'any 1982, que havia desbancat per complet l'UCD. En els 6 mesos transcorreguts des d'aleshores, no hi havia indicis de que aquesta tendència hagués de capgirar-se, en unes eleccions com les locals que s'arregleraven en una dinàmica semblant a la de les generals, en tant que les autonòmiques presentaven trets diferenciadors. Amb major motiu era d'esperar una victòria socialista a Catalunya, i sobre tot a Barcelona, on aquesta havia estat una constant des de 1977, àdhuc quan UCD triomfava a la resta de l'estat.

Encara no havia estat elaborada una nova normativa legal i les eleccions locals se seguïen regint per la de 1979.

Forces polítiques concurrents

Es celebraven eleccions municipals a 8.043 municipis, amb un total de 68.936 regidors a escollir, dels quals 8.307 corresponien a Catalunya. El mateix dia s'elegien també 13 assemblees parlamentàries -amb un total de 766 diputats regionals- a les Comunitats Autònomes que accedien a l'autogovern per l'article 143 de la Constitució i algunes de les quals no havien vist aprovat llur Estatut d'Autonomia per les Corts espanyoles fins 1983.

A Barcelona concorregueren en total 11 candidatures, nombre igual al de les anteriors municipals. La principal variant a destacar er la desaparició d'UCD, dissolta el febrer d'aquell mateix any, i la presència del CDS, encapçalada la llista per Ramon Viñals, pràcticament desconegut a l'escena política catalana. Cap dels sis partits que el 1979 no obtingueren seient al consistori repetia en aquesta ocasió si bé la majoria havien estat presents en d'altres conteses.

El candidat socialista a l'alcaldia era Pasqual Maragall, que havia succeït Narcís Serra el desembre de 1982, en haver estat aquest anomenat ministre de Defensa a Madrid. Maragall, economista com el seu predecessor, pertanyia a una família ben coneguda en els cercles intel·lectuals barcelonins, per tal com era net del poeta Joan Maragall i havia compartit durant un cert temps el seu treball com a funcionari a l'Ajuntament de Barcelona amb la docència, com a professor a la Facultat d'Econòmiques de la Universitat Autònoma. Havia estat primer tinent d'alcalde durant el mandat de Narcís Serra, però no era popularment conegut, tot i que jugava un paper important intern dins les files del PSC. En canvi no havia ocupat càrrecs polítics rellevants ni s'havia presentat anteriorment en les llistes de cap partit. Donades aquestes circumstàncies, hom es preguntava si la confrontació entre les dues principals forces polítiques -PSC i CiU- es resoluria tant aclaparadorament, també en aquesta ocasió, a favor dels socialistes. L'ur candidat havia tingut relativament poc temps per a donar-se a conèixer, a diferència de Trias Fargas, cap de la llista de Convergència, força més conegut en la política barcelonina i que havia estat conseller de finances de la Generalitat..

En el quadre següent reflectim la presència de les principals forces polítiques als municipis de Catalunya:

Principals candidatures	Nombre de municipis als quals es presentaven	% del total
CiU	690	74
PSC-PSOE	346	37
AP	213	23
ERC	109	12
PSUC	101	11

La campanya

La campanya es plantejà en termes quelcom més combatius que la de 1979 i amb referències a aspectes més concrets de la política del consistori, per tal com en 4 anys el ciutadà havia pogut ja perfilar les possibilitats que oferien les diferents propostes i la concreció en la pràctica de l'equip del govern del consistori. En el ajuntaments més importants un element clau per a fer valdre en la campanya era el d'haver frenat l'especulació i la corrupció i d'haver fet esforços per a agilitzar la burocràcia. Sens dubta s'havia avençat en la tasca de retornar la ciutat als ciutadans.

Amb tot, no abundaren tampoc al llarg de la campanya temes excessivament concrets. Eren debatuts de forma marginal aspectes de política tributària, com l'increment de l'impost de radicació o l'excessiu endeutament municipal. En alguns punts, com el referent a les finances municipals, s'esgrimien xifres completament dispars entre govern i oposició. L'estimació del deute municipal variava en 54.000 milions de ptes. segons que fos valorat per socialiste o per l'oposició convergent, i en tot cas induïen al ciutadà a no interessa-se excessivament per unes xifres la magnitud de les quals el desbordaven. Els mitjans de comunicació dedicaven molt més espai a destacar polèmiques sobre els diferents models de societat que a dilucidar la bondat i fiabilitat d'uns números per altra banda ben àrids.

La confrontació principal es dirimia entre CiU i PSC. Convergència criticava als socialistes que volessin convertir Barcelona en una ciutat burocràtica, provinciana, corretja de transmissió de les consignes de Madrid. Com a punt clau en favor d'aquesta argumentació es feia valer la pèrdua de grup parlamentari propi dels socialistes catalans al Parlament espanyol, després de les eleccions de 1982. Per la seva banda els socialistes es presentaven com a defensors del catalanisme progressista i d'una societat oberta a tothom, alhora que acusaven Convergència de dividir Barcelona en dues ciutats irreconciliables, la dels rics i la dels pobres. En el seu programa figurava el compromís de lluitar per a aconseguir que Barcelona fos proclamada seu de les Olimpíades de 1992.

El PSUC per la seva banda considerava que el tema del nacionalisme era l'erroni cavall de batalla, i que tant PSC com CiU fomentaven amb aquesta polèmica un clima de separació, ja que el vot "català" al qual apelaven els convergents era contraposat al vot de l'immigrat, majoritàriament andalús, que de forma subconscient s'identificava amb la imatge de Felipe González. El

comunistes confiaven recuperar terreny i recolzaven la propaganda en la imatge del seu líder, Jordi Solé Tura, catedràtic de dret i figura de prestigi humà i intel·lectual.

ERC es presentava com la veritable opció nacionalista, mentre que AP, en una campanya força desdibuixada, remarcava aspectes com el de la seguretat ciutadana i es presentava com a partit interclassista, demanant un bilingüisme efectiu, i la reducció de la burocràcia i dels impostos, tot basant-se clarament en la imatge del líder estatal, Fraga Iribarne.

Els resultats

Els resultats demostraren que el temor a un alt índex d'abstenció era injustificat. Tot i celebrar-se en diumenge -era el primer cop que no es convocaven en dia feiner i això feia augurar una participació inferior-, la taxa d'abstenció fou inferior a les municipals de 1979 i a les autonòmiques. Quedava també demostrat que les preferències dels electors no havien variat substancialment i que l'opció socialista seguia essent hegemònica. A les quatre capitals catalanes, els ajuntaments seguien en poder dels socialistes.

Com en el 1979, tot i tenir globalment un major número de vots, CiU aconseguia molts més regidors a nivell de Catalunya i àdhuc de la deügt al seu predomini en els municipis rurals, numèricament molt superiors.

A Barcelona, ni el desconeixement del candidat ni el previsible desgast per 4 anys de govern municipal havien influït sobre un electorat que seguia fortament escoracat cap a l'esquerra. El predomini socialista assolí aquest cop nivells molt més alts que a les anteriors municipals, amb més del 45% dels vots, front a un 27% obtingut per Convergència, que amb tot millorava també les seves posicions respecte a 1979, amb gairebé 100.000 vots més.

AP també experimentava un augment superior a 90.000 vots. El PSUC en canvi havia perdut 210.000 respecte a les eleccions del 3 d'abril de 1979. Els vots d'UCD semblaven haver-se repartit entre CiU i AP, sense haver beneficiat en absolut al CDS que obtenia poc més de 8.000 vots, quant el 1979 la UCD n'havia obtingut 133.000.

Es confirmava per tant la tendència a la bipolaritat en torn a PSC-CiU, i quedava en quatre el nombre de partits amb representació al Consistori, en quedar ERC fora de joc. Entre els 6 partits minoritaris, llevat del PCC i del CDS, cap d'ells arribava a 3.000 vots. Per tant es reproduïa a les eleccions locals un esquema bipartidista com a la resta de l'estat, on l'oposició als socialistes venia però, representada per una formació més dretana com AP.

Pasqual Maragall resultà elegit alcalde en la sessió constitutiva del nou consistori, gràcies novament a l'acord entre socialistes i comunistes que comptaven amb la majoria absoluta dels regidors (56%).

5.2.7. Les eleccions del 29 d'abril de 1984 (autonòmiques)

Un decret de la Presidència de la Generalitat de 5 de març de 1984 convocava eleccions al Parlament de Catalunya per al 29 d'abril de 1984. Malgrat que l'article 31 remetia el procediment electoral a la llei que havia de ser aprovada pel Parlament, aquesta no havia encara estat aprovada abans de disoldre's i aquestes eleccions se seguïen regint pels mateixos apartats de l'Estatut que les de 1980.

Era el primer cop en la història de Catalunya que podien celebrar-se per dos cops consecutius eleccions al Parlament. El de l'any 1932 va tenir una vida accidentada en veure primerament suspesa la seva activitat arran dels fets d'octubre de 1934, i veure-la definitivament interrompuda amb l'aixecament militar del 19 de juliol de 1936.

La gestió del govern autonòmic surgit de les eleccions de 1980 havia estat dominada pels conflictes amb el govern central. El més important havia estat l'enfrontament arrel de l'aprovació de la LOAPA per les Corts espanyoles. Contra el què s'esperava, Madrid no rectificà la seva tesitura després de que el Tribunal Constitucional hagués fallat en contra: poc després recuria lleis aprovades pel Parlament de Catalunya, la de la normalització del català entre d'altres, i seguia donant proves de voler frenat al màxim les possibilitats de decissió en les àrees ja transferides. Els freds entre els governs autonòmic i central en temes de transferències, de lleis del Parlament recorregudes, de protocol, etc. eren constants. Molt aviat es palesaria un dels temes més polèmics, el de la financiació autonòmica, controlada des de Madrid i en el que Catalunya era discriminada per quant la variable territori pesava més que la demografia, existia control previ de les despeses i inversions i no hi havien mecanismes automàtics d'actualització dels recursos.

Jordi Pujol capitalitzava en favor seu uns greuges que el PSC minimitzava en la majoria d'ocasions, alhora que l'acusava de victimista i de fer pesar sobre el govern central els resultats de la ineficàcia del govern del seu partit.

En aquestes autonòmiques es posaria a prova una hipòtesi en la qual coincidien la major part d'analistes polítics i sociòlegs: la de la diferent reacció de l'electorat català davant unes eleccions al Parlament català, en les quals CiU era majoritàriament preferida al PSC. Restava per veure si aquest fet, palès en les autonòmiques de 1980 es repetia enguany i podia interpretar-se com una major confiança de l'electorat en un partit nacionalista, quan es tractava de governar Catalunya.

Forces polítiques concurrents

Es presentaven aproximadament el mateix nombre de partits que a les de 1980, un total de 17 a Barcelona. Cap d'ells però, rivalitzava aquest cop amb CiU per l'espai de centre, ja que el CDS no presentava candidats. AP presentava a cada consulta un nou líder sense aconseguir ampliar significativament la seva base electoral. En aquesta ocasió es tractava d'Eduard Bueno, empresari sense experiència política que justament presentava aquesta circumstància com a positiva i de garantia de joc net. Oferia una campanya quelcom més catalanista, en la que afirmava l'autonomia de Catalunya i emprava el català.

Quant als 12 partits minoritaris sense representació parlamentària, només 4 repetien respecte a les darreres autonòmiques. Els 8 restants s'arregleraven dins una perspectiva d'esquerra marxista i en canvi no n'hi havia cap d'extrema dreta, a diferència de 1980 en què es presentaren Fuerza Nueva i Falange Española. V.E.R.D.E (Vértice Español de Reivindicación y Desarrollo Ecológico) era l'alternativa ecològica que per primera vegada apareixia a unes eleccions a Catalunya

Des de la perspectiva del nacionalisme radical, es presentava la coalició Entesa de l'Esquerra Catalana, que agrupava Nacionalistes d'Esquerra, Renovadors d'Esquerra i Independents, i que tenia com a cap de llista Jordi Carbonell, que ja el 1980 encapçalà la coalició Nacionalistes d'Esquerra.

La campanya

El tema de la catalanitat era clau per a tot partit que es presentés a unes autonòmiques. Els socialistes comptaven amb seriosos handicaps per a aconseguir d'invertir la tendència en aquelles eleccions i recuperar l'hegemonia com en el cas de les eleccions legislatives i autonòmiques. Llur lluita no se centrà tant en remontar llur pèrdua de credibilitat nacionalista com en combatre l'abstenció. Segons les enquestes d'opinió, el percentatge més alt d'aquella afectava la base social del PSC, i amb especial intensitat la perifèria industrial de Barcelona.

Felipe González intervingué en la campanya per tal de movilitzar una massa immigrada susceptible de votar el PSC i, segons els sondatges, poc motivada per a anar a votar en unes autonòmiques. La presència del president del govern oferí nous arguments als partits que acusaven el PSC d'excessiva dependència del PSOE, CiU el principal d'entre ells.

Les acusacions creuades entre uns partits i altres eren força reiteratives, respecte a d'anteriors eleccions. CiU destacava les seves actuacions per a sortir de la crisi econòmica fomentant les inversions i en defensa de l'autonomia "contra aquells que van fer la LOAPA", mentres que el PSC li criticava que practiqués una política conservadora que aprofundia la clivella entre catalans d'origen i immigrants. Front a això oferia el seu programa per a posar ordre a les finances, governar amb eficàcia i tornar a tenir un paper capdavanter entre els pobles d'Espanya.

AP prenia cura de no carregar excessivament les tintes en el tema autonòmic, tot i que catalanitzà la seva campanya.

ERC pugnava per presentar-se com a partit veritablement nacionalista, que, a diferència de CiU no pactava amb Madrid. El PSUC insistia en propugnar un nacionalisme d'esquerres, que recollís les propostes de l'esquerra en el tema social i dels convergents quant a les reivindicacions nacionals de Catalunya.

Els resultats

La participació a Catalunya fou lleugerament superior a la de 1980, 64,2% front a 62,2%, que suposava un increment de 170.000 vots. Tal com havien prom'nosticat les enquestes, l'índex més alt d'abstenció es va

registrar a la perifèria de Barcelona i va afectar el vot d'esquerres. Barcelona, contra el què era habitual, s'havia mostrat més participativa que el promig de Catalunya i augmentava 6 punts respecte a 1980.

CiU va ser la gran triomfadora d'aquelles eleccions. Obtenia més del 46% dels vots, 595.000 més que en les primeres autonòmiques -dels quals 289.000 corresponien a la ciutat de Barcelona- i aconseguia la majoria absoluta dels escons. Malgrat totes les argumentacions en contra, quedava refrendada la identificació entre Pujol i Catalunya.

Els socialistes també augmentaren considerablement la seva força, en passar de 608.000 a 869.000 vots. El PSUC n'hi havia subministrat una part important, provinent d'un electorat que havia optat pel vot útil. En tota, havia perdut a Catalunya 340.000 vots. Malgrat aquest increment, els resultats varen decepcionar els dirigents socialistes, que com a mínim confiaven en una victòria menys folgada per part de Convergència. Entre els arguments amb els què justificaren llur derrota adduïen el de no haver actuat amb prou energia durant la legislatura com a grup d'oposició o bé el del desgast del govern del PSOE, que havia repercutit negativament en la imatge del PSC. En qualsevol cas cap d'aquests arguments semblava excessivament convincent, tenint en compte que el ciutadà estava poc avesat a seguir els debats parlamentaris i que el desgast del poder també hauria pogut afectar CiU.

Amb l'excepció del PSA i de CC-UCD, aconseguiren representació parlamentària els mateixos partits que el 1980. Coalició Popular colocava 7 parlamentaris i quedava en millor posició que el PSUC i ERC.

En resum, es podien caracteritzar aquestes eleccions per la importància assolida pel vot nacionalista, per la bipolaritat del vot en torn a CiU-PSC i per una certa dretanització de l'electorat.

Tres setmanes després de ser coneguts els resultats, el 22 de maig, el fiscal general de l'Estat interposava una querrela judicial contra Jordi Pujol i 24 ex-directius més de Banca Catalana, per suposades accions fraudulentas. Els seus seguidors més entusiastes i acèrrims interpretaren aquesta decisió com una nova agressió del govern central, en contra d'una autonomia que es resistia a la penetració electoral dels socialistes al seu parlament. Vuit dies més tard, va tenir lloc una manifestació multitudinària de suport a Jordi Pujol, que exacerbava encara més els ànims nacionalistes.

5.2.8. Les eleccions del 22 de juny de 1986 (generals)

El 22 de juny eren novament convocades eleccions generals, quatre mesos abans de que s'esgotés el termini de quatre anys que la normativa electoral fixava per a la duració d'una legislatura. Eren moments psicològicament favorables per al govern, després del triomf obtingut en el referèndum del 12 de març sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN. Per altra banda, era evident que una convocatòria anticipada aturava, momentàniament si més no, el procés de reagrupament de l'esquerra comunista que havia iniciat el PCE i l'afiançament de la nova opció centrista auspiciada per Miquel Roca amb el "Partido Reformista Democrático", tot i que la gestió d'aquesta operació havia començat uns anys abans.

La pugna per a l'espai polític de centre-dreta es dirimia entre el CDS i el PRD. Adolfo Suárez, al front del CDS, semblava disposat a donar novament la batalla per a la recuperació de l'espai polític de centre. Malgrat l'estrepitosa derrota de 1982, el seu carisma assegurava de nou i demostrava seguir tenint l'empenta i el prestigi personal suficient com per a ser considerat un rival a tenir en compte.

L'"operació Roca", recolzada des de Catalunya per C i U, es presentava com un projecte de dreta moderna i liberal, europea, destinada a ocupar l'espai de centre-dreta. Aquesta idea, llençada ja per Roca Junyent el 1979 en el seu llibre "Per què no?" havia aconseguit formar candidatures en la majoria de Comunitats Autònomes, bé com a tal partit, bé vinculat federativament a partits afins que recolzaven la iniciativa, com ara Coalición Galega.

Per l'esquerra, els dos principals blocs que des de l'escissió de Santiago Carrillo es disputaven el vot comunista llençaven sengles propostes d'unificació: la Mesa para la Unidad de los Comunistas, encapçalada per Santiago Carrillo i Izquierda Unida, aglutinada en torn de Gerardo Iglesias.

La nova normativa electoral, aprovada l'any anterior, no havia introduït canvis substantius respecte a la de 1977. La modificació més important consistia en la redistribució dels diputats a elegir en cada província, raó també de dues fixes per a cadascuna, però amb la variant ara del repartiment proporcional dels 248 escons restants en funció de la població de la província. La nova llei no havia recollit pràcticament cap de les propostes de l'oposició d'esquerres, ja fos la d'augmentar el nombre de diputats o la d'eliminar trabes a la proporcionalitat del sistema, entre elles la que mantenia el nombre inicial de dos diputats per província, que beneficiava les rurals en detriment de les més industrialitzades, o la de suprimir el mínim del 3% dels vots vàlids emesos per a aconseguir representació parlamentària.

Forces polítiques concurrents

La progressiva tendència a la polarització del vot, que es traduïa en un major distançament dels dos partits majoritaris -PSCi CiU- i també en una disminució dels nombre de partits amb representació parlamentària, no semblava desanimar els partits minoritaris. En el conjunt de l'Estat concorrien en aquests comicis 52 candidatures, malgrat que l'any 1982 només 10 aconseguiren escó. A

la província de Barcelona s'en presentaven 20, nombre aproximadament igual al d'aquell any, en què només 5 arribaren a les Corts espanyoles. La campanya electoral era aprofitada pels partits minoritaris per a donar-se a conèixer, malgrat les poques probabilitats d'èxit en un sistema polític tendent a la uniformització i simplificació de les opcions.

Els esforços dels grups minoritaris per a redefinir llurs posicions i aliances per tal de trobat un espai polític propi no havien quallat en propostes concretes si eceptuem la del PSUC amb l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra, que es presentava amb les sigles d'UEC (Unió de l'Esquerra Catalana), versió catalana de Izquierda Unida. En aquesta darrera intervenien també el PASOC (Partido Socialista), el Partido Carlista, el Partido Humanista i el PCPE (Partido Comunista de los Pueblos de España) -pro-soviètic-, el darrer dels quals estava absent de la UEC.

L'extrema esquerra no havia aconseguit presentar un front comú, després de les esperances que en aquest sentit havia despertat l'èxit assolit pels partidaris del NO a la OTAN en el referèndum. Catalunya, junt amb el País Basc, Navarra i Canàries, havia esta una de les quatre Comunitats Autònomes en les què havia triomfat el NO.

L'alternativa ecologista, que fins el 1984 no havia presentat candidatures, estava ja dividida en dues opcions. Alternativa Verda-Moviment Ecologista de Catalunya i el Vértice Español de Reivindicación Desarrollo Ecológico. El primer acusava el segon de fantasmagòric i de ser aliè a la lluita ecològica a Catalunya. Les seves aspiracions, manifestada en el seu òrgan de difusió, eren modestes, ja que es proposava d'arribar a l'1% dels vots a Catalunya, objectiu que gairebé assolí. La presència d'aquest moviment introduïa una diversificació en el panorama ideològic que per el moment no semblava però tenir una capacitat de mobilització semblant a la d'altres societats europees.

Quant a la resta de partits catalans, havien estat ja presents en anteriors comicis, des del radicalisme d'esquerres dels partits marxistes, al de dretes de la Falange, sense la presència de Fuerza Nueva o de l'AN-18 de julio.

La campanya

Tal com havia estat la tònica en anteriors eleccions, principalment les legislatives, la campanya prengué des dels seus inicis un to fortament personalitzat. La imatge dels caps de llista per la circumscripció de Madrid, en el cas de partits d'abast estatal, o bé la dels líders coneguts per llurs intervencions parlamentàries, predominaven per damunt de programes, propostes o problemes concrets. La prolífica celebració de mitings, el contacte directe amb l'electorat que havia caracteritzat la campanya de 1977 anava deixant pas a una creixent influència dels mitjans de comunicació de masses. Els temes als que més s'al.ludia durant la campanya eren el del funcionament de l'Administració, l'atur, el terrorisme, el finançament de les Comunitats Autònomes, i les repercussions de l'entrada d'Espanya a la Comunitat Europea -havia estat oficialment admesa la seva entrada el març de 1985. Cap partit gosava repetir l'experiència del PSOE de prometre la creació de 800.000 llocs de treball i els programes es limitaven a propostes genèriques.

Els grans partits pugnaven per l'espai de centre. El PSOE remarcava la necessitat de continuïtat per a seguir amb l'obra de govern endegada durant llur legislatura i d'aquí s'en derivava la importància d'assolir la majoria absoluta per a garantir la governabilitat del país. La homogeneïtat era considerada la fórmula més convenient per a la societat espanyola i el PSOE l'únic partit capaç d'unir solidàriament totes les comunitats autònomes. Segons això, l'electorat havia d'escollir entre la "majoria absoluta o el caos". A Catalunya, el PSC destacava la seva participació en el govern del PSOE i la seva corresponsabilitat en la gestió governamental. El ministre de Defensa, Narcís Serra, que encapçalava la llista per Barcelona, així ho recordava al llarg de la campanya.

El CDS i el PRD criticaven la burocratització i proposaven liberalitzar i modernitzar l'economia, amb exemples d'actuacions concretes, en la Seguretat Social, per exemple. El to de la campanya del CDS era força més populista, amb propostes com la de reduir el servei militar a 3 mesos o demanar la sortida immediata d'Espanya de la OTAN. El PRD cuidava especialment la seva imatge de dreta moderada, liberal i europea. L'espai que el PSOE li deixava en gran part del territori espanyol era però escàs i es veia obligat a pactar amb force més dretanes del que a Catalunya representava CiU.

Hom donava per fet que el PSOE guanyaria novament aquestes eleccions. La pugna es centrava en arrabassar-li la majoria absoluta. Aquest era l'objectiu principal dels partits que li disputaven l'espai de centre-dreta com el CDS o el PRD.

A Catalunya, la campanya estigué aviat dominada per la confrontació PSC-CiU. Al "per bon camí" socialista, CiU replicava amb "un aire nou al govern". Criticava la política autonòmica del govern per les seves contínues interpretacions restrictives de l'Estatut i la manca d'autonomia financera que hipotecava les actuacions de la Generalitat i al PSC la seva excessiva supeditació al PSOE. En propiciar l'operació reformista feia gala de la seva voluntat de projecció estatal i de constituir-se en la tercera força susceptible d'acabar amb el bipartidisme PSOE-AP. El debat públic entre les dues grans alternatives no es pogué però dur a terme per la impossibilitat d'arribar a un acord sobre quins havien de ser respectivament els interlocutors vàlids per a un debat televisat.

AP proposava la unió del centre i la dreta per al lluitar contra el socialisme. El CDS oferia propostes de caire marcadament populistes, com la de reduir el servei militar a tres mesos o la retirada de les bases americanes. La campanya d'ambdós era força desdibuixada a Catalunya, per el domini que exercien, potser com a cap altre, la personalitat dels seus dos líders estatals i la manca de incidència social dels seus caps de llista a les circumscripcions catalanes.

Esquerra Republicana es reafirmava en el seu "purisme" catalanista, en la idea de que Catalunya no podia aspirar a governar Espanya i en que els nacionalistes havien d'intervenir en la política espanyola "com el que som, forasters dins Espanya", i es declaraven partidaris de la línia Macià, no de la de Cambó. Proposaven una confederació ibèrica de nacions sobiranes, basedes en el respecte mutu.

L'Unió de l'Esquerra de Catalunya, sense gairebé temps per a consolidar la seva unió electoral, no aconseguí d'elaborar una estratègia massa ben definida i es limitava a assenyalar el perill de dretanització del PSOE sense el contrapes d'una esquerra forta.

Els resultats

Els resultats deixaren pràcticament sense variacions els posicionament relatiu dels diferents partits, llevat de la substitució de UCD pel CDS. A nivell d'estat es confirmava la creixent tendència al bipartidisme representat per PSOE i AP, que obtingueren 184 i 105 diputats respectivament, sense cap sombre de competència per part de les demés forces polítiques. El PSOE aconseguia novament la majoria absoluta, però perdia quasi un milió i mig de vots.

A Catalunya es confirmava l'existència d'un mapa polític diferent al de la resta de l'estat. El bipartidisme es dirimia aquí entre PSC i CiU, que quedaven, per primera vegada en unes generals, molt igualats. A la ciutat de Barcelona, els separaven poc més de 2000 vots. Era la primera vegada en unes eleccions no autonòmiques que podia parlar-se d'anivellament dels resultats entre socialistes i convergents a la ciutat de Barcelona, on els barris perifèrics, amb més pes demogràfic, donaven habitualment la victòria a l'esquerra per amplis marges de vots.

AP quedava molt distanciada, amb 180.000 vots menys que CiU a la capital. ERC, per primer cop des de 1977, no obtenia cap escó. Aquests resultats desencadenaren a Catalunya la dimissió del cap de llista d'ERC i de l'executiva del PDP.

CiU, que podia estar eufòrica pels resultats aconseguits, veia enterbolida la seva victòria pel fracàs de la operació reformista, que no havia aconseguit com a tal partit ni un sol escó. El PSUC assolía la seva cota més baixa i el CDS, que en el Parlament espanyol havia obtingt 19 escons, 17 més que el 1982 -a Barcelona ciutat havia doblat també el seu número de vots- només aconseguia un representant a Catalunya. En definitiva, eren un resultats que no havien acontentat a cap de les principals forces polítiques.

6. RELACIO DE QUADRES I MAPES DE RESULTATS (*)

Anys 1901-1923

Eleccions generals

19 de maig de 1901

- 2.1.2 Participació
- 2.1.2.a Coalició catalanista
- 2.1.2.b Coalició Monàrquica
- 2.1.2.c Coalició Republicana
- 2.1.2.d Resta de candidatures: Joan Sol i Ortega, Unión Nacional, Romerista, Rómulo Quintana.

26 d'abril de 1903

- 2.1.3 Participació
- 2.1.3.a Unió Republicana
- 2.1.3.b Lliga Regionalista
- 2.1.3.c Resta de candidatures: Coalició Carlista, Coalició Republicana (Partit Republicà Unic).

10 de setembre de 1905

- 2.1.4. Participació
- 2.1.4.a Unió Republicana
- 2.1.4.b Lliga Regionalista
- 2.1.4.c Resta de candidatures: Unión Radical Revolucionaria.

21 d'abril de 1907

- 2.1.5. Participació
- 2.1.5.a Coalició Solidària
- 2.1.5.b Resta de candidatures: Coalició Antisolidària

13 de desembre de 1908 (complementàries)

- 2.1.6. Participació
- 2.1.6.a Coalició Solidària
- 2.1.6.b Coalició Antisolidària

* "Resta de candidatures" comprèn aquelles que no obtingueren escó, per a les quals no hem elaborat mapes de resultats i donem els resultats globals per Barcelona (a excepció de les municipals, fins el 1923, en que també els desglossem per districte). Per a la participació i les candidatures amb escó, els quadres i mapes recullen els vots obtinguts en cada districte.

8 de maig de 1910

- 2.1.7 Participació
- 2.1.7.a Candidatura Republicana Radical
- 2.1.7.b U.F.N.R.
- 2.1.7.c Resta de candidatures: Lliga Regionalista, Coalició de dretes.

8 de març de 1914

- 2.1.8 Participació
- 2.1.8.a Lliga Regionalista
- 2.1.8.b Coalició Republicana
- 2.1.8.c Resta de candidatures: Renovación Republicana, PSOE, Independent.

9 d'abril de 1916

- 2.1.9 Participació
- 2.1.9.a Lliga Regionalista
- 2.1.9.b Coalició Republicana
- 2.1.9.c Resta de candidatures: Reivindicació Republicana Autonomista.

27 de febrer de 1918

- 2.1.10 Participació
- 2.1.10.a Lliga-Carlins
- 2.1.10.b Coalició d'Esquerres

1 de juny de 1919

- 2.1.11 Participació
- 2.1.11.a Lliga-Carlins
- 2.1.11.b Coalició Republicana
- 2.1.11.c Resta de candidatures: Unión Monárquica Nacional, PSOE

19 de desembre de 1920

- 2.1.12 Participació
- 2.1.12.a Lliga-Carlins
- 2.1.12.b Partit Republicà Radical
- 2.1.12.c Resta de candidatures: Unión Monárquica Nacional

29 d'abril de 1923

- 2.1.13 Participació
- 2.1.13.a Lliga-Carlins
- 2.1.13.b Partit Republicà Radical
- 2.1.13.c Resta de candidatures: Acció Catalana, PSOE, Cambra de Llogaters, Partit Liberal.

Eleccions municipals

10 de novembre de 1901

- 2.2.2 Participació
- 2.2.2.a Coalició Republicana
- 2.2.2.b Lliga Regionalista
- 2.2.2.c Candidatura Ministerial
- 2.2.2.d Resta de candidatures: Federalista, Fusión Republicana, Unión Nacional, Fracció Republicana del Sr. Zulueta, Independent.

8 de novembre de 1903

- 2.2.3 Participació
- 2.2.3.a Unió Republicana
- 2.2.3.b Lliga Regionalista
- 2.2.3.c Resta de candidatures: Republicana Progressista, Democràtica, Independent.

12 de novembre de 1905

- 2.2.4 Participació
- 2.2.4.a Unió Republicana
- 2.2.4.b Lliga Regionalista
- 2.2.4.c Resta de candidatures: Republicana Federal, Defensa Social, Republicana Dissident.

2 de maig de 1909

- 2.2.5 Participació
- 2.2.5.a Candidatura Republicana Radical Antisolidària
- 2.2.5.b Esquerra Catalana
- 2.2.5.c Lliga Regionalista
- 2.2.5.d Resta de candidatures: Liberal, Defensa Social, Tradicionalista, Lerrouxista Dissident.

12 de desembre de 1909

- 2.2.6 Participació
- 2.2.6.a Candidatura Republicana Radical
- 2.2.6.b Candidatura Autonomista Republicana
- 2.2.6.c Lliga Regionalista
- 2.2.6.d Resta de candidatures: Liberal, Independent.

12 de novembre de 1911

- 2.2.7 Participació
- 2.2.7.a Candidatura Barcelonina
- 2.2.7.b Candidatura Republicana Radical
- 2.2.7.c Unió Federal Nacionalista Republicana (U.F.N.R.)
- 2.2.7.d Resta de candidatures: Dissident U.F.N.R., Independent.

9 de novembre de 1913

- 2.2.8 Participació
- 2.2.8.a Candidatura Republicana Radical
- 2.2.8.b Candidatura Regionalista
- 2.2.8.c Unió Federal Nacionalista Republicana
- 2.2.8.d Resta de candidatures: Liberal, Unió Gremial, Coalició de Dretes, Reformista.

14 de novembre de 1915

- 2.2.9 Participació
- 2.2.9.a Coalició Republicana
- 2.2.9.b Lliga Regionalista
- 2.2.9.c Resta de candidatures: Liberal, Coalició Monàrquica, Jaumista, Jaumista Dissident, Defensa Social, UFNDR Dissident, Radical Dissident, Republicana Dissident, Independent.

11 de novembre de 1917

- 2.2.10 Participació
- 2.2.10.a Lliga Regionalista
- 2.2.10.b Candidatura Republicana
- 2.2.10.c Resta de candidatures: Liberal, Jaumista, Maurista, Radical Dissident, Liberal Autonomista, Republicana Dissident, Industrial, Liberal Catalanista, Radical Independent, Independent.

8 de febrer de 1920

- 2.2.11 Participació
- 2.2.11.a Lliga Regionalista
- 2.2.11.b Partit Republicà Radical
- 2.2.11.c Resta de candidatures: Radical Dissident, Federal, Partit Republicà Català, Democràtica Nacionalista, Partit Tradicionalista, Unió Monàrquica Nacional, Agrupación Socialista, Reformista, Federació Monàrquica Autonomista, Nacionalista Independent, Independent.

5 de febrer de 1922

- 2.2.12 Participació
- 2.2.12.a Lliga Regionalista
- 2.2.12.b Partit Republicà Radical
- 2.2.12.c Resta de candidatures: Radical Dissident, Unió Monàrquica Nacional, Independent.

Eleccions municipals

12 d'abril de 1931

- 3.2.1 Participació
- 3.2.1.a Esquerra Republicana de Catalunya/Unió Socialista de Catalunya.
- 3.2.1.b Candidatura Radical - Socialista
- 3.2.1.c Lliga Regionalista
- 3.2.1.d Partit Catalanista Republicà
- 3.2.1.e Resta de candidatures: Bloc Obrer i Camperol, Comitè Ràdio Comunista, Unión Patriótica, Jaumista, Liberal Romanonista, Republicana Autonomista, Republicana Social, Llogatera, Independent.

14 de gener de 1934

- 3.2.2 Participació
- 3.2.2.a Esquerres Catalanes
- 3.2.2.b Lliga Catalana
- 3.2.2.c Partit Republicà Radical

Eleccions Generals i Autonòmiques

28 de juny de 1931 (Generals)

- 3.3.1 Participació
- 3.3.1.a Esquerra Republicana de Catalunya
- 3.3.1.b Lliga Regionalista
- 3.3.1.c Extrema Esquerra Federal
- 3.3.1.d Partit Catalanista Republicà
- 3.3.1.e Partit Republicà Radical
- 3.3.1.f Resta de candidatures: Agrupació Socialista de Catalunya, Partit Comunista d'Espanya, Bloc Obrer i Camperol.

20 de novembre de 1932 (Autonòmiques)

- 3.3.2 Participació
- 3.3.2.a Esquerra Republicana de Catalunya
- 3.3.2.b Concòrdia Ciutadana
- 3.3.2.c Partit Republicà Radical
- 3.3.2.d Concentració Catalanista Republicana
- 3.3.2.e Resta de candidatures: Dreta de Catalunya, Aliança d'Esquerres (PRDF), Bloc Obrer i Camperol (BOC), Partit Comunista de Catalunya, Aliança d'Extremes Esquerres i Partit Social Revolucionari, Partit Nacionalista Català, Concentració Espanyola, Estat Català-Partit Proletari.

19 de novembre de 1933 (Generals)

- 3.3.3 Participació
- 3.3.3.a Esquerra Republicana de Catalunya
- 3.3.3.b Lliga Catalana
- 3.3.3.c Resta de candidatures: Partit Republicà Radical, Coalició d'Esquerres Catalanes, Bloc Nacional de Dretes, Front Obrer, Partit Comunista de Catalunya, Unió Democràtica de Catalunya, Candidatura recomendada per "El Diluvió" (Manuel Azaña).

16 de febrer de 1936 (Generals)

- 3.3.4 Participació
- 3.3.4.a Front d'Esquerres de Catalunya
- 3.3.4.b Front Català de Ordre

Anys 1977 - 1986

15 de juny de 1977 (Generals)

- 5.2.1 Participació
- 5.2.1.a Socialistes de Catalunya PSC-PSOE
- 5.2.1.b Unión de Centro Democrático (UCD)
- 5.2.1.c Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)
- 5.2.1.d Pacte Democràtic per Catalunya (PDC)
- 5.2.1.e Candidatures amb menys del 10% dels vots emesos a Barcelona ciutat:
 - Presents a totes les eleccions des de 1977 (EC, AP/CC)
 - No presents a totes les eleccions (12).
- 5.2.1.f Relació de diputats elegits a la circumscripció de Barcelona (província).

1 de març de 1979 (Generals)

- 5.2.1 Participació
- 5.2.1.a PSC - PSOE
- 5.2.1.b CC - UCD
- 5.2.1.c CiU
- 5.2.1.d PSUC
- 5.2.1.e Candidatures amb menys del 10% dels vots emesos a Barcelona ciutat:
 - Presents a totes les eleccions des de 1977 (CD/ERC)
 - No presents a totes les eleccions (21).
- 5.2.1.f Relació de diputats elegits a la circumscripció de Barcelona (província).

3 d'abril de 1979 (Municipals)

- 5.2.3 Participació
- 5.2.3.a PSC-PSOE
- 5.2.3.b PSUC
- 5.2.3.c CiU
- 5.2.3.d UCD
- 5.2.3.e Candidatures amb menys del 10% dels vots emesos a Barcelona-ciutat
 - Presents a totes les eleccions des de 1977 (ERC, CD)
 - No presents a totes les eleccions (6)
- 5.2.3.f Relació de regidors elegits al municipi de Barcelona.

20 de març de 1980 (Autonòmiques)

- 5.2.4 Participació
- 5.2.4.a CiU
- 5.2.4.b PSC - PSOE
- 5.2.4.c PSUC
- 5.2.4.d ERC
- 5.2.4.e CC - UCD
- 5.2.4.f Candidatures amb menys del 10% dels vots emesos a Barcelona ciutat:
 - No presents a totes les eleccions (11).
- 5.2.4.g Relació de parlamentaris elegits a la circumscripció de Barcelona (província).

28 d'octubre de 1982 (Generals)

- 5.2.5 Participació
- 5.2.5.a PSC - PSOE
- 5.2.5.b CiU
- 5.2.5.c AP/PDP
- 5.2.5.d Candidatures amb menys del 10% dels vots emesos a Barcelona ciutat:
 - Presents a totes les eleccions des de 1977 ERC, PSUC, CC /UCD)
 - No presents a totes les eleccions (14).
- 5.2.5.E Relació de diputats elegits a la circumscripció de Barcelona (província).

8 de maig de 1983 (Municipals)

- 5.2.6 Participació
- 5.2.6.a PSC - PSOE
- 5.2.6.b CiUC
- 5.2.6.c AP/PDP/PL
- 5.2.6.d Candidatures amb menys del 10% dels vots emesos a Barcelona-ciutat
 - Presents a totes les eleccions des de 1977 (PSUC,ERC)
 - No presents a totes les eleccions (6)
- 5.2.6.E Relació de regidors elegits al municipi de Barcelona.

29 d'abril de 1984 (Autonòmiques)

- 5.2.7 Participació
- 5.2.7.a CiU
- 5.2.7.b PSC - PSOE
- 5.2.7.c AP/PDP
- 5.2.7.d Candidatures amb menys del 10% dels vots emesos a Barcelona ciutat:
 - Presents a totes les eleccions des de 1977 (PSUC, ERC).
 - No presents a totes les eleccions (12).
- 5.2.7.e Relació de parlamentaris elegits a la circumscripció de Barcelona (província).

22 de juny de 1986 (Generals)

- 5.2.8 Participació
- 5.2.8.a PSC/PSOE
- 5.2.8.b CiU
- 5.2.8.c AP/PDP
- 5.2.8.d Candidatures amb menys del 10% dels vots emesos a Barcelona ciutat:
 - Presents a totes les eleccions des de 1977 (PSUC/ENE, ERC)
 - No presents a totes les eleccions (15).
- 5.2.8.e Relació de diputats elegits a la circumscripció de Barcelona (província).

8. Evolució de la composició de les Corts, del Parlament de Catalunya
i de les Diputacions catalanes

8. Evolució de la composició de les Corts, del Parlament de Catalunya i de les Diputacions catalanes (1977-1986)

8.1. Nombre de diputats catalans a les Corts, per província

	Barcelona			Lleida			Tarragona			Catalunya		Total Espanya	
PSC/PSOE	11	2	1	1	1	1	1	1	1	16	121		
PDC	6	2	2	1	1	1	1	1	8	23			
UCD	5	1	1	2	1	1	1	1	10	8			
PSUC	7	-	-	1	2	2	2	1	11	168			
UCDCC	2	-	-	-	-	-	-	-	1	9			
EC	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1			
AP	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1			
Altres (PNV: 8)												20	
Total	33	5	4	5	4	5	5	4	47	350			
PSC/PSOE	16	2	1	2	2	2	2	1	21	184			
CiU	11	3	2	2	2	2	2	2	18	18			
CP	4	-	1	1	1	1	1	1	6	105			
PSUC/PCE (UCD i U)	1	-	-	-	-	-	-	-	1	7			
CDS	1	-	-	-	-	-	-	-	1	19			
Altres (PNV: 6; HB: 5)										17			
Total	33	5	4	4	4	5	4	4	47	350			

	Barcelona			Lleida			Tarragona			Catalunya		Total Espanya	
PSC/PSOE	18	2	2	2	2	2	2	2	25	202			
CiU	8	2	1	1	1	1	1	1	12	12			
AP/PDP	5	1	1	1	1	1	1	1	8	106			
ERC	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1			
PSUC/PCE	1	-	-	-	-	-	-	-	1	4			
Altres (UCD: 12; PNV: 8)										25			
Total	33	5	4	4	4	5	4	4	47	350			

Fonts: "Atlas Electoral de Catalunya 1976-1980". Equip de Sociologia Electoral (U.A.B.). Estudis Electoral num. 3. Publicacions de la Fundació Jaume Bofill. Barcelona, 1981.
 "Anuario El País". 1986. Madrid.

8.2. Composició del Parlament de Catalunya (1980 i 1984)

Març 1980		Abril 1984				
	Barcelona	Gerona	Lleida	Taragona	Total Catalunya	
CiU	26	7	5	5	41	CiU
PSC-PSOE	22	4	3	4	29	PSC-PSOE
PSUC	20	1	1	3	7	CP
BRC	8	2	2	2	5	PSUC
CC-UCD	7	3	4	4	3	ERC
PSA	2	-	-	-	1	
Total	85	17	15	18	72	Total Catalunya
					41	
					11	
					6	
					5	

Font: "Anuari Estadístic de Catalunya. 1984". Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya. Barcelona, 1985

8.3. Composició de les Diputacions catalanes (1979 i 1983)

1979

	Barcelona	Girona	Lleida	Taragona	Total Catalunya
CIU	18	14	3	8	43
UCD	3	6	18	12	39
PSC-PSOE	18	4	2	5	29
PSUC	12	-	-	2	14
Unitat Aranesa	-	-	1	-	1
Total	51	24	24	27	126

Font: La Vanguardia, abril 1979

1983

	Barcelona	Girona	Lleida	Taragona	Total Catalunya
CIU	15	13	7	11	46
PSC-PSOE	26	11	9	12	58
PSUC	7	-	-	-	7
AP	3	-	2	4	9
CUEO(1)	-	1	-	-	1
UPP(2)	-	-	1	-	1
Indehnd.	-	-	-	-	-
Total	51	25	25	27	128

(1) Candidatura Unitària d'Esquerra per Olot, integrada per de fet dins el PSC
(2) Unitat pel Progrés

Font: "Xifres de Catalunya". Diputació de Barcelona i Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya. Editat pel Gabinet de Publicacions de la Diputació. Barcelona, 1985

9. Els alcaldes de Barcelona (1835-1986)

9. Alcaldes de Barcelona (1835-1986)

1-11-1835	Josep Marià de Cabanes	8-4-1895	Josep Rius i Badia
25-4-1836	Marià Vehils	16-8-1896	Josep Maria de Nadal i Viladega
17-10-1836	Marià Borrall	1-7-1897	Joen Coll i Pujol
16-8-1837	Guillem Oliver	20-10-1897	Josep Collazo i Gá
21-8-1838	Francesc Coll i Jover	27-4-1898	Josep Griera i Dulcet
12-8-1839	Jacint Fèlix Domènech	17-3-1899	Bartomeu Robert i Ybarzibel
11-6-1840	Josep Maluquer	18-10-1899	Josep Milà i Pi
1-1-1841	Ramon Ferrer i Garcés	7-11-1900	Joan Coll i Pujol
17-11-1841	Tomàs Maria de Quinzans	23-3-1901	Joan Amat i Sorreni
1-1-1842	Josep Maria de Freixas	27-12-1902	Josep Monégol i Nogué
16-4-1843	Josep Maluquer	26-6-1903	Guillem de Boladeras i Romà
21-11-1843	Josep Bartran i Ros	16-7-1904	Gabriel Lluch i Anfruns
27-1-1844	Josep Parladé	22-7-1905	Ròmul Bosch i Aisina
1-1-1846	Erasme de Jener i de Gònima	16-12-1905	Salvador Samà i Torrents, marquès de Marianao
20-8-1846	Tomàs Metzger	5-9-1906	Domènec Santlehy i Akich
8-8-1847	Pere Bardot	1-7-1909	Joan Coll i Pujol
17-2-1848	Domènec Portelantx	16-11-1909	Josep Collazo i Gil
12-1-1849	Sebastià Garcia i Pego	17-2-1910	Josep Roig i Bergadà
16-2-1849	Juan Pérez Celvo	6-12-1910	Salvador Samà i Torrents, marquès de Marianao
21-2-1851	Ramon de Pateró	29-12-1911	Joaquim Sostras i Rey
9-12-1851	Santiago Luis Dupuy	22-4-1913	Josep Collazo i Gil
31-12-1852	Josep Bartran i Ros	11-11-1913	Joaquim Sagnier i Villavecchia
21-1-1854	Antoni Aharan	2-7-1914	Guillem de Boladeras i Romà
7-9-1854	Ramon Ferrer i Garcés	22-7-1915	Antoni Martínez i Domingo
28-11-1854	Antoni Viedera	29-3-1916	Manuel Rius i Rius, marquès d'Oñedola
7-8-1855	Josep Molins i Negre	28-6-1917	Antoni Martínez i Domingo
22-7-1856	Francesc Permanyer	26-12-1917	Josep J. Rocha
20-10-1856	Ramon Figueras	1-1-1918	Manuel Morales Paraja
		7-5-1919	Antoni Martínez i Domingo
		6-3-1922	Ferran Fabra i Puig, marquès d'Alfala
		1-10-1923	Josep Banquè i Feliu
		17-10-1923	Fernando Alvarez de la Campa
		16-8-1924	Darius Rumeu i Freixa, baró de Viver
		26-2-1930	Joan Antoni Guell i López, comte de Guell
		14-4-1931	Jaume Agüader i Miró
		1-2-1934	Carles Pi i Sunyer
		7-10-1934	José Martínez Herrero (interí)
		13-1-1936	Joan Pich i Pon
		30-10-1936	Francesc de Sales Jaume i de Bolarull i Intorri
		24-12-1936	Ramon Coll i Rodés
		17-2-1936	Carles Pi i Sunyer
		1-7-1937	Hilari Salvador i Castell
		27-1-1939	Miquel Mateu i Pla
		18-4-1945	Josep Maria d'Albert i de Despujol, baró de Terrades
		6-3-1951	Antoni Maria Simarro i Puig
		19-3-1957	Josep Maria de Porcioles i Colomer
		16-5-1973	Enric Masó i Vázquez
		9-1975	Joaquim Viola i Saurer
		12-1976	Josep M ^a Socias i Humbert
		1-1979	Manuel Font i Altaba
		4-1979	Narcís Sena i Sena
		12-1982	Pasqual Maragall i Mina

10. Les divisions administratives de Barcelona.
Cronologia i mapes guia.

Barcelona ha experimentat diverses divisions administratives a mesura que així ho exigia el seu creixement demogràfic i les necessitats administratives i estadístiques que s'en derivaven. Recollim a continuació les dates més significatives en aquest aspecte, així com alguns dels mapes amb les diferents divisions administratives. La cartografia dels resultats electorals s'ha basat en la divisió territorial vigent en el moment de l'elecció.

La població de Barcelona durant el període estudiat ha estat recollida en els corresponents capítols fins l'any 1923. Oferim aquí l'evolució per districtes i per decennis des de 1950, quan, un cop acabada la guerra civil, va començar a normalitzar-se la recollida de dades estadístiques.

- 1316 Divisió en 4 quarters: La Mar, La Salada, Pi i Frares Menors.
Centre: Plaça del Blat o Mercadal
- 1810 Divisió en 4 cantons: Llevant, Tramontana, Ponent i Migdia. Centre:
Pla de la Boqueria
- 1854 Enderrocament de les muralles
- 1878 Divisió en 10 districtes i 53 barris. El nom dels districtes
responia al d'algun edifici important comprès dins els seus límits:
Nom del districte Barris que comprenia
- Llotja
 - Born
 - Barceloneta
 - Audiència
 - Institut
 - Concepció
 - Dressanes
 - Hospital
 - Universitat
 - Hostafrancs
- 1897 Annexió dels pobles del Pla (Sants, Les Corts, Sant Gervasi, Gràcia,
Sant Andreu i Sant Martí) i nova divisió en 10 districtes. Se suprimiren
els noms dels districtes, als quals s'els assignà un número i s'els
subdividí en barris

Districtes	Nom anterior	Número de barris
1er.	Barceloneta	9
2on	Born i Institut	10
3er.	Lotja i Audiència	11
4rt.	Concepció i 3er. de Gràcia	7
5è.	Dressanes i Hospital	10
6è.	Universitat	11
7è.	Hostafrancs, Sants i 1er. de les Corts de Sarrià	16
8è	Gràcia i Sant Gervasi	21
9è	Sant Andreu	8
10è.	Sant Martí de Provençals	12

115

- 1904 Annexió d'Horta i el seu Raval Vallcarca. Es mantingué l'anterior delimitació, amb l'excepció dels districtes 8è i 9è, als quals fou incorporada.
- 1924 Es modificà la delimitació dels districtes. El 1920 s'havia annexionat una part del municipi de l'Hospitalet i el 1921 el municipi de Sant Vicenç de Sarrià. Es mantingueren 10 districtes.
- 1949 Creació de dos districtes nous. Es modificaren els límits dels districtes III, VI i VII, però es mantingué per a la resta el mateix traçat anterior. En el districte XI s'hi incorporaren les Corts, la part alta de l'Esquerra de l'Eixample i la part baixa de Pedralbes. El Districte XI comprenia la Sagrada Família, El Guinardó, el Carmel i la Vall d'Hebron.
- 1984 Divisió en 10 districtes(*). Tot procurant de subsanar els desequilibris entre els districtes quant a població i estructura demogràfica que s'havien extremat durant els anys de més fort creixement demogràfic de la ciutat, el nou traçat intentà respectar al màxim els barris naturals i històrics.

(*) A efectes electorals, la nova divisió no fou emprada de forma generalitzada fins les eleccions generals de 1986.

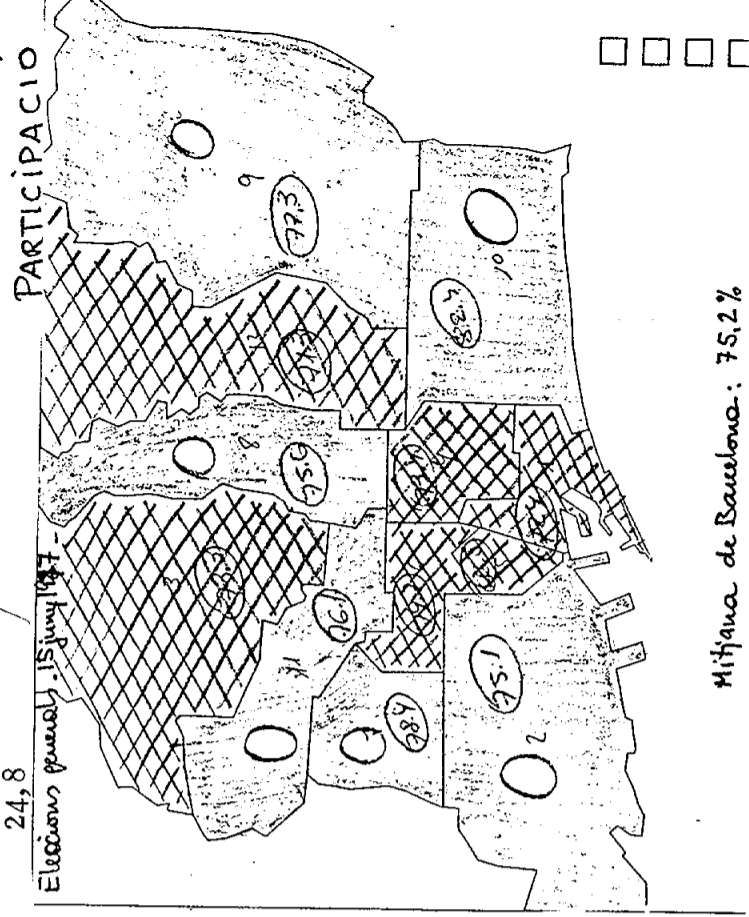
Fonts: Anuari estadístic de Barcelona de 1902
Papers núm.1. "Descentralització i Participació ciutadana". Ajuntament de Barcelona 1983.

Quadre 5.2.1.

15 juny 1.977 *generals*
(Legislatives)

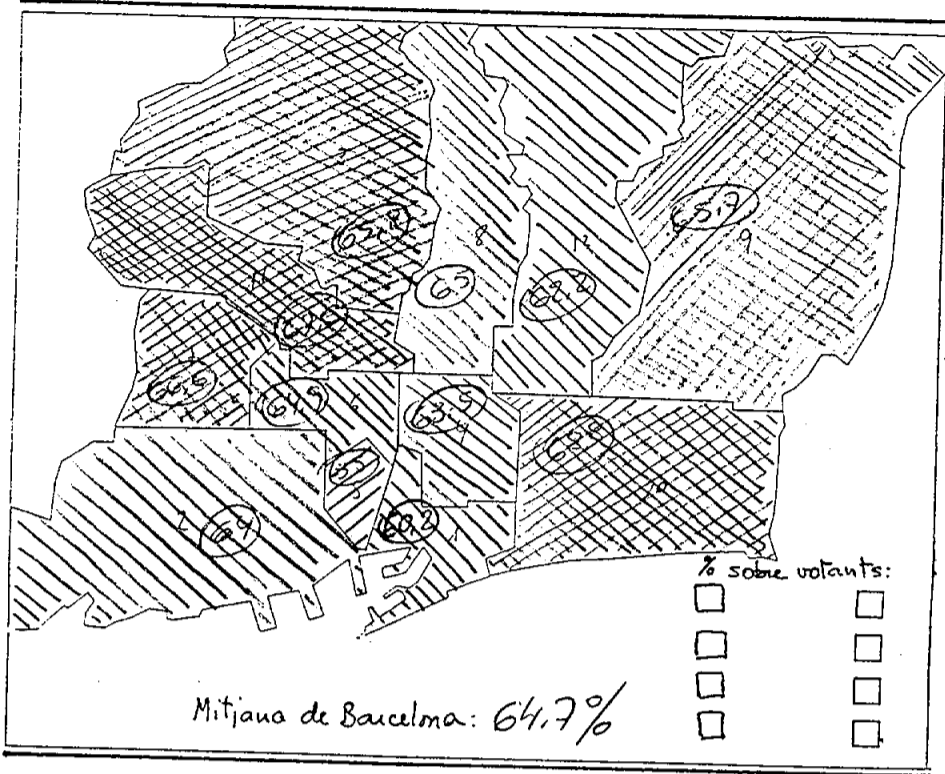
Districte	població	Cens electoral	% cens població	votants	% participació	% abstenció
I		51.881		37.553	72,4	27,6
II		89.676		67.307	75,1	24,9
III		106.053		77.785	73,3	26,7
IV		72.142		52.987	73,4	26,6
V		52.223		34.898	66,8	33,2
VI		68.991		51.552	74,7	25,3
VII		92.417		72.419	78,4	21,6
VIII		122.464		92.601	75,6	24,4
IX		261.482		202.229	77,3	22,7
X		112.179		92.405	82,4	17,6
XI		72.294		55.043	76,1	23,9
XII		206.006		146.990	71,3	28,7
Total						
Barcelona	1.307.808			983.769	75,2	24,8

Quadre 5.2.1.

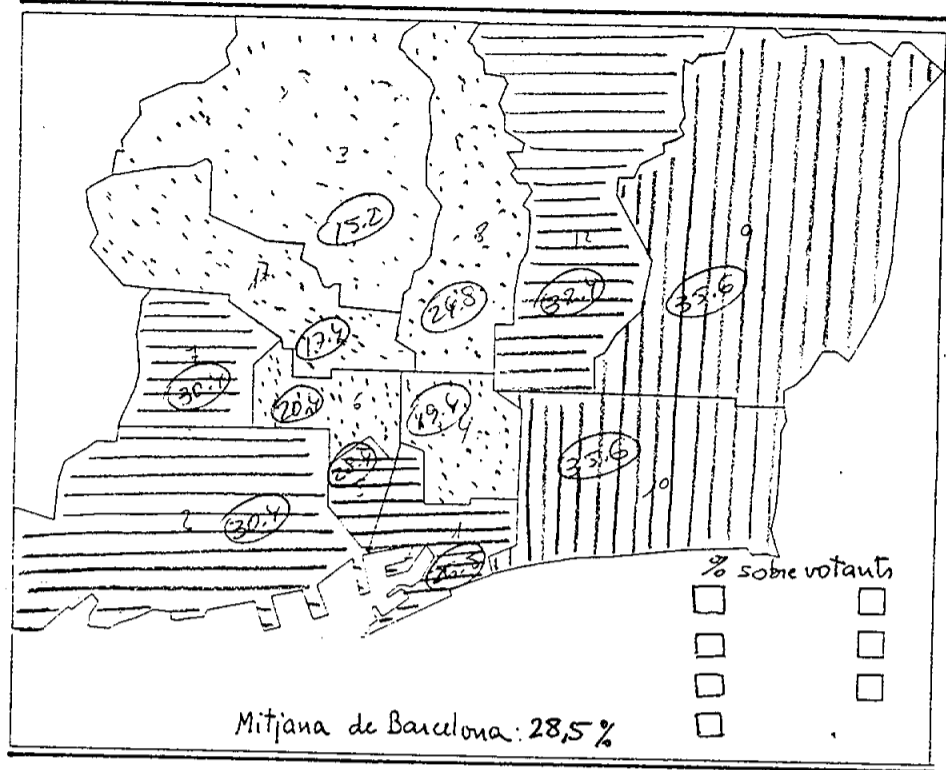
Mitjana de Barcelona: 75,2%

Eleccions legislatives 1-3-79 PARTICIPACIÓ

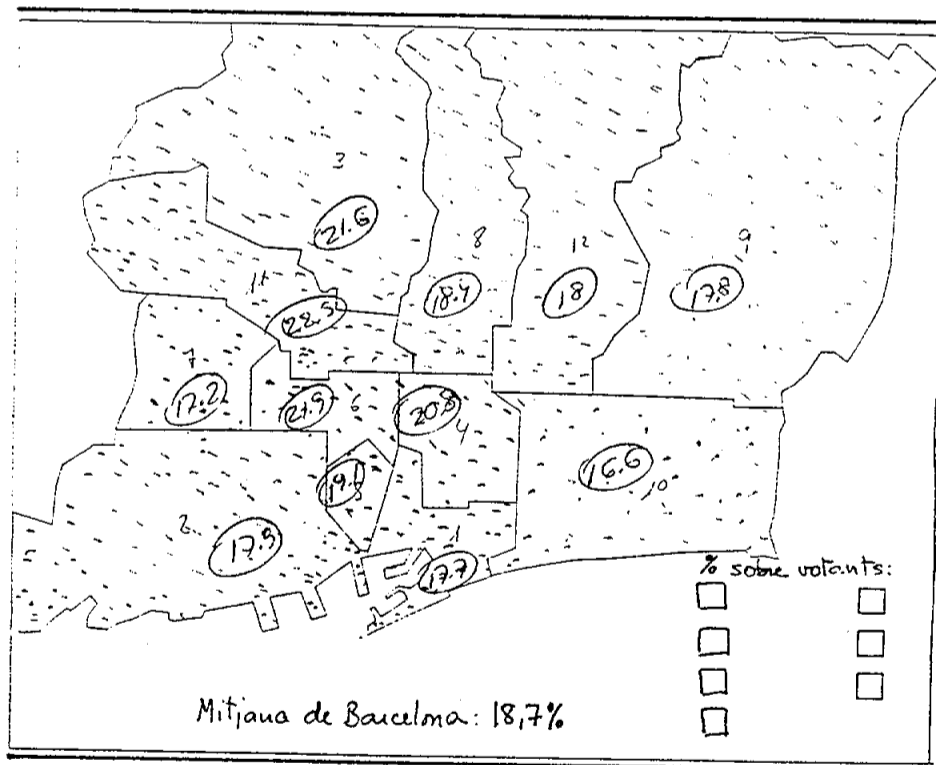
Eleccions generals - 15 juny 1977

PSC - PSOE

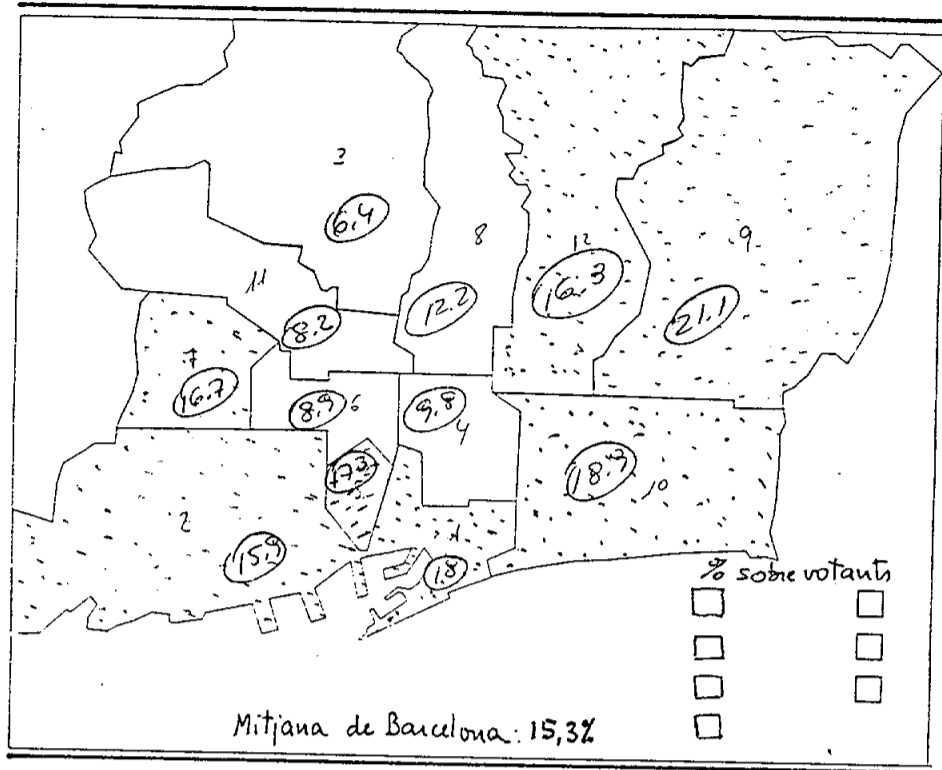
Eleccions generals. 15 juny 1977

UCD

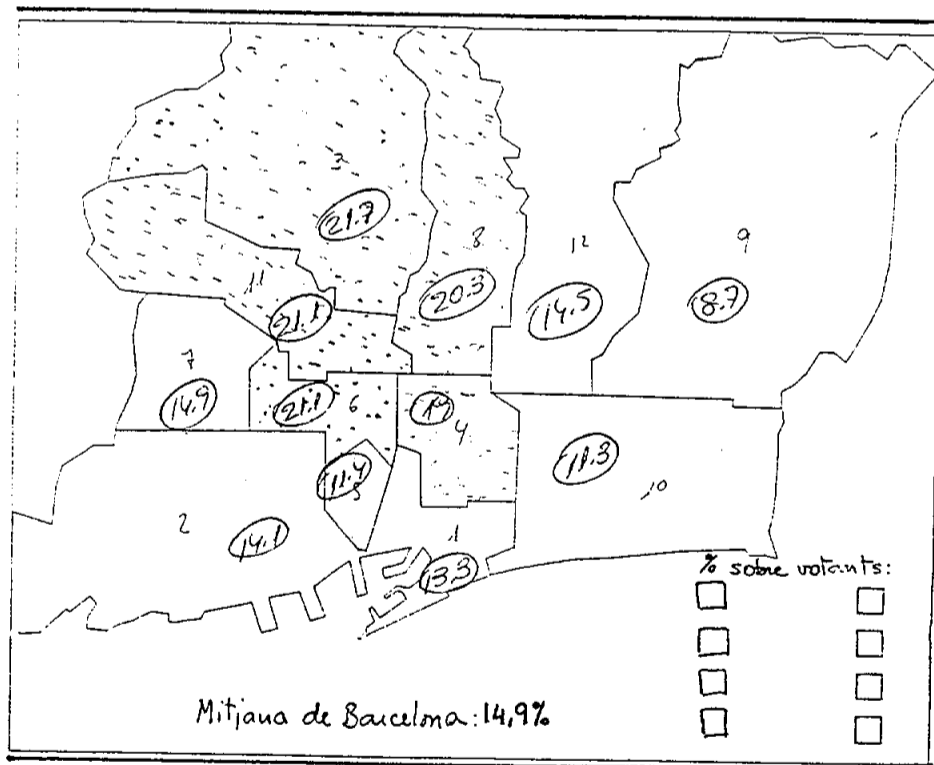
Eleccions generals - 15 juny 1977

PSUC

Eleccions generals - 15 juny 1977

PDC

Candidatures amb menys del 10' del 0 vots emesos a Barcelona
 a) Presents a totes les eleccions

Eleccions del 15 juny 1.977
 (legislatives)

EC - Esquerra de Catalunya

AP-CC Alianza Popular - Convivencia Catalana

Dtes.	Vots	% sobre votants	% sobre electors	Dtes.	Vots	% sobre votants	% sobre electors
I	2.778	7,4	5,4	I	1.471	3,9	2,8
II	4.810	7,1	5,4	II	1.955	2,9	2,2
III	2.061	2,6	1,9	III	9.337	12,0	8,8
IV	2.956	5,6	4,1	IV	4.074	7,7	5,6
V	3.075	8,8	5,9	V	891	2,5	1,7
VI	2.923	5,7	4,2	VI	3.795	7,4	5,5
VII	5.958	8,2	6,4	VII	2.008	2,8	2,2
VIII	5.787	6,2	4,7	VIII	4.253	4,6	3,5
IX	11.919	5,9	4,5	IX	3.423	1,7	1,3
X	6.132	6,6	5,5	X	1.686	1,8	1,5
XI	2.146	3,9	3,0	XI	5.275	9,6	7,3
XII	7.901	5,4	3,8	XII	3.831	2,6	1,9
Total				Total			
Barcelona	58.446	5,9	4,5	Barcelona	41.999	4,3	3,2

b) No presents a totes les eleccions (Resultats globals per Barcelona)

Sigla	Nom complet	Vots
UCDC	Unió del Centre i de la Democracia Cristiana de Catalunya	56660
PSPC.	Partit Socialista Popular de Catalunya	20300
CUPS.	Candidatura d'Unitat Popular pel Socialisme	5479
LE.Cat.	Lliga de Catalunya	4213
FUT.	Front Unitat de Treballadors	3968
DSCC.	Democracia Social Cristiana de Catalunya	3280
CTB.	Candidatura de los Trabajadores de Barcelona	2673
RSC.	Reforma Social de Catalunya	2255
P. Prov.	Partit Proverista de Catalunya	549
AN-18 Julio	Alianza Nacional 18 Julio	3810
ASD.	Alianza Socialista Democrática	2881
FE-Anté	Falange Española Auténtica	2443

FONT : Estadística Municipal. Ajuntament de Barcelona "Eleccions generals 28 octubre 1982 (vol.I) -Resultats per districte i barriada. Comparació amb altres eleccions.

DIPUTATS ELECTES per la província de Barcelona (47)

Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE)

- 1.- Joan Reventós Carner (PSC-C)
- 2.- José Ma Triginer Fernández (PSOE)
- 3.- José Andreu Abelló (PSC-C)
- 4.- José Ma Obiols Germà (PSC-C)
- 5.- Luis Fuertes Fuertes (PSOE)
- 6.- Eduardo Martín Toval (PSC-C)
- 7.- Julio Busquets Bragulat (ind.)
- 8.- Francisco Ramos Molins (PSOE)
- 9.- Marta Mata Garriga (PSC-C)
- 10.- Rodolfo Guerra Fontana (ind.)
- 11.- Carlos Cigarrán Rodil (PSOE)
- 12.- ~~Juan Alamillo Guesta (PSC-C)~~
- 13.- Narciso Serra Serra (PSC-C)
- 14.- Joaquín Jov Fenollá (PSOE)
- 15.- ~~Ma Rosa Baranys Martorell~~

Pacte Democràtic per Catalunya (PDC)

- 1.- Jordi Pujol Soley (CDC)
- 2.- Ramón Trias Fargas (~~EDC~~) (Esquema Democràtica de Catalunya)
- 3.- Josep Verde Aldea (PSC-R) (agrupament)
- 4.- Miquel Roca Junyent (CDC)
- 5.- Angel Parera Calle (CDC)
- 6.- Macià Alavedra Moner (EDC)
- 7.- ~~José Acosta Sánchez (ind.)~~
- 8.- ~~José Ma Guillel Nadal (CDC)~~
- 9.- ~~Juan Cornudella Feixa (ind.)~~
- 10.- ~~Juan Colominas Puig (CDC)~~
- 11.- ~~Pere Bellet Hoperat (PSC-R)~~

Unión de Centro Democrático (UCD)

- 1.- Carlos Sentís Afruns (Ind.)
- 2.- Manuel Jiménez de Parga Cabrera (Ind.)
- 3.- José Espinet Chanchó (Ind.)
- 4.- Vicente Capdevila Cardona (Ind.)
- 5.- Salvador Paniker Alemany (Ind.)
- 6.- ~~Juan de Dios Ramírez Heredia (Ind.)~~
- 7.- ~~Marcelino Moreta Amat (Ind.)~~
- 8.- ~~Miguel Company Martorell (Ind.)~~
- 9.- ~~Eduardo Carbonell Martínez (Ind.)~~

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1.- Gregorio López Raimundo
- 2.- Antonio Gutiérrez Díaz
- 3.- Cipriano García Sánchez
- 4.- Jordi Solé Tura
- 5.- Juan Ramos Camarero
- 6.- José Ma Riera Mercader
- 7.- Ma Dolores Calvet Puig
- 8.- ~~Miguel Nuñez González~~

Unió del Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (CC-UCD)

- 1.- Antón Cañellas Balcells (~~EDC~~) (Unió Democràtica de Catalunya)
- 2.- Carlos Güell de Sentmenat (~~EDC~~) (Centre Català)

Esquerra de Catalunya (EC)

- 1.- Heribert Barrera Costa

Alianza Popular (AP)

- 1.- Laureano López Rodó

(Front Estadal Democràtic)

(adherida a "Convivència Catalana")

ELECCIONS LEGISLATIVES
1 de març del 1.979

DIPUTATS ELECTES

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE)

- 1.- Joan Reventós; Carner
- 2.- Josep Ma Triginer; Fernández
- 3.- Josep Verde; Aldea
- 4.- Lluís Fuertes; Fuertes
- 5.- Eduardo Martín Toval
- 6.- Carlos Cigarran Rodil
- 7.- Josep Ma Obiols; Germà
- 8.- Juli Busquets; Bragulat
- 9.- Marta Angela Mata; Garriga
- 10.- José Valentín Antón
- 11.- Rodolf Guerra; Fontana
- 12.- Francesc Ramos; Molins
- 13.- ~~Xavier Rocha; Rocha~~
- 14.- ~~Lluís Arnel; Goma~~
- 15.- ~~Francisco Parras Collado~~
- 16.- ~~Ana Balletbó Puig~~
- 17.- ~~Salvador Clotas Cierco~~

Centristes de Catalunya (CC-UCD)

- 1.- Carlos Sentís Anfruns (UCD)
- 2.- Antón Cañellas Balcells (UDCA)
- 3.- José Ma Mesa Parra (UCD)
- 4.- Joaquim Molins Amat (UCC)
- 5.- Marcelino Moreta Amat (UCD)
- 6.- Manuel Torres Izquierdo (UCD)
- 7.- ~~Josep Pujadas Domingo (Ind.)~~
- 8.- ~~Alberto Vila Lusilla (UCC)~~
- 9.- ~~Andrés Servantes Parra (Ind.)~~
- 10.- ~~Pedro Penalva Borrás (UCD)~~
- 11.- ~~Xavier Garriga José (UCD)~~
- 12.- ~~Luis Cierco Sanchez (UCC)~~

Convergència i Unió (CIU)

- 1.- Jordi Pujol i Solel (CDC)
- 2.- Ramon Trias Fargas (CDC)
- 3.- Miquel Roca i Junyent (CDC)
- 4.- Llibert Cuatrecasas; Membrado (UDC)
- 5.- Macià Alavedra; Moner (CDC)
- 6.- Josep Ma Cullell; Nadal (CDC)
- 7.- ~~Angel Manuèl Pepera Calle CDC~~
- 8.- ~~Juan Rigol Roig (UDC)~~

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1.- Gregorio López Raimundo
- 2.- Cipriano García Sánchez
- 3.- ~~Jorge Sole Tura~~
- 4.- Juan Ramos Camarero
- 5.- José Ma Riera Mercader
- 6.- Eulàlia Vintró Castells
- 7.- Miquel Núñez González
- 8.- ~~Celestino Andrés Sánchez Ramos~~

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)

- 1.- Heribert Barrera; Costa

Coalición Democrática (CD)

- 1.- Antoni de Senillosa Cros

D-13 bis

els substituïts han d'anar en negreta

19

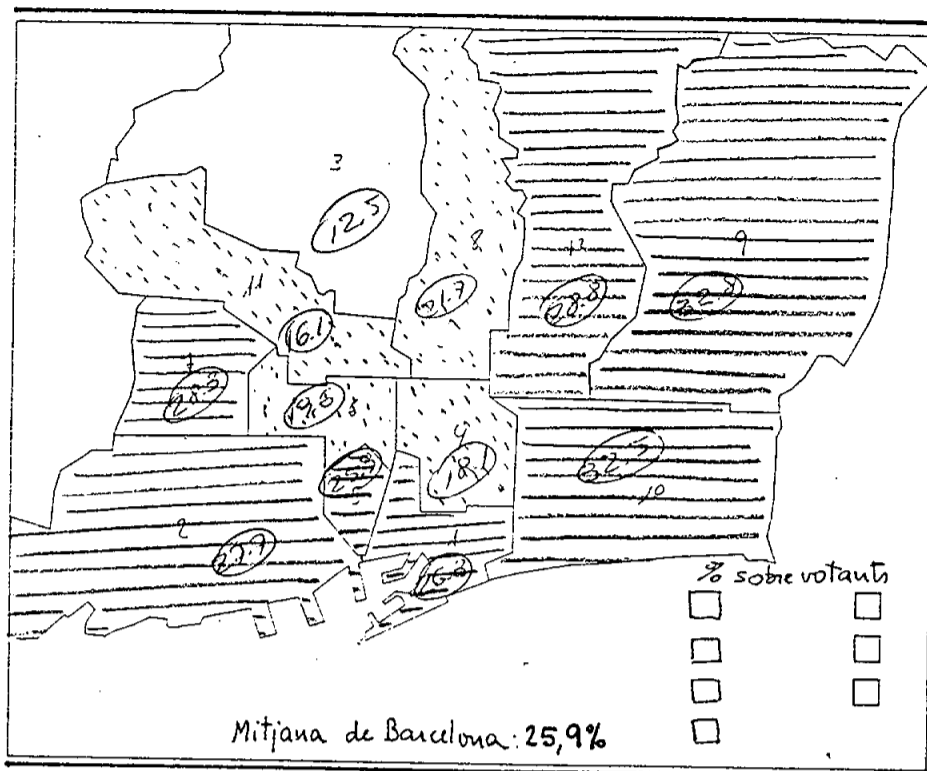
en un moment de + a -

Quadre 5.2.2.

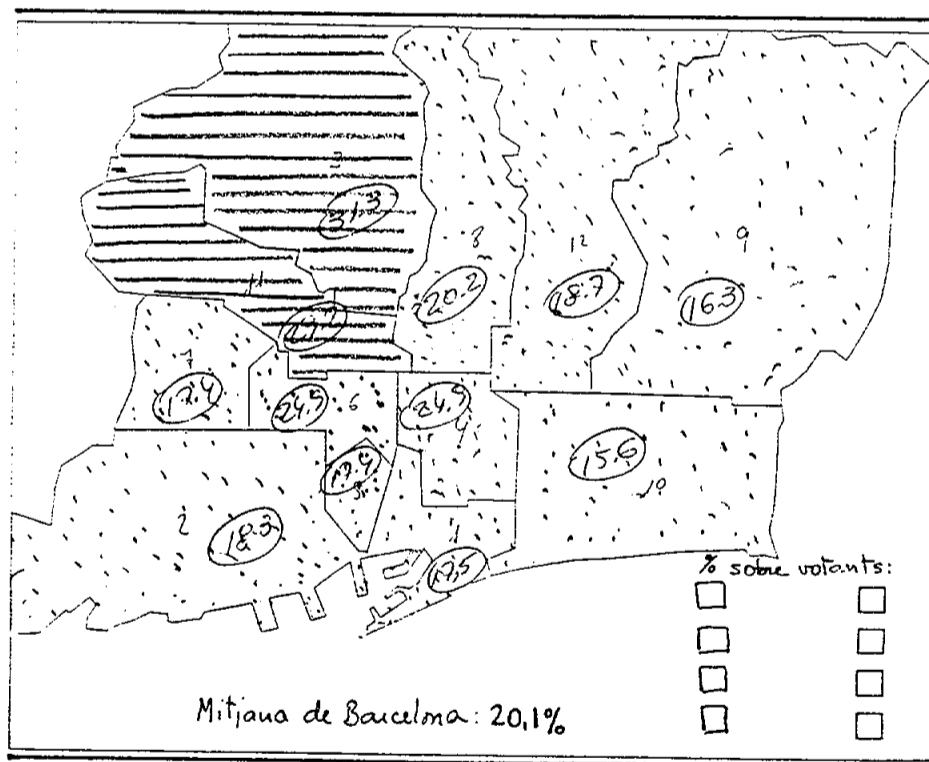
1 març 1.979 (legislatives)

Districte	població	Cens electoral	% cens població	votants	% participació	% abstenció
I		55.592		33.468	60,2	39,8
II		105.070		67.278	64,0	36,0
III		117.149		77.060	65,8	34,2
IV		78.870		50.091	63,5	36,5
V		55.171		30.320	55,0	45,0
VI		73.835		47.934	64,9	35,1
VII		106.134		70.728	66,6	33,4
VIII		135.731		88.224	65,0	35,0
IX		309.358		203.196	65,7	34,3
X		130.091		89.563	68,8	31,2
XI		82.821		55.946	67,6	32,4
XII		221.610		137.861	62,2	37,8
Total						
Barcelona		1.471.432		951.669	64,7	35,3

Districte electoral

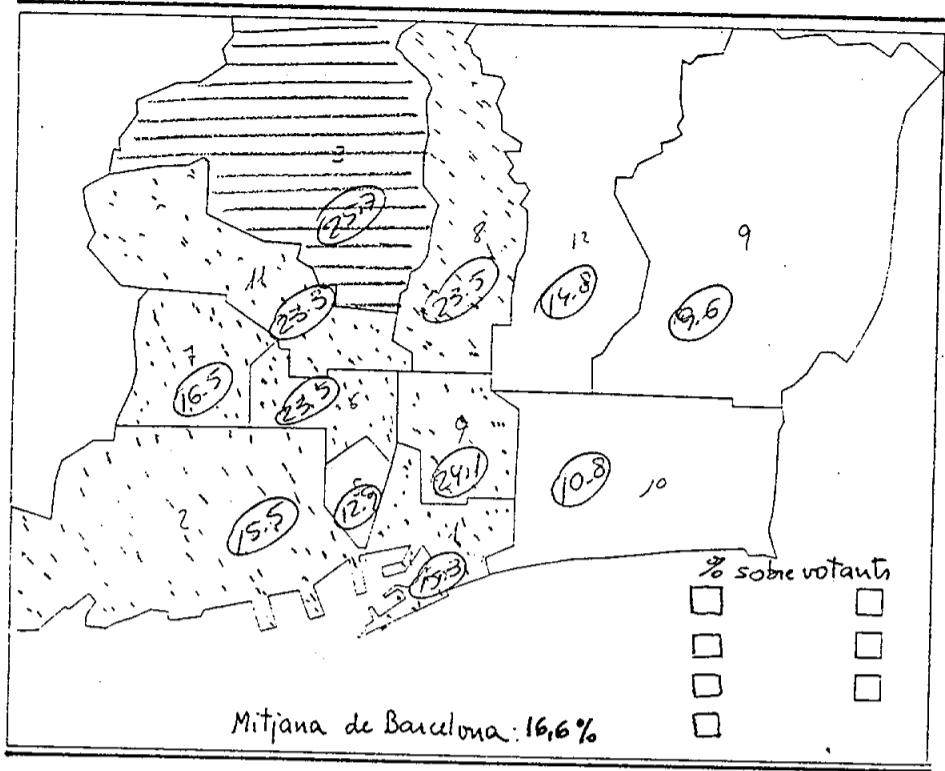
Mapa 5.2.2.a

Mapa 5.2.2.b

Eleccions generals. 1 març 1979

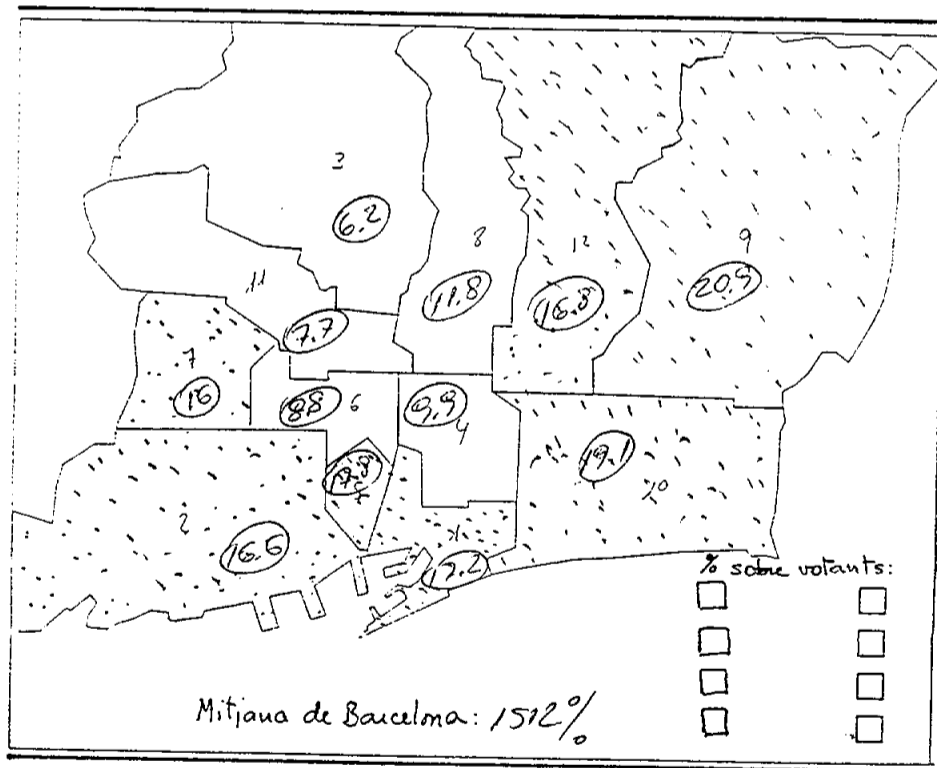
CiU

Mapa 5.2.2.c

Eleccions generals. 1 març 1979

PSUC

Mapa 5.2.2.d

Candidatures amb menys del 10 % dels vots emesos a Barcelona

α) Presents a totes les eleccions

Cap de llista: Heriberto Barrena *Nota*

CD - Coalición Democrática
Cap de llista: *Nota*

Dtes.	vots	% sobre votants	% sobre cens elector I
I	1.344	4,0	2,4
II	2.602	3,9	2,5
III	10.142	13,2	8,7
IV	3.682	7,4	4,7
V	864	2,8	1,6
VI	3.818	8,0	5,2
VII	2.647	3,7	2,5
VIII	4.655	5,3	3,4
IX	5.781	2,8	1,9
X	2.617	2,9	2,0
XI	5.959	10,7	7,2
XII	5.321	3,9	2,4
Total	49.432	5,2	3,4
Barcelona			

Dtes.	vots	% sobre votants	% sobre cens elector I
I	2.009	6,0	3,6
II	3.923	5,8	3,7
III	2.601	3,4	2,2
IV	2.490	5,0	3,1
V	2.099	6,9	3,8
VI	2.554	5,3	3,5
VII	4.645	6,6	4,4
VIII	5.640	6,4	4,1
IX	8.604	4,2	4,8
X	4.602	5,1	2,8
XI	2.221	4,0	3,5
XII	7.203	5,2	2,7
Total	48.591	5,1	3,3
Barcelona			

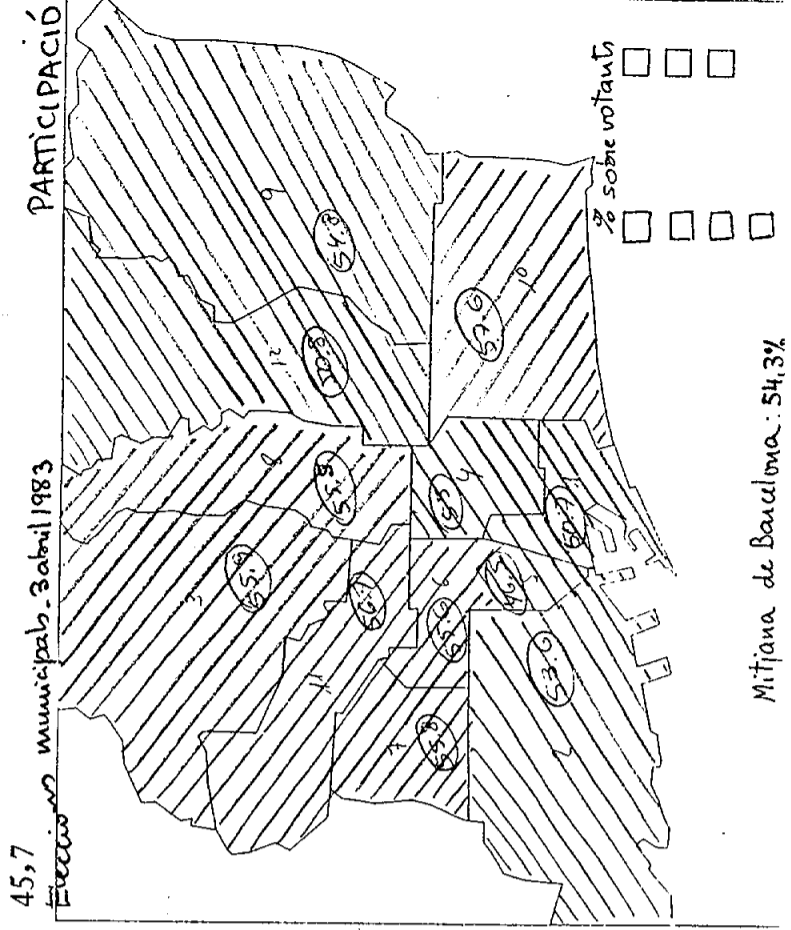
Sigla	Nom complet	Vots
BEAN	Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional	19352
PTC	Partit del Treball de Catalunya	12983
UN	Unión Nacional	12040
PSOE-H	Partido Socialista Obrero Español-Histórico	10928
IR	Izquierda Republicana	6580
MCC-OEC	Moviment Comunista de Catalunya - Organització d'Esquerra Comunista	4434
ORT	Organización Revolucionaria de Trabajadores	4071
OCE-BR	Organización Comunista de España - <i>Nota</i>	2693
PCT	Partido Comunista de los Trabajadores	2656
EC	estat Català	2478
LCR	Lliga Comunista Revolucionària	2033
PS	Partido Sindicalista	1938
UCE	Unificación Comunista de España	1815
DSCC	Democracia Social Cristiana de Catalunya	1724
PLC-PL	Partido Liberal de Catalunya	1089
PIPPA	Partido Independiente Pro Polítika Austerera	860
EE	Euskadiko Ezkerra	845
PCC	Partit Carlí de Catalunya	836
ULE	Unión para la Libertad de Expresión	587
P. Pac.	Partido Proverista	536

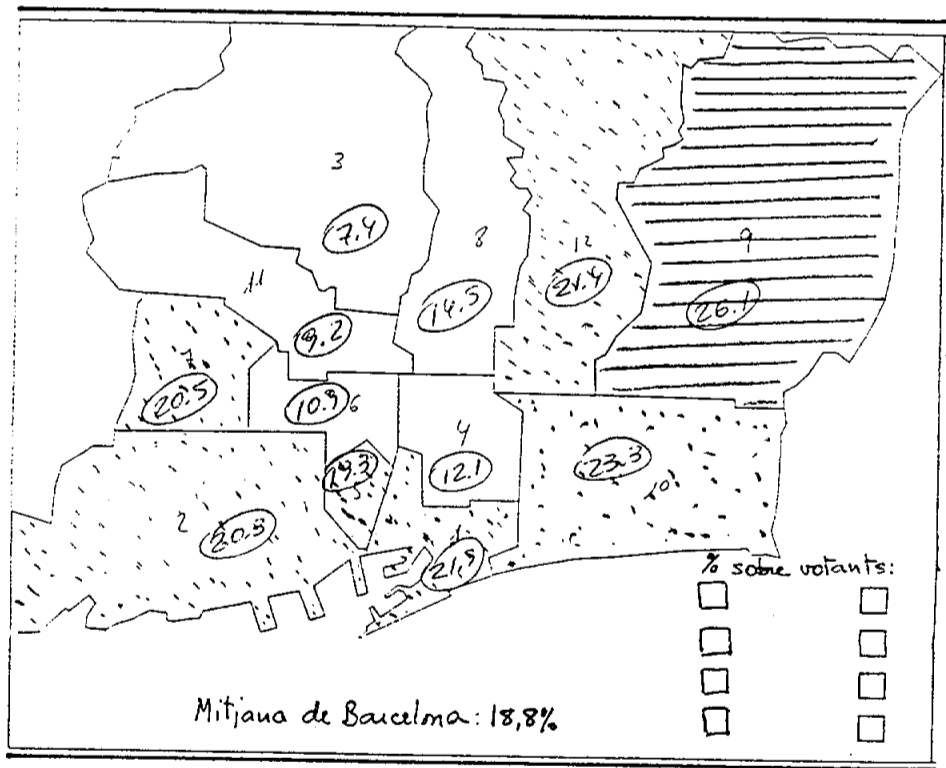
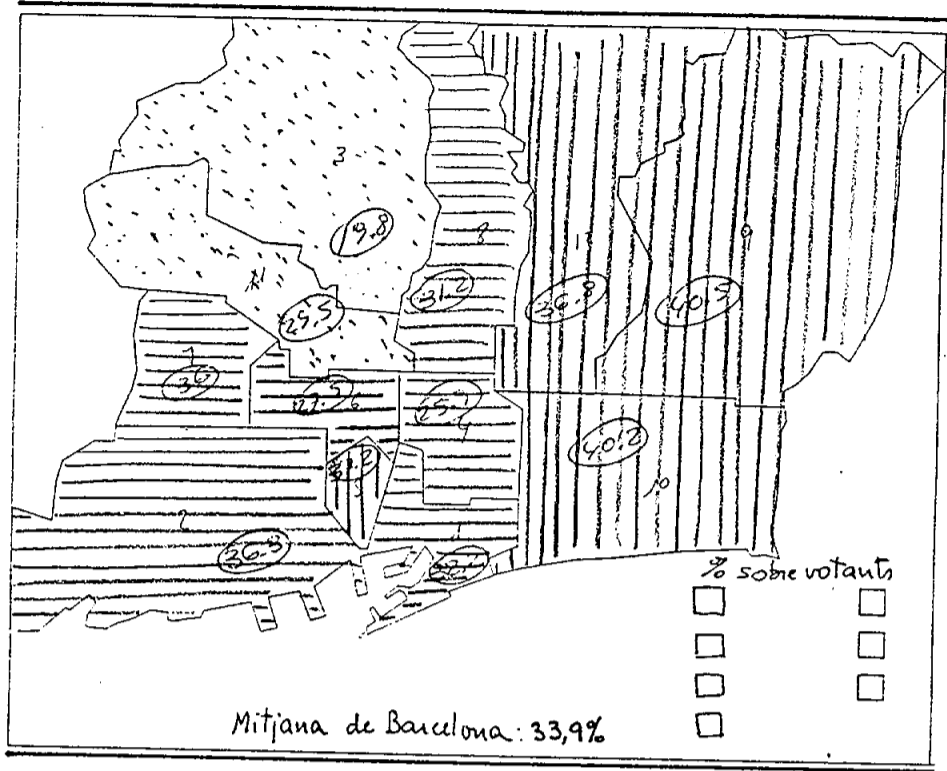
Cap de llista	Vots
Lluís M ^e Xirinaes Damians (ind.)	19352
Manuel Gracia Luño	12983
Manuel Garcia Fernandez (FN)	12040
Juan Fernandez Vergara	10928
Eladio Mañé Piera	6580
Empor Pwzdo. Endocia	
M ^e Amparo Pineda Erdocia	4434
Antonio Pérez Cabello	4071
Ignació Paura Ventosa	2693
José Gálvez Miguel	2656
Josep Planchart Martori	2478
Pau Pons Sagrera	2033
Pedro Antonio Serrad Beltran	1938
José Bixquert Campos	1815
Francisco Javier Ilobet Furro	1724
Aurelia de la Sierra y del Río	1089
Antonio Garcia Nadal	860
Antonio Merino Curia	845
Carlos Afan de Ribera Cano	836
	587
	536

FONT : Estadística Municipal - Ajuntament de Barcelona "Eleccions generals 28 octubre 1982 (Vol I)
-Resultats per districtes i barriada. Comparació amb altres eleccions

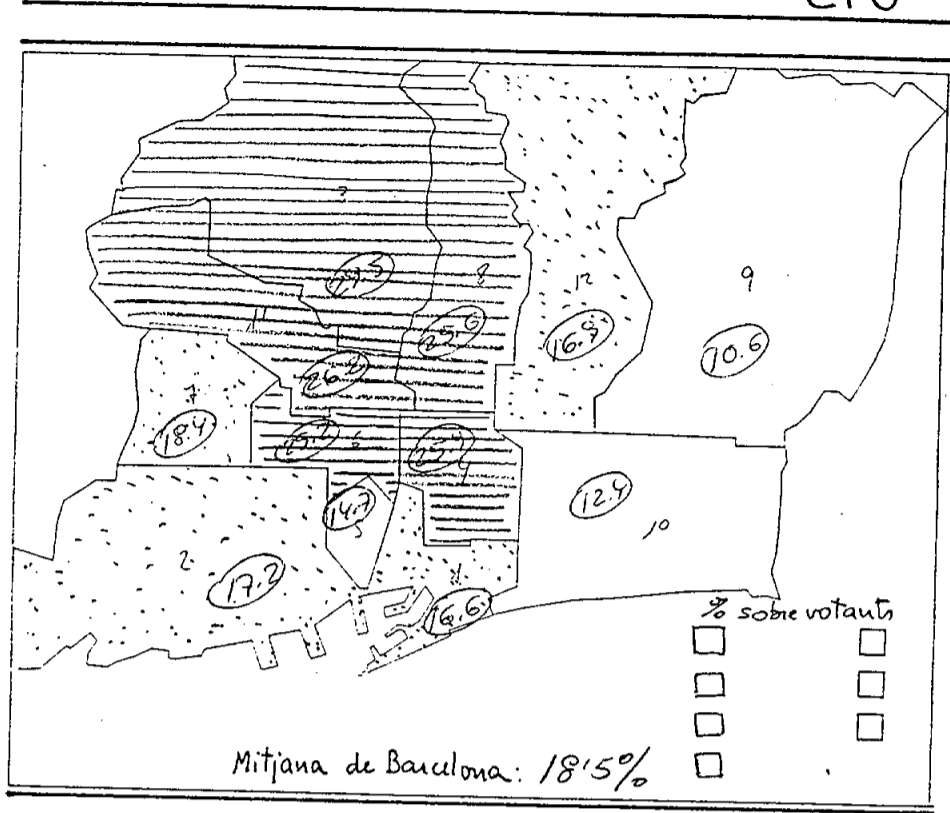
3 abril 1.979 (municipals)

Districte	població	Cens electoral	% cens població	votants	% participació	% abstenció
I		56.267		28.502	50,7	49,3
II		104.240		55.910	53,6	46,4
III		118.257		66.148	55,9	44,1
IV		79.300		43.580	55,0	45,0
V		55.481		25.814	46,5	53,5
VI		73.845		41.093	55,6	44,4
VII		106.953		59.644	55,8	44,2
VIII		136.404		75.657	55,5	44,5
IX		310.742		170.330	54,8	45,2
X		130.718		75.308	57,6	42,4
XI		83.067		47.093	56,7	43,3
XII		225.179		114.340	50,8	49,2
Total		1.480.453		803.419	54,3	45,7

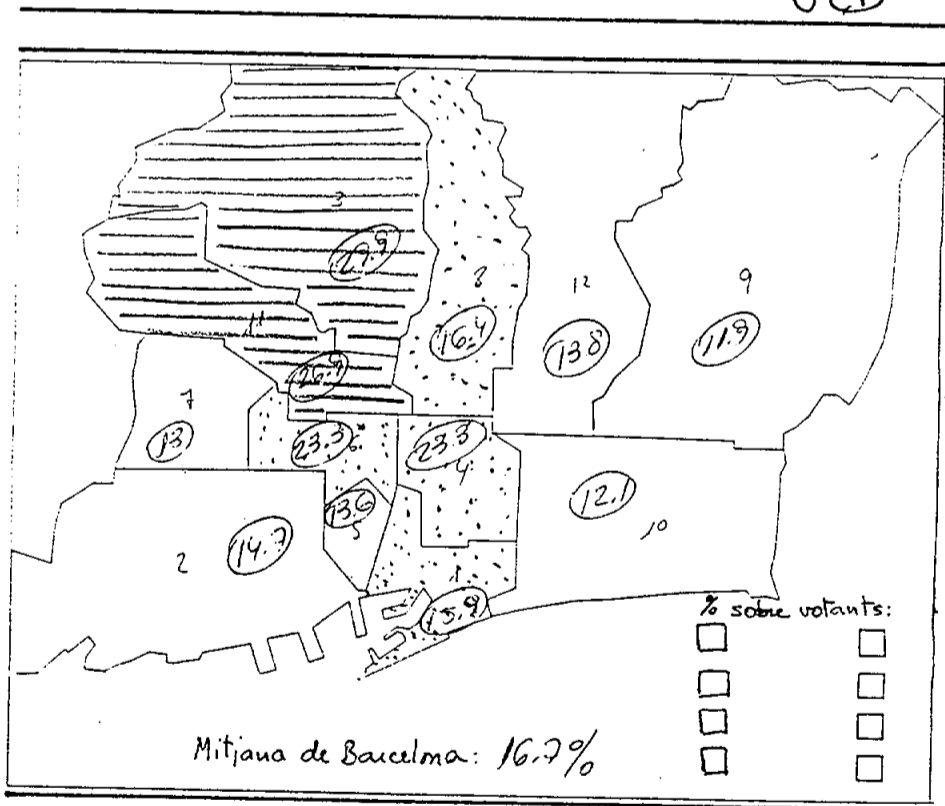

CiU

Mapa 5.2.3.c

UCD

Mapa 5.2.3.d

POUCIONS MUNICIPALS

8 de maig del 1979

DIPUTATS ELECTES

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE)

- 1.- Narcis Serra i Serra
- 2.- Pasqual Maragall i Mira
- 3.- Francesc Martí i Jusnet
- 4.- Josep Ignaci Urenda Bariego
- 5.- Jordi Vallverdú Gimeno
- 6.- Felip Solc Sabaris
- 7.- Mª Francesca Masgoret i Llardent
- 8.- Cesar López Vera
- 9.- Il·luis Reverter i Gelabert
- 10.- Gonzalo M. Crespo Prieto
- 11.- Mercé Sala Schnorkowski
- 12.- Pablo E. Cernuda Barrios
- 13.- Jacint Humet i Palet
- 14.- Enric Truño Lagares
- 15.- Raimon Martínez i Fraile
- 16.- Josep F. Octavio Fabregat

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1.- Josep Miquel Abad Silvestre
- 2.- Justiniano Martínez Medina
- 3.- Agustí de Semir Rovira (Ind.)
- 4.- Jordi Conill Valls
- 5.- Rafael Fradas Camps
- 6.- Múria Gispert Feliu
- 7.- Miquel Bonilla Ruiz
- 8.- Ricard Boix Junyera
- 9.- Francesc Reguant Fosas

Convergència i Unió (CIU)

- 1.- Francisco Javier Millet Tusell (CDC)
- 2.- Josep Mª Cullell Nadal (CDC)
- 3.- Francesc Borrell i Mas (UDC)
- 4.- Alberto Serratosa Palet (Ind.)
- 5.- Antoni Comas Baldellou (CDC)
- 6.- Albert Pons Valons (CDC)
- 7.- Ramon Martínez Callen (UDC)
- 8.- José I. Thio de Pol (UDC)

Centristes de Catalunya (CC-UCD)

- 1.- Carlos Güell de Sentmenat (UCC)
- 2.- José Mª Pujadas Porta (UCD)
- 3.- José Miró Ardevol (UCC)
- 4.- José Mª Comalrena de Sobregrau (UCD)
- 5.- Francisco Blanch Ferradas (UDCA)
- 6.- Jorge Guillen Montenegro (UCD)
- 7.- Santiago Sanchez Pradell (UCC)
- 8.- Carlos Soldevilla Rodríguez (UCD)

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)

- 1.- Joan Hortala i Arau (ERC)
- 2.- Frederic Rahola i Aguade (ERC)

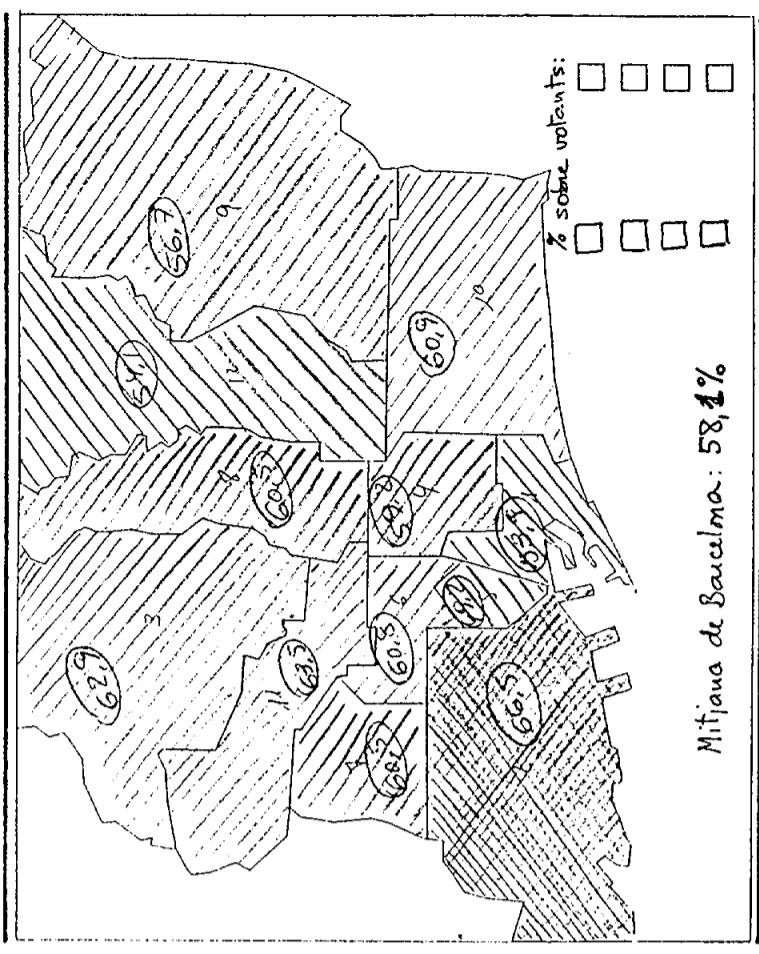
5000
du + a - -
en lloc de

(45)

Mapa 5.2.4

Eleccions autonòmiques - 20 març 1980 PARTICIPACIÓ

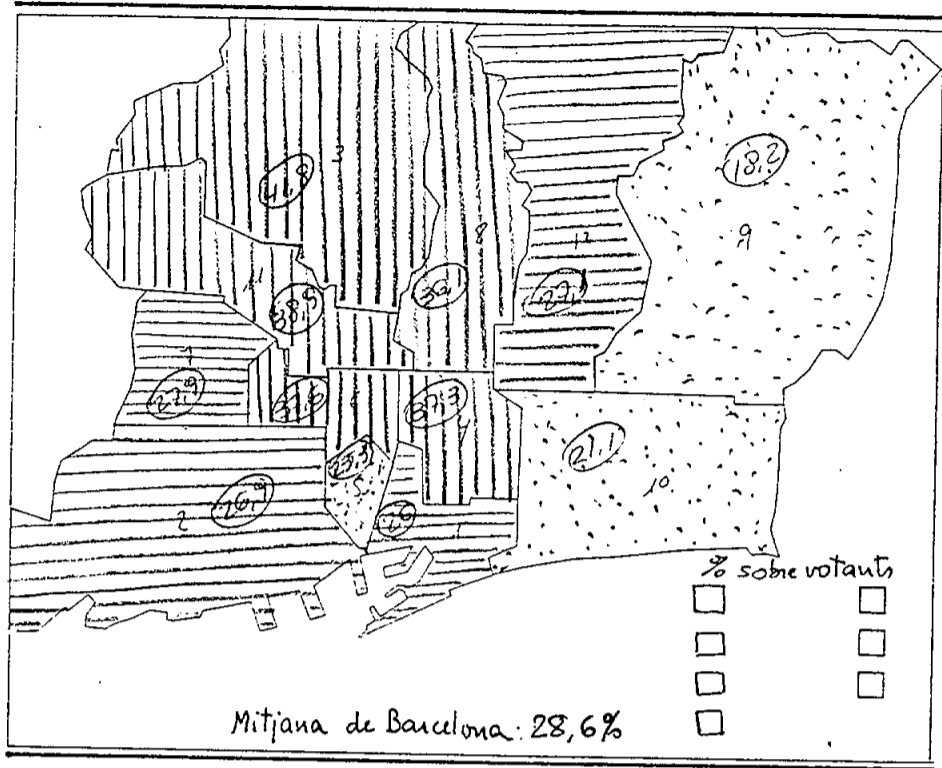
Mitjana de Barcelona: 58,1%

% sobre votants:

Districte	Població	Cens Electoral	Votants	% Participació	% Abstenció
I		55.718	30.030	53,9	46,1
II		104.235	58.847	66,5	43,5
III		117.737	74.043	62,9	37,1
IV		78.525	46.462	59,2	40,8
V		54.909	26.991	49,2	50,8
VI		73.433	44.661	60,8	39,2
VII		105.863	63.986	60,5	39,5
VIII		135.519	81.986	60,5	39,5
IX		309.176	175.293	56,7	43,3
X		129.880	79.062	60,9	39,1
XI		83.064	52.724	63,5	36,5
XII		223.466	120.865	54,1	45,9
Total					
Barcelona		1.471.525	854.950	58,1	41,9

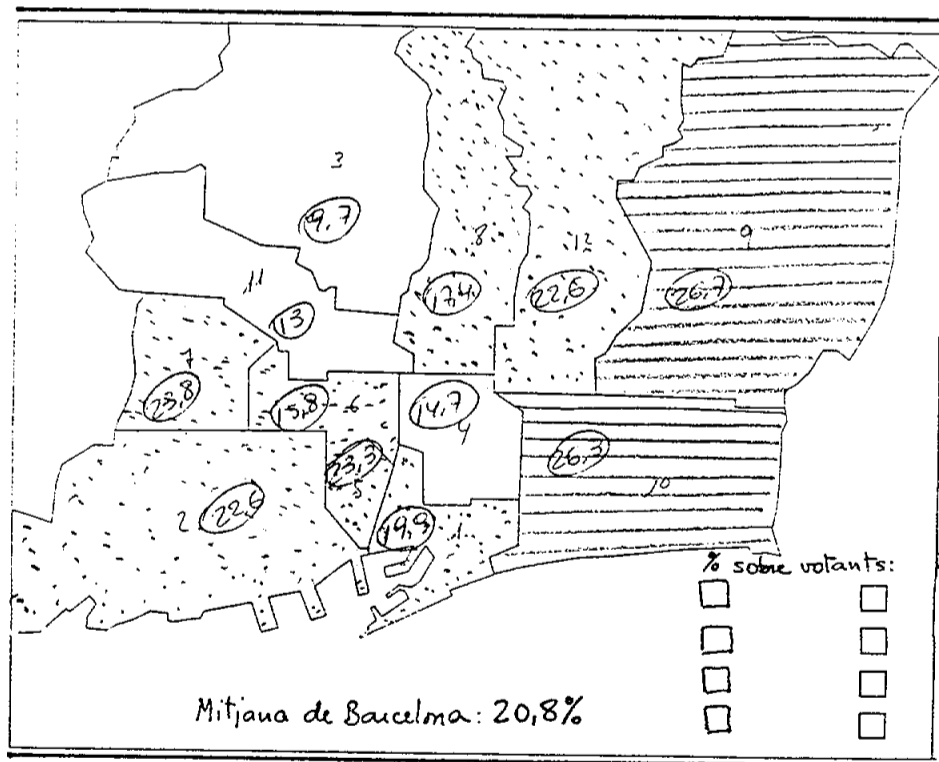
Eleccions autonòmiques. 20 març 1980

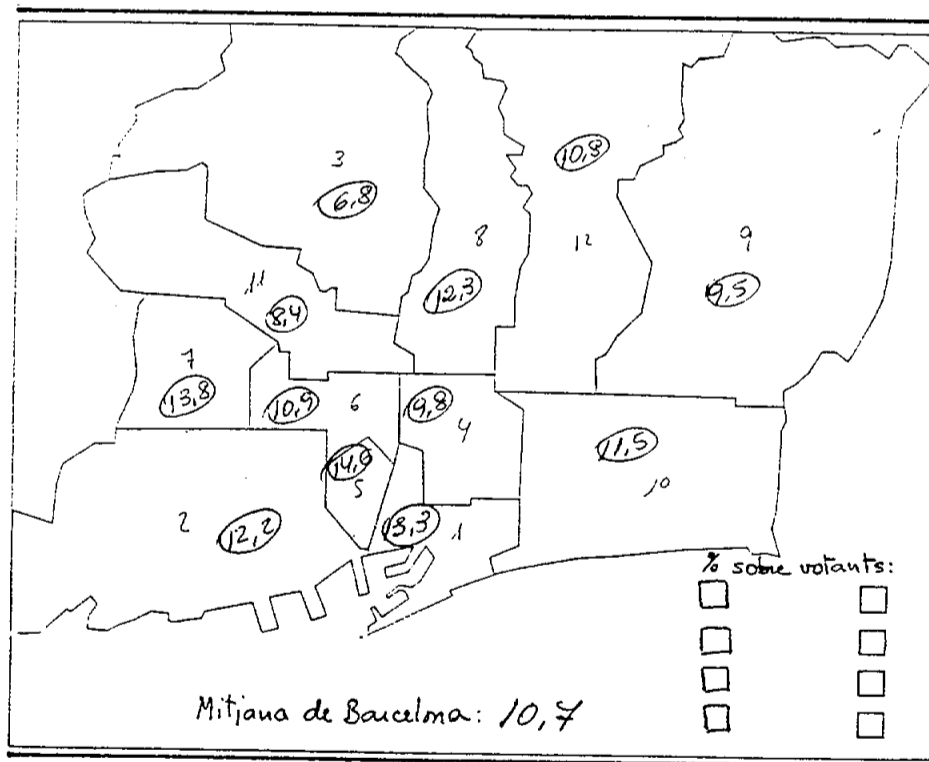
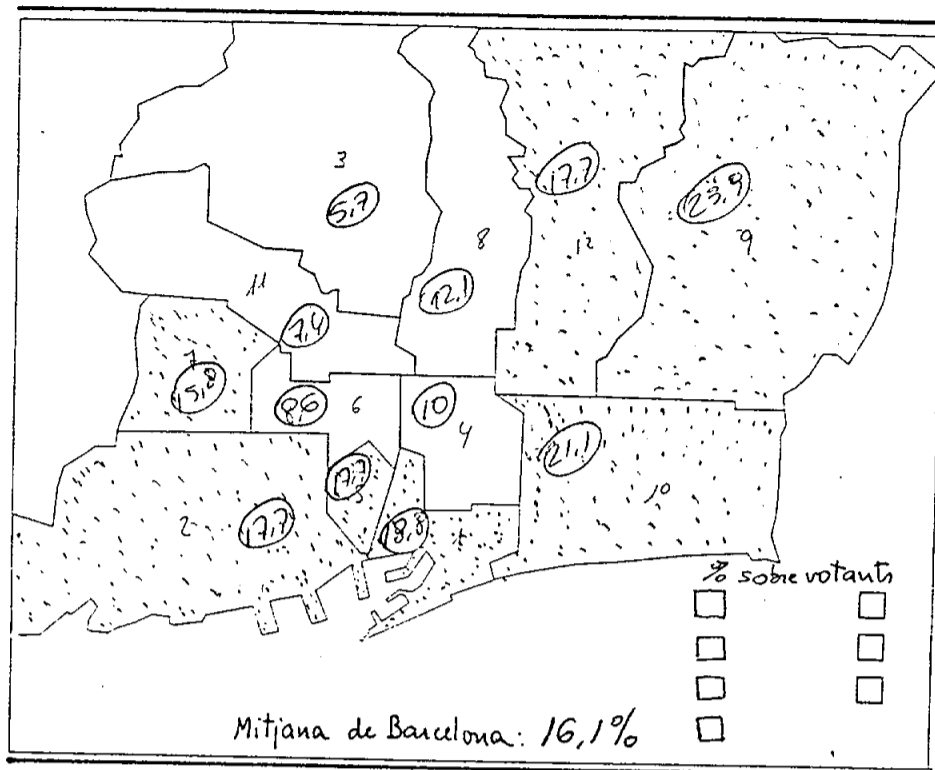
CIU

Eleccions autonòmiques. 20 març 1980

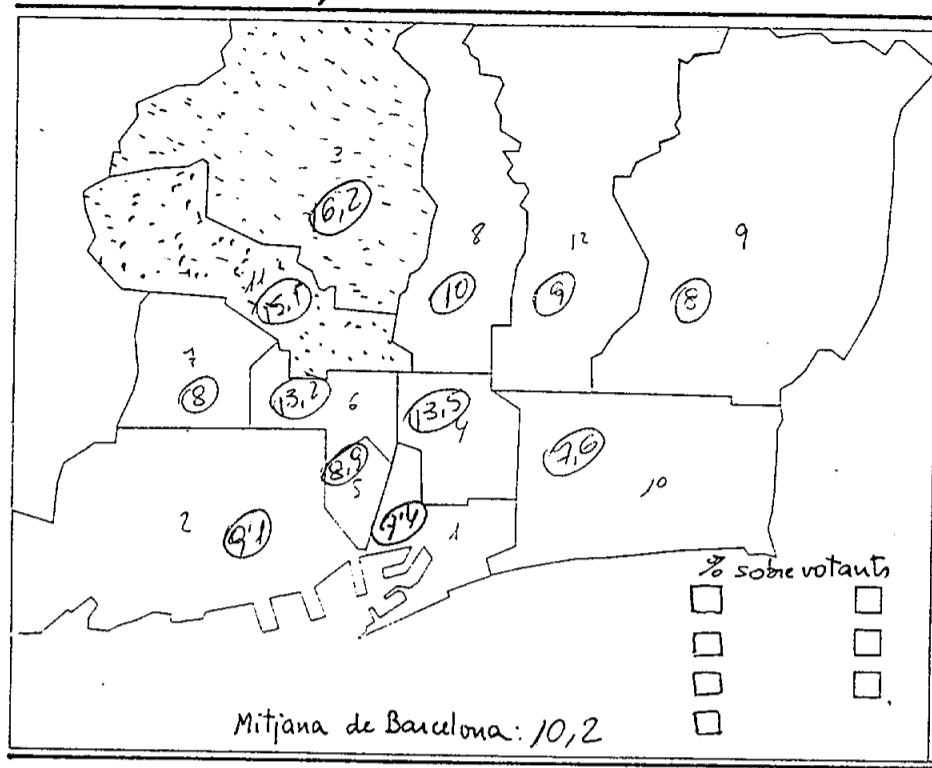
PSC-PSOE

Eleccions autonòmiques 20 maig 1980 CC-UCD

Mano
5.2.4e

Candidatures amb menys del 10 % dels vots mesos a Barcelona

Eleccions 3 d'abril del 1.979
(municipals)

Presentes a totes les eleccions
CD - Coalició Democràtica

Dtes.	Vots	% sobre votants	% sobre electors	Dtes.	Vots	% sobre votants	% sobre electors
I	1.753	6,2	3,1	I	664	2,3	1,2
II	3.262	5,8	3,1	II	1.113	2,0	1,1
III	2.352	3,6	2,0	III	5.244	7,9	4,4
IV	2.003	4,6	2,5	IV	2.223	5,1	2,8
V	1.906	7,4	3,4	V	467	1,8	0,8
VI	2.240	5,5	3,0	VI	2.068	5,0	2,8
VII	4.257	7,1	4,0	VII	1.012	1,7	0,9
VIII	4.718	6,2	3,5	VIII	2.427	3,2	1,8
IX	7.100	4,2	2,3	IX	2.218	1,3	0,7
X	4.218	5,6	3,2	X	1.150	1,5	0,9
XI	2.070	4,4	2,5	XI	3.210	6,6	3,8
XII	5.966	5,2	2,6	XII	2.333	2,0	1,0
Total				Total			
Barcelona	41.845	5,2	2,8	Barcelona	24.039	3,0	1,6

No presents a totes les eleccions (resultats globals per Barcelona)

Sigla

- PTC Partit dels Treballadors de Catalunya
- CC Comunistes de Catalunya
- MCC Moviment Comunista de Catalunya
- PSAN Partit Socialista d'Alliberament Nacional
- DSCC Democràcia Social Cristiana de Catalunya
- LGR Lliga Comunista Revolucionària

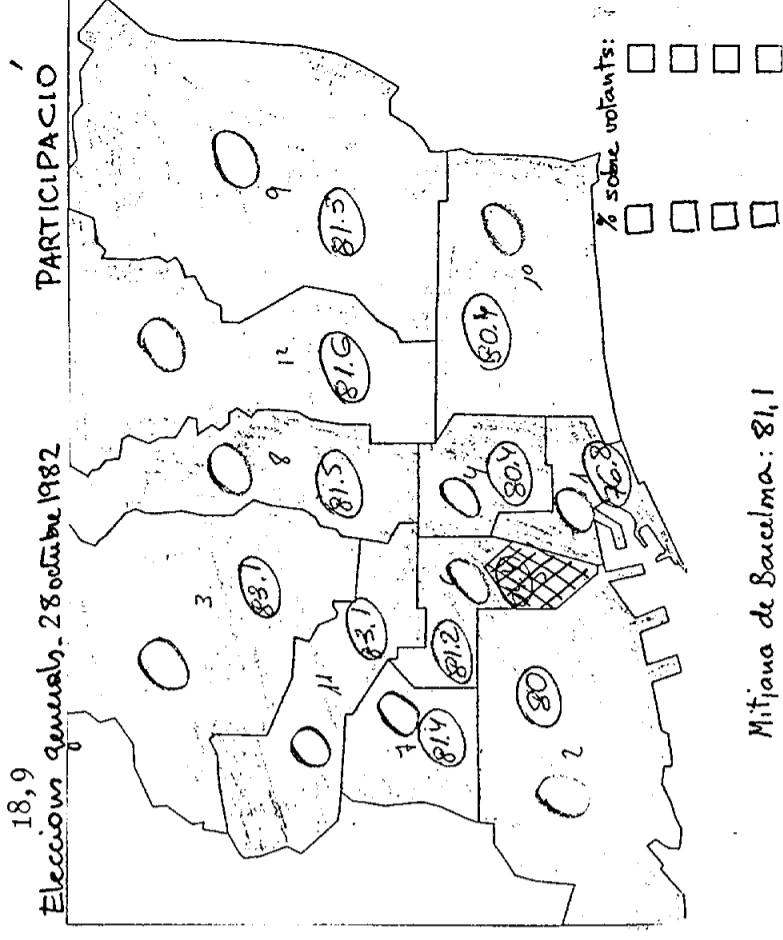
Cap de llista

- Emilia Amat Mestre 8.832
- Josep Martinec Barceló 4.403
- Me Amparo Pineda Erdocia 4.259
- Joan Josep Tarabal Esteve 3.123
- Esteve Bassols Montserrat 2.950
- Diosdado Toledano Gonzalez 1.939

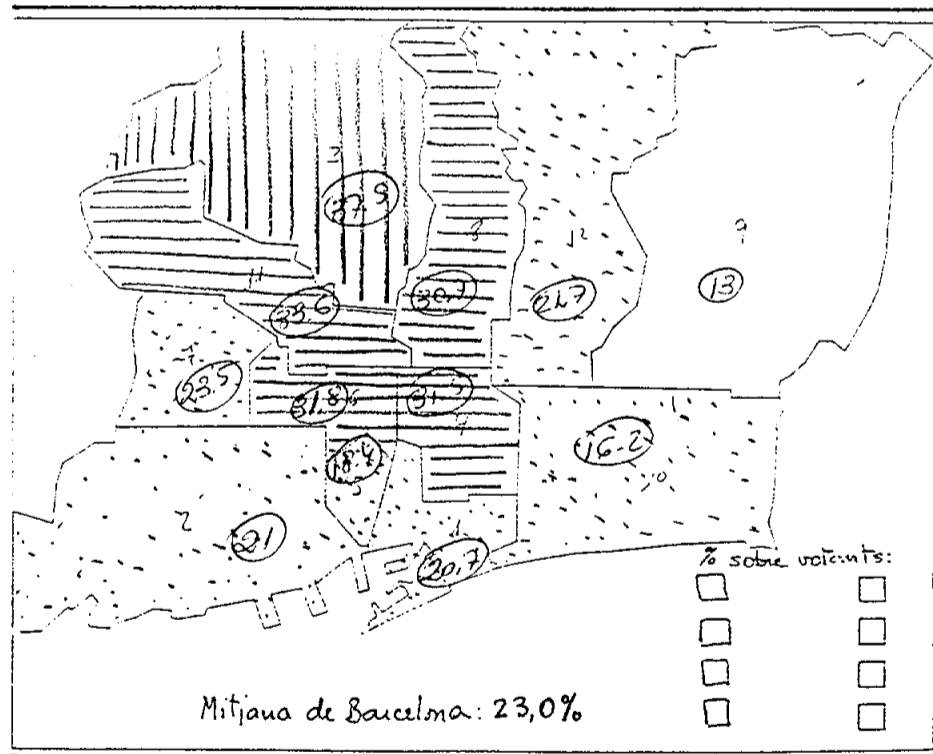
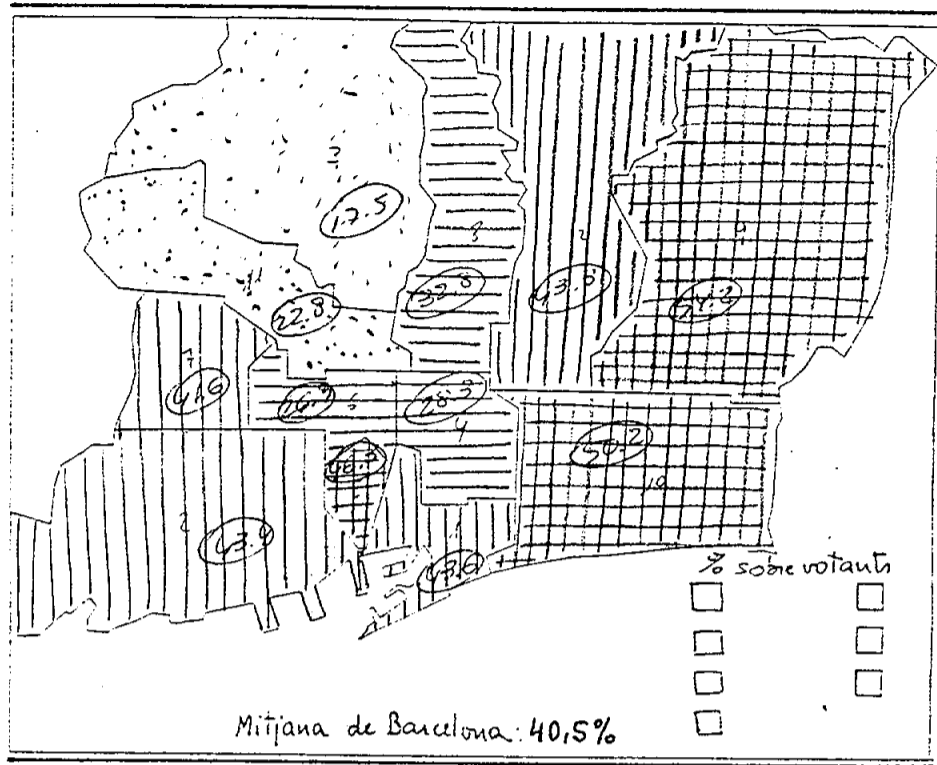
FONT : Estadística Municipal. Ajuntament de Barcelona "Eleccions 28 octubre del 1982" (vol I)
Resultats per districte i barriada. Comparació amb altres eleccions, Barcelona 1982

Quadre 5.2.5. Les eleccions del 28 d'octubre de 1982 (genersh)

Districte	població	Cens electoral	% Cens població	votants	% participació	% abstenció
I		41.751		32.070	76,8	23,2
II		90.743		72.590	80,0	20,0
III		104.591		86.945	83,1	16,9
IV		66.661		53.594	80,4	19,6
V		38.772		28.845	74,4	25,6
VI		66.073		53.657	81,2	18,8
VII		104.002		84.599	81,4	18,7
VIII		122.261		99.644	81,5	18,5
IX		300.664		244.530	81,3	18,7
X		123.717		99.454	80,4	19,6
XI		81.626		67.785	83,1	17,0
XII		189.372		154.489	81,6	18,4
Total		1.330.233		1.078.202	81,1	

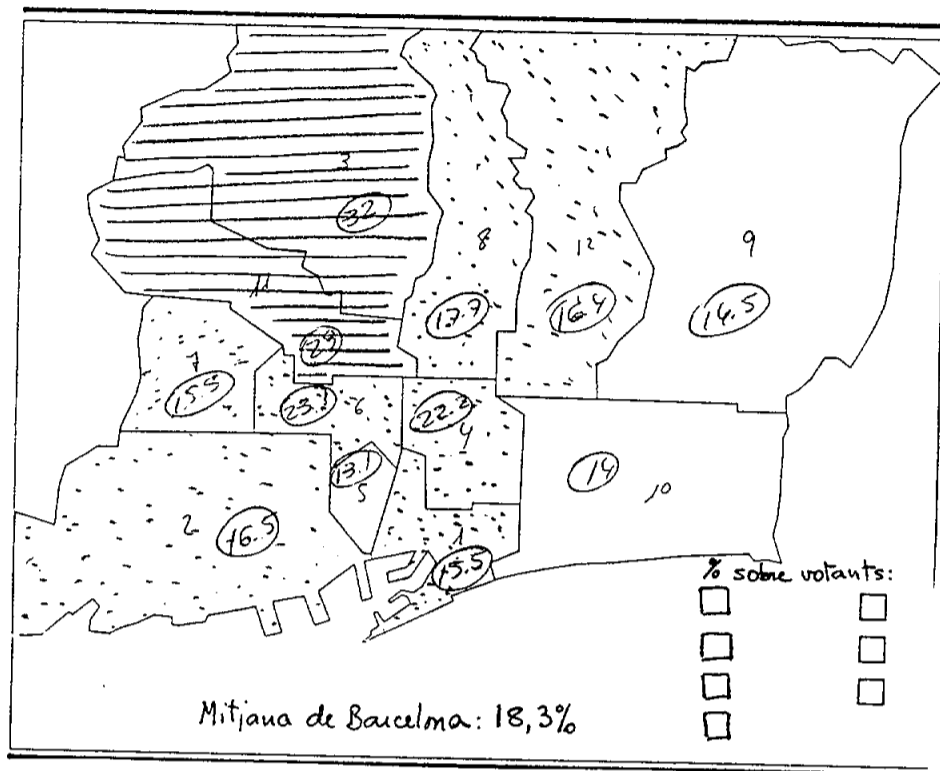

Mitjana de Barcelona: 81,1

Eleccions generals. 8 octubre 1982

AP/PDP

Eleccions 28 d'octubre del 1982
(legislatives)

Candidatures amb menys del 10 % dels vots emesos a Barcelona

a) Presents a totes les eleccions

ERC - Esquerra Republicana de Catalunya Cav de Ustès, Francesc Vicens i Gualt		PSUC - Partit Socialista Unificat de Catalunya		UCD - Centristes de Catalunya -Unión Centro Democrático			
Dtes.	vots	% sobre votants	% sobre cons electorals	Dtes.	vots	% sobre votants	% sobre cons electorals
I	1.642	5,1	3,9	I	542	1,7	1,3
II	3.655	5,0	4,0	II	1.031	1,4	1,1
III	2.817	3,2	2,7	III	1.831	2,1	1,7
IV	2.336	4,4	3,5	IV	1.071	2,0	1,6
V	1.699	5,9	4,4	V	601	2,1	1,6
VI	2.883	5,4	4,4	VI	954	1,8	1,4
VII	5.033	5,9	4,8	VII	1.259	1,5	1,2
VIII	5.713	5,7	4,7	VIII	1.558	1,6	1,3
IX	8.145	3,3	2,7	IX	3.468	1,4	1,6
X	4.565	4,6	3,2	X	1.331	1,3	1,1
XI	2.599	3,8	3,2	XI	1.292	1,9	1,6
XII	7.069	4,6	3,7	XII	2.390	1,5	1,3
Total Barcelona	48.156	4,5	3,6	Total Barcelona	17.328	1,6	1,3

b) No presents a totes les eleccions

Sigla	Nom complet	Cap de Llista	Vots
CC-UCD	Centristes de Catalunya - Unió de Centre Democràtic	Federic Mayor Zavaizaga	17.328
CDS	Centro Democrático Social	Antoni de Senillosa Cos	25.301
NE	Nacionalistes d'Esquerra	Jordi Carbonell de Balaster	11.542
PCC	Partit Comunista de Catalunya	Juan Ramos Camarero	10.572
PST	Partido Socialista de los Trabajadores	Esther del Arizgar Fabregat	4.823
FN	Fuerza Nueva	Juan M. Garriga-Negres Gonde	4.037
PSA	Partido Socialista	Partido Andaluz - José Cancha Vázquez	2.658
FCC	Front Comunista de Catalunya (1)	Bernardo Sánchez Domínguez	2.143
SE	Solidaridad Española	Mariel Garcia Moreno	1.121
PCOC	Partit Comunista Obrer de Catalunya	[de Espanya] Enriqueta Echevarria	778
PCF(ML)	Partido Comunista Marxista Leninista	Juan Porra Balcells	649
CC	Conservadors de Catalunya	Josep Bixquet Campos	526
UCE	Unificació Comunista d'Espanya	Pere Senrad Beltran	493
PS	Partido Socialista	Felipe Alegria Samisibar	129
IC	Lliga Comunista		31

FONT : Estadística Municipal . Ajuntament de Barcelona "Eleccions generals 28 octubre 1982 (vol I)
Resultats per districte i barriada. Comparació amb altres eleccions , Barcelona 1982

(1) Integrat per: MCC (Moviment Comunista de Catalunya) i LCR (Lliga Comunista Revolucionaria)

Eleccions 28 d'octubre del 1.982
(legislatives)

DIPUTATS ELECTES

Partit dels Socialistes de Catalunya - PSC-PSOE

- 1.- Josep Me Obiols i Germà
- 2.- Ernest Lluçh i Martí
- 3.- Josep Verde i Aldea
- 4.- Eduardo Martín i Toval
- 5.- Josep Me Trigüer i Fernández
- 6.- Salvador Clotas i Cierco
- 7.- Xavier Rubert, de Ventós
- 8.- Rodolf Guerra i Fontana
- 9.- Anna Me Ballebó i Puig
- 10.- Francisco Neirà i León
- 11.- Juli Busquets i Bragulat
- 12.- Pere Jover i Presa
- 13.- Francisco Ramos i Molins
- 14.- Jordi Marsal i Muntala
- 15.- Ramon Vancell i Trullàs
- 16.- Me Dolors Renau i Manent
- 17.- Joan, Colom i Naval
- 18.- Joan Marcet i Morera

CONvergència i Unió - CiU

- 1.- Miquel Roca i Junyent
- 2.- Ramón Trias i Fargas
- 3.- Eduard Punset i Casals

- 4.- Joaquim Xiçoy i Bassgoda
- 5.- Joaquim Molins i Amat
- 6.- Carley Alfred Gasoliba i Böhm
- 7.- Josep Me Trias de ~~Castell~~ Serra / Bes i
- 8.- Llibert Cuatrecasas i Membrado

Alianza Popular - PDP

(Federación de partidos de partido Alianza Popular y Partido Demócrata Popular)

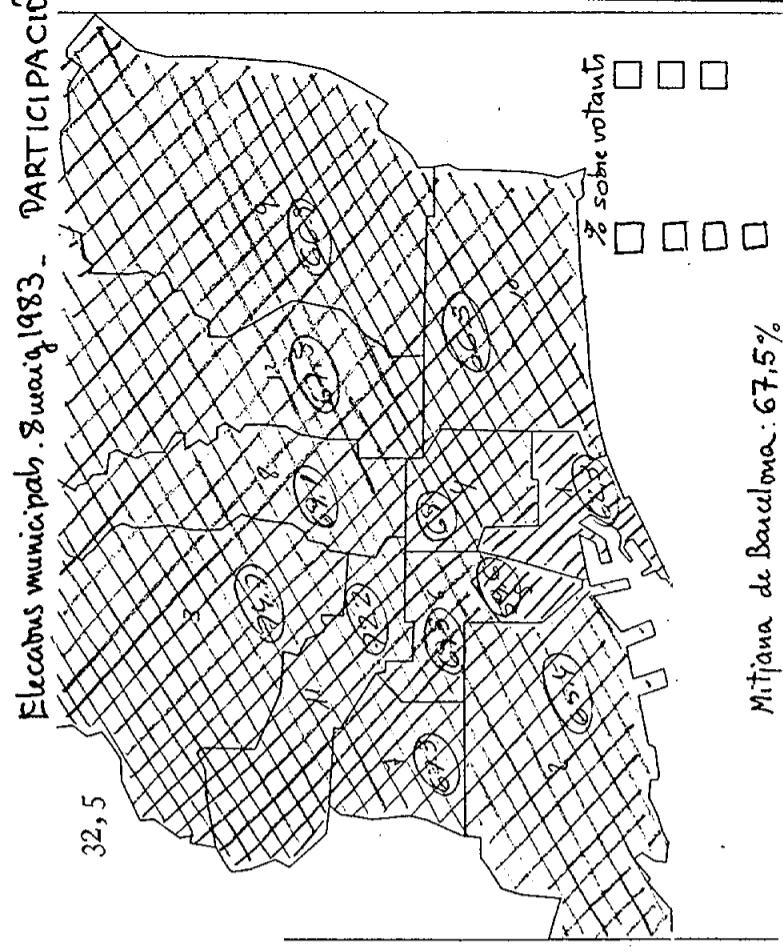
- 1.- Miguel Angel Planas Segurado
- 2.- Eduardo Tarragona Corbella
- 3.- José, Ramón Lasuén Sancho
- 4.- José, Donadeu Cadafalch
- 5.- José Segura Sanfeliú

Partit Socialista Unificat de Catalunya - PSUC

- 1.- Gregorio López Raimundo
- 2.- Francesc Vicens Giralt

Quadre 5.2.6 - les eleccions del 8 de maig de 1983 (municipals)

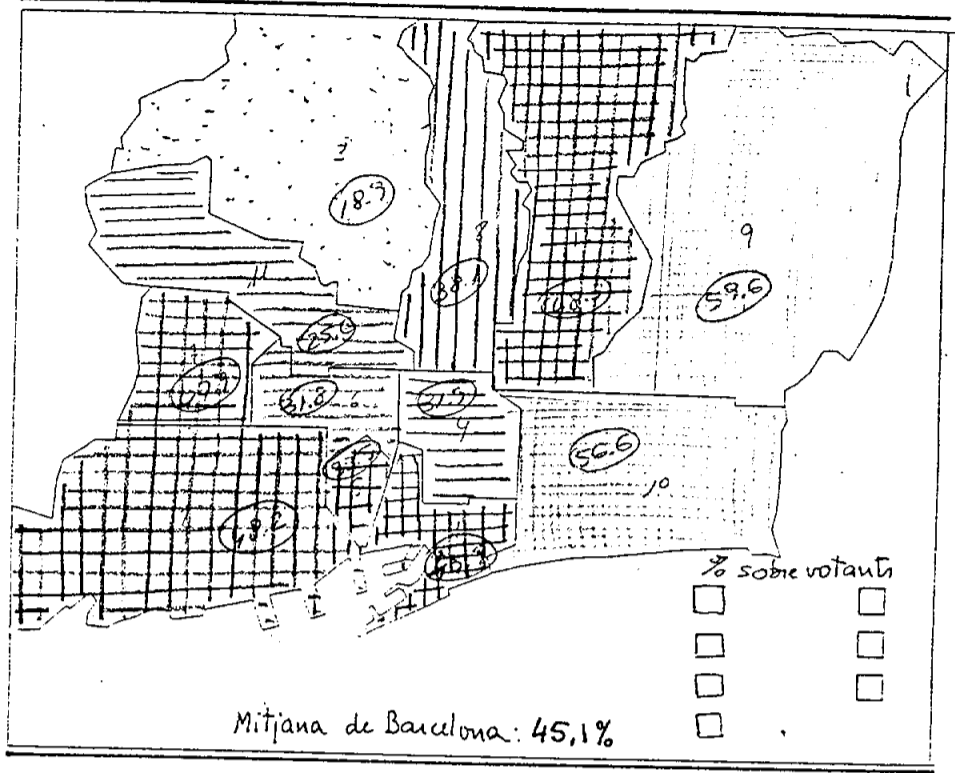
Districte	població	Cens electoral	% cens població	votants	% participació	% abstenció
I		43.164		26.879	62,3	27,7
II		93.443		61.143	65,4	34,6
III		106.966		79.860	74,7	25,3
IV		66.654		45.975	69,0	31,0
V		39.596		23.614	59,6	40,4
VI		65.870		45.677	69,3	30,7
VII		105.078		70.709	67,3	32,7
VIII		123.120		85.053	69,1	30,9
IX		303.521		203.045	66,9	33,1
X		127.651		84.621	66,3	33,7
XI		83.065		59.933	72,2	27,8
XII		190.844		128.822	67,5	32,5
XIII Votants de l'estranger		10.529		1.673	15,9	84,1
Total		1.359.501		917.004	67,5	32,5

Font: *Informe a l'Ajuntament de Barcelona sobre el desenvolupament de les eleccions municipals del 8 de maig de 1983* (1983). Elaborat per l'Àrea de Recerca i Estadística de l'Ajuntament de Barcelona, 1984.

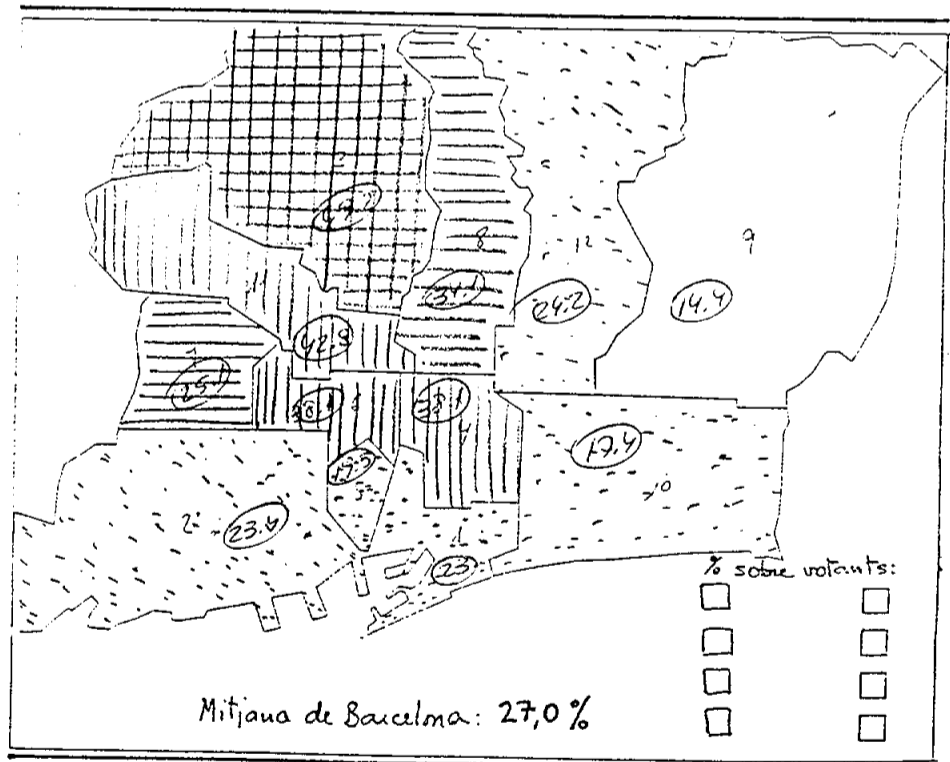
Eleccions municipals - 8 maig 1983

PSC-PSOE

Eleccions municipals - 8 maig 1983

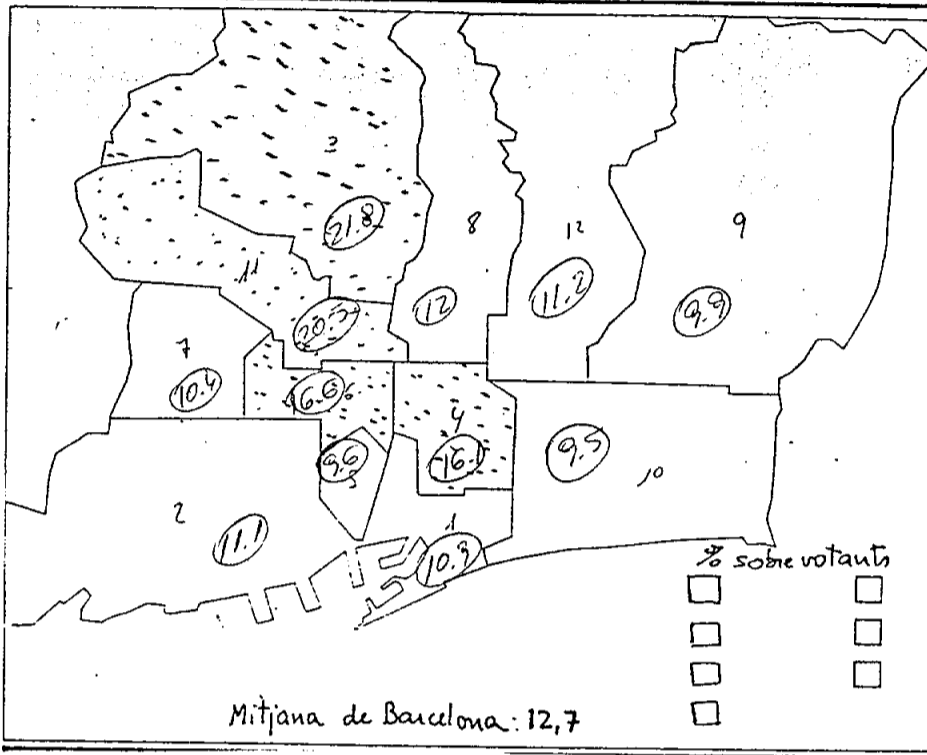
CiU

Eleccions

8 maig 1983

AP/PDP/UL

ELECCIONS MUNICIPALS
8 de maig del 1.983

DIPUTATS ELECTES

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) (43)

- 1.- Pascual Maragall i Mira
- 2.- Antoni Dalmau i Ribalba
- 3.- Mª Mercé Sala i Schworkowski
- 4.- Jordi Parpal i Marfà
- 5.- Mª Aurelia Campmany i Farnés
- 6.- Rodolf Guerra i Fontana
- 7.- Juan José Ferreiro Suarez
- 8.- Raimon Martinez i Fraile
- 9.- Jordi Vallverdú i Gimeno
- 10.- Pablo Cernuda i Barrios
- 11.- Enric Truño Iagares
- 12.- Francesca Masgoret i Llardent
- 13.- Germà Vidal i Rebull
- 14.- Josep Mª Serra i Martí (ind.)
- 15.- Albert Batlle i Bestardas
- 16.- Joaquim de Nadal i Capera
- 17.- Josep Espinàs i Xiville
- 18.- José Antonio Garcia España
- 19.- Joan Torres i Carol
- 20.- Gerardo Ruiz i Pena
- 21.- Joan Clos i Mateu

- 5.- Joaquina Alemany i Roca (CDC)
- 6.- Josep Bueno i Escalero (CDC)
- 7.- Josep Miró i Ardèvol (CDC)
- 8.- Josep Thió i de Pol (CDC)
- 9.- Félix Amat i Parcerisa (CDC)
- 10.- Antoni Fabregat i Fabregat (Ind.)
- 11.- Sebastià Alegre i Roselló (CDC)
- 12.- Enric Vilà i Andreu (UCD)
- 13.- Jordi Bonet i Agustí (CDC)

Alianza Popular - (AP-PDP)

- 1.- Alexandre Pedrós Abello
- 2.- Eudald Travé Montserrat
- 3.- Jorge Fernandez Diaz
- 4.- José Mª Bascompte Solá
- 5.- José Mª Pujadas Porta
- 6.- Manuel Rial Ferrer

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1.- Jordi Solé Tura
- 2.- Jordi Borja Sebastia
- 3.- Jordi Conill Vall

Convergència i Unió (CIU)

- 1.- Ramón Trias i Fargas (CDC)
- 2.- Francesc Segura i de Luna (CDC)
- 3.- Francesc Borrell i Mas (UDC)
- 4.- Antoni Comas i Balldelou (CDC)

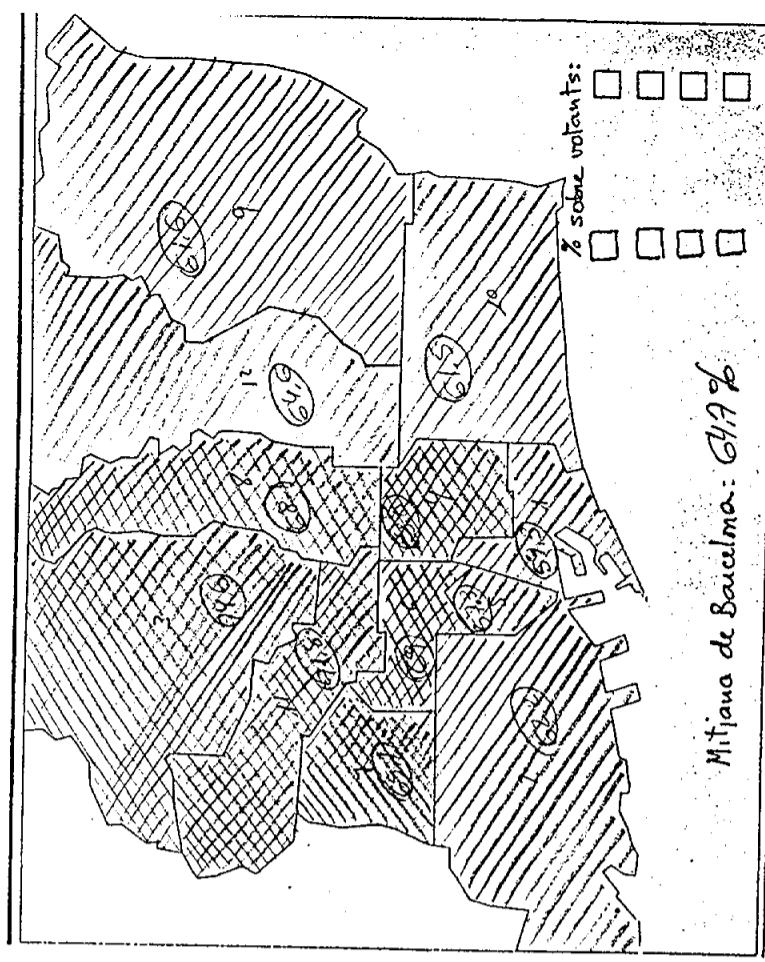
Quadre 5.2.7. Les eleccions del 2 d'abril de 1984 (autonòmiques)

Mapa 5.2.7

Eleccions autonòmiques, 29 abril 1984

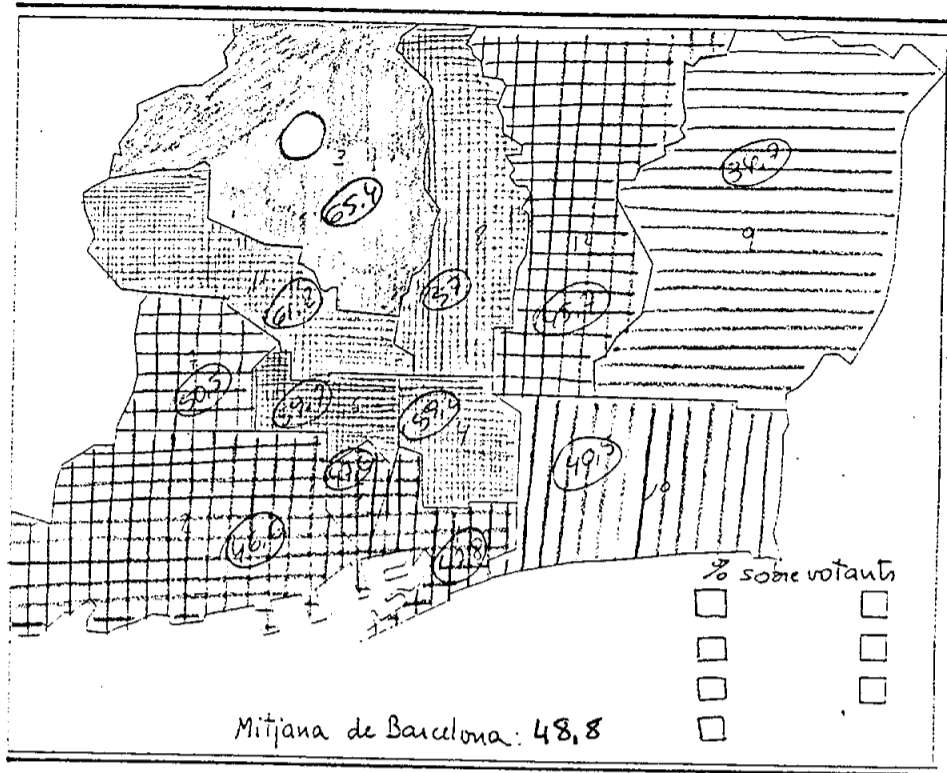
PARTICIPACIÓ

Districte	Població	Cens Electoral	Votants	% Participació	% Abstenció
I		43.031	25.529	59,3	40,7
II		94.010	58.463	62,2	37,8
III		108.891	81.245	74,6	25,4
IV		66.840	45.964	68,8	31,2
V		39.498	22.634	57,3	42,7
VI		66.095	45.539	69,0	31,0
VII		106.084	69.020	65,1	34,9
VIII		124.398	84.725	68,1	31,9
IX		306.686	189.002	61,6	38,4
X		128.990	79.335	61,5	38,5
XI		84.413	60.589	71,8	28,2
XII		193.164	124.776	64,6	35,4
Vots de l'estranger		10.874	1.334	12,3	87,7
Total		1.372.974	888.155	64,7	35,3
Barcelona					

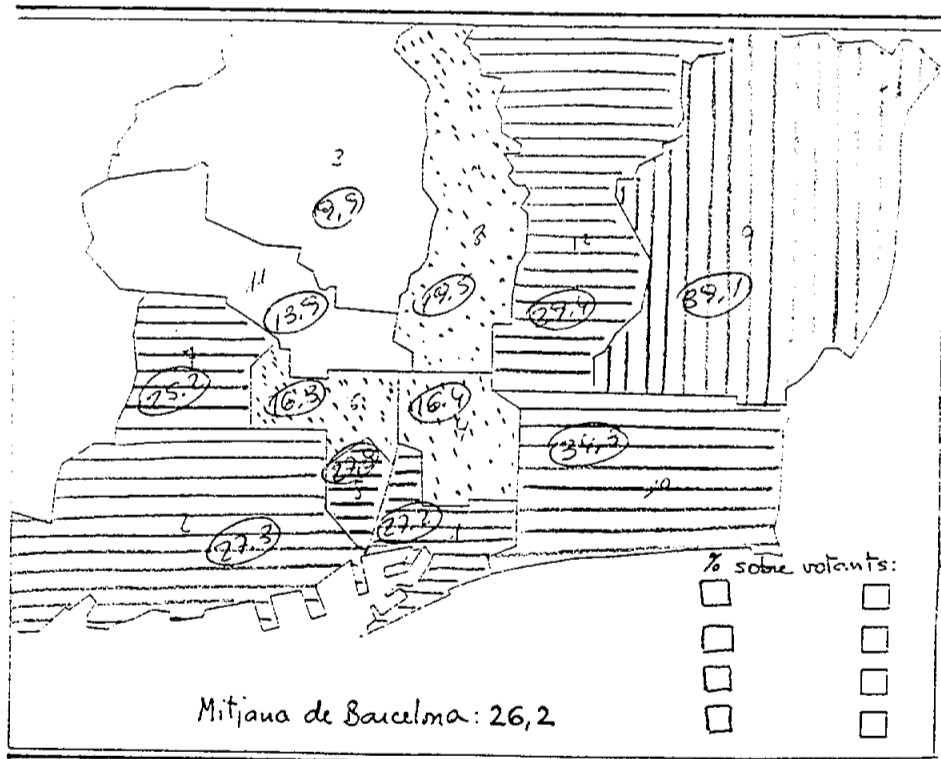
Eleccions autonòmiques. 29 abril 1984

CiU

Eleccions autonòmiques. 29 abril 1984

PSC-PSOE

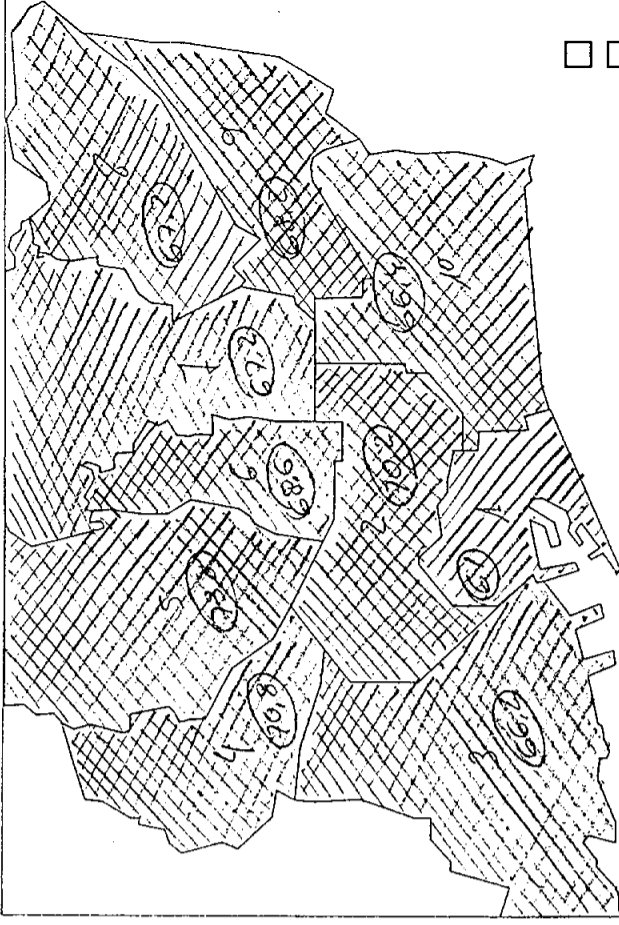

Quadre 5.2.8. Les eleccions del 22 de juny de 1986 (generals)

Mapa 5.2.8

Eleccions generals - 22 juny 1986

PARTICIPACIÓ

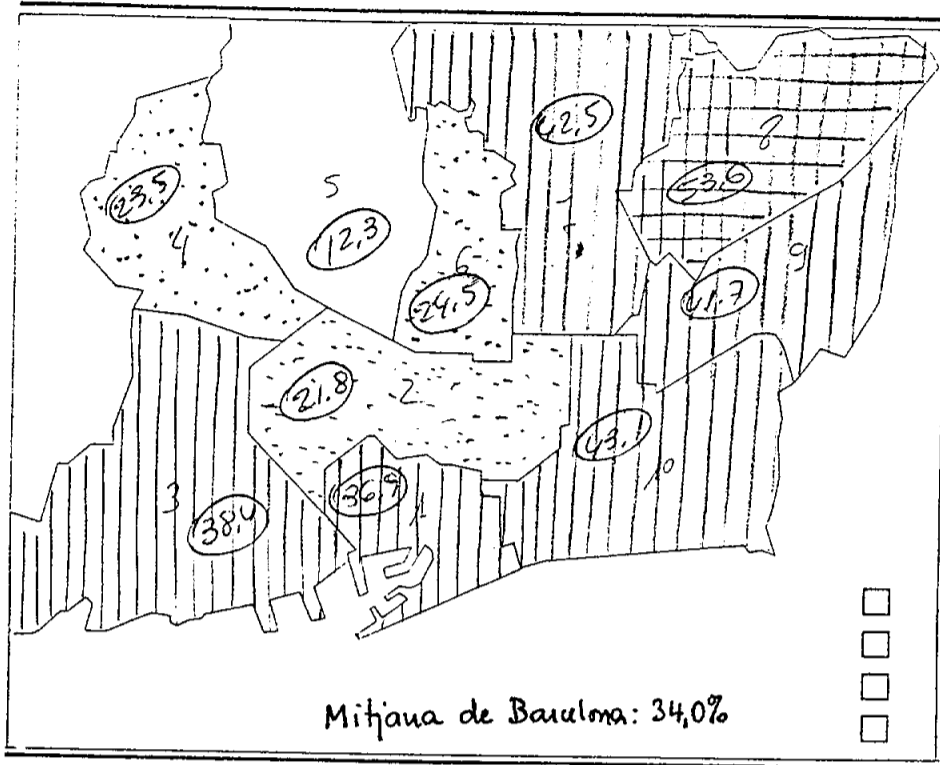

Mitjana de Barcelona: 68%

Districte	Població	Cens Electoral	Votants	% Participació	% Abstenció
I		95.804	58.398	61,0	39,0
II		244.257	171.302	70,2	29,8
III		149.109	98.703	66,2	33,8
IV		65.549	46.380	70,8	29,2
V		120.699	89.000	73,8	26,2
VI		111.764	76.578	68,6	31,4
VII		153.276	102.990	67,2	32,8
VIII		158.100	106.173	67,2	32,8
IX		115.496	78.654	68,2	31,8
X		174.980	116.171	66,4	33,6
Total					
Barcelona		1.400.071	944.349	68,0	32,0

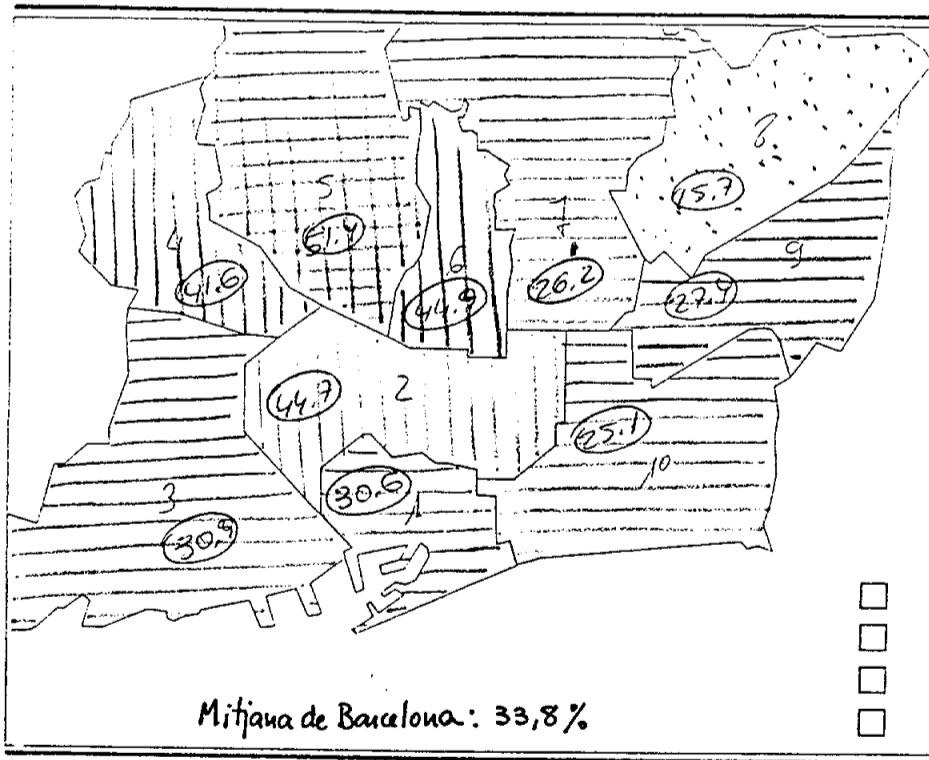
Eleccions generals. 22 juny 1986

PSC-PSOE

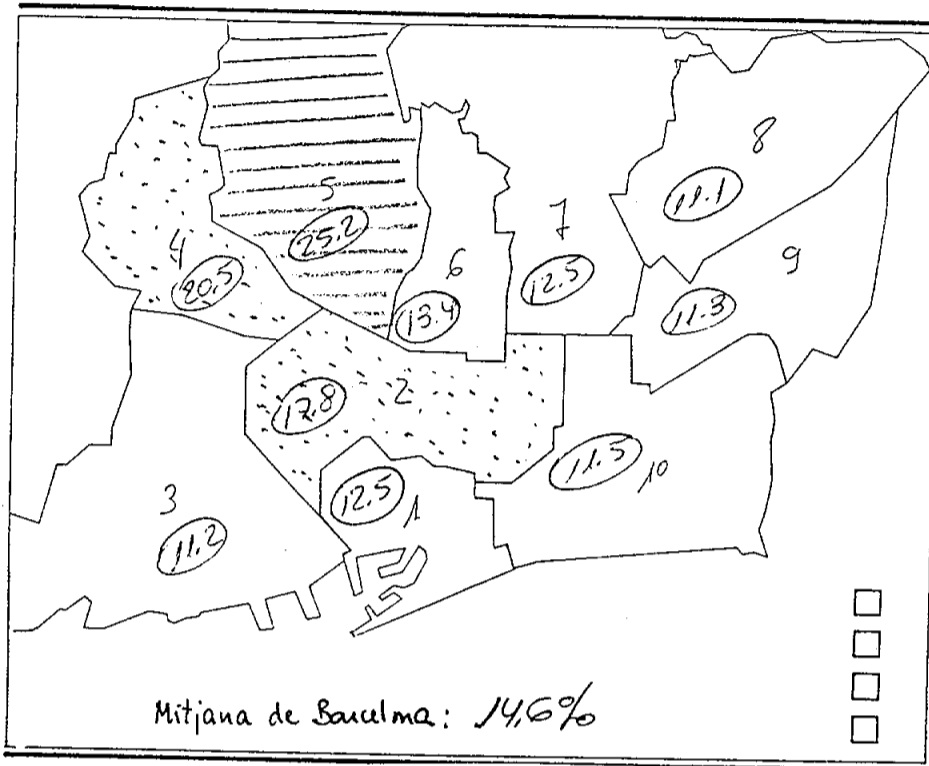
Eleccions generals. 22 juny 1986

CIU

Eleccions generals. 22 de juny 1986

AP/PDP

Mapa
5.2.5 c.

BIBLIOGRAFIA (Rosa Torau)

- Alberti, S. El republicanisme català i la Restauració monàrquica. Albertí Ed. Barcelona 1972.
- Ametlla, C. Memòries polítiques 1890-1917. Ed. Pòrtic. Barcelona 1963.
- Balcells, A., Culla, J., Mir, C. Les eleccions generals a Catalunya de 1901 a 1923. Publicacions de la Fundació Jaume Bofill. Barcelona 1982.
- Diccionario Legislativo de la Administración Española. Alcubilla.
- Giralt Verdaguer, J. Manual completo de legislación electoral. 1901.
- Informe sobre el régimen municipal de Barcelona. Alfonso Martin Ed. Barcelona 1916.
- Kelly, James Ronald. Les eleccions municipals i parlamentàries als districtes de Barceloneta 1910-1923. Tesi de llicenciatura. Universitat de Barcelona 1980.
- Leyes políticas españolas fundamentales (1808-1978). Recopilación y prólogo por E. Tierno Galván. Tecnos. Madrid 1979.
- Lloret, I. Dret orgànic municipal. Badalona 1914.
- Lloret, I. Dret municipal vigent. Col·lecció Minerva. 1916.
- Marcués, L. La Llei Municipal de Catalunya 1933-1934. Ed. El Secretariat Català. Barcelona 1935.
- Martin Retortillo, S. Descentralización administrativa y organización política. Alfaguara. Madrid 1973.
- Martínez Cuadrado, M. Elecciones y partidos políticos en España. (1868-1931).aurus. Madrid 1969.
- Molas, I. Lliga Catalana. Ed. 62. Barcelona 1972.
- Navarro, E. Historia crítica del republicanismo en Cataluña y sus hombres, 1905-1915. Ortega y Artos. Barcelona 1915.
- Pérez Bastardas, A. L'Ajuntament de Barcelona a primers de segle 1904-1909. Ed. 62. Barcelona 1980.
- Pi Sunyer, Josep M^a. El règim jurídic a la Llei Municipal catalana. Barcelona 1933.

- Posada, A. Evolución legislativa del régimen local en España. I.E. Ad. Local. Madrid 1982 (reedició de l'obra publicada el 1909).
- Repertorio cronológico de legislación. Aranzádi,
- Riquer, B. de. Lliga Regionalista. Ed. 62. Barcelona 1977.
- Romero Naura, J. La Rosa de Fuego. El obrerismo barcelonés de 1899 a 1909. Grijalbo 1975. Barcelona.

PUBLICACIONES OFICIALES PERIÓDICAS

- Boletín Oficial de la Provincia de Barcelona.
- Gaceta de Madrid.
- Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona
- Gaceta ^{municipal} de Barcelona.

PREMSA PARTIDISTA

- Diario de Barcelona.
- La Veu de Catalunya.
- La Publicitat.
- El Poble Català.
- El Progreso.
- El Diluvio.
- Diari de Catalunya.
- La Vanguardia.

~~PR-6~~

1.5. BIBLIOGRAFIA : (Jesus Mestre)

- ARTOLA, Miguel; La burguesia revolucionaria (1808-1874). Alianza Univer / Alfaguara, nº 5. Madrid, 1978.
- CARRERA PUJAL, Jaime; História política de Cataluña en el siglo XIX. Ed. Bosch, Barcelona 1961, 4 vols.
- CARRERAS, Francesc de i VALLES, Josep M.; Las elecciones. Ed. Blume. Barcelona, 1977.
- CERDA, Ildelfonso; Teoria general de la urbanización. Reforma y Ensanche de Barcelona. Con el Apendice: "Monografía estadística de la clase obrera de Barcelona en 1856". Instituto de Estudios Fiscales. Madrid 1971, ed. fasc. 3 Vols.
- DAUMARD, Adeline; Les bourgeoisie de Paris au XIX siècle. Flammarin, Paris 1970.
- DEGOLLADA, Rafael; Memoria del abogado Don... en defensa de su honor ultrajado. Imp. Senés. Marsella, 1839.
- FIGUEROLA, Laureano; Estadística de Barcelona en 1849. Instituto de Estudios Fiscales. Madrid, 1968, ed. fasc.
- FONTANA LAZARO, Josep; La revolución liberal. Política y Hacienda, 1833-1845. Instituto de Estudios Fiscales. Madrid, 1977.
- JANKE, Peter; Mendizabal y la instauración de la monarquía constitucional en España, 1790-1853. Ed. Siglo XXI. Madrid, 1975.
- JARDI, Enric; Els catalans a les Corts de Cádiz. Rafael Dalmau editor. Barcelona, 1963.
- LANSKI, H.J.; El liberalismo europeo. FCE. México, 1974.
- MARICHAL, Carlos; La revolución liberal y los primeros partidos políticos en España, 1834-1844. Eds. Cátedra. Madrid, 1980.
- MARTINEZ CUADRADO, Miguel; Elecciones y partidos políticos en España, 1868-1931. Ed. Taurus. Madrid, 1968. 2 Vols.
- MENENDEZ PIDAL, Ramón; Historia de España. Fundada por-----, dirigida por J.M. JOVER ZAMORA; Vol. XXXIV : La era isabelina y el sexenio democrático. Espasa-Calpe. Madrid, 1981.

HAND →

v. pp. 53

BIBLIOGRAFIA (Segle XX)

- ALBERTÍ, Santiago El republicanisme català i la Restauració monàrquica (1875-1923). Albertí Ed., Barcelona, 1972.
- AMETLLA, Claudi Memòries polítiques 1890-1917. Ed. Pòrtic, Barcelona, 1963.
- ARTOLA, Miguel Partidos y programas políticos. 1808-1936. Aguilar, Madrid, 1974-75 (2 vols.).
- BALCELLS, Albert, CULLA, Joan B., MIR, Conxita Les eleccions generals a Catalunya de 1901 a 1923. Publicacions de la Fundació Jaume Bofill, Barcelona, 1982.
- CULLA I CLARA, Joan B. El lerrouxisme a Catalunya. Curial, Barcelona, 1986.
- Diccionario Legislativo de la Administración Española. Alcubilla
- FERRER, Melchor Historia del Tradicionalismo español. Vol XXIX. Editorial Católica Española, Sevilla, 1960.
- GIRALT VERDAGUER, J. Manual completo de legislación electoral. 1901.
- Informe sobre el régimen municipal de Barcelona. Alfonso Martín Editor, Barcelona, 1916.
- KELLY, James Ronald Les eleccions municipals i parlamentàries als districtes de Barcelona, 1910-1923. Tesis de Llicenciatura, Universitat de Barcelona, 1980.
- LLORET, I. Dret orgànic municipal. Badalona, 1914.
- LLORET, I. Dret municipal vigent. Col·lecció Minerva, 1916.
- MARQUÉS, L. La Llei Municipal de Catalunya, 1933-34. Ed. El Secretariat Català, Barcelona, 1935.
- MARTÍN RETORTILLO, Salvador Descentralización administrativa y organización política. Alfaguara, Madrid, 1973.
- MARTINEZ CUADRADO, Miguel Elecciones y partidos políticos en España (1868-1931). Taurus, Madrid, 1969.
- MAURA, Gabriel y FERNÁNDEZ ALMAGRO, Melchor Por qué cayó Alfonso XIII. Ed. Ambos Mundos, Madrid, 1948.
- MOLAS, Isidre Lliga Catalana. Edicions 62, Barcelona, 1972 (2 vols.).
- MOLAS, Isidre El sistema de partits polítics a Catalunya (1931-1936). Edicions 62, Barcelona, 1972.
- NAVARRO, Emilio Historia crítica de los hombres del republicanismo catalán en la última década (1905-1914). ~~Edicions~~ Ortega y Artís, Barcelona, 1915.
- PABÓN, Jesús Cambó. Ed. Alpha, Barcelona, 1952-1969 (3 vols.).

- PÉREZ BASTARDAS, Alfred L'Ajuntament de Barcelona a primers de segle, 1904-1909. Edicions 62, Barcelona, 1980.
- PI SUNYER, Josep M. El règim jurídic a l'ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1933.
- POSADA, A. Evolución legislativa del régimen local en España. Instituto de Estudios de Administración Local, Madrid, 1982.
- Repertorio cronológico de legislación. Aranzadi.
- RIQUER, Borja de Lliga Regionalista. Edicions 62, Barcelona, 1977.
- RIQUER, Borja de Les eleccions de Solidaritat Catalana a Barcelona. "Recerques", nº 2, Barcelona, 1972.
- ROMERO MAURA, Joaquín La Rosa de Fuego. El obrerismo barcelonés de 1899 a 1909. Grijalbo, Barcelona, 1975.
- TARRAGONA, Eduardo Las elecciones de 1936 en Cataluña. Bruguera, Barcelona, 1977.
- TIERNO GALVÁN, Enrique (recopilador) Leyes políticas españolas fundamentales. Tecnos, Madrid, 1979.
- ULLMAN, Joan Connelly La Semana Trágica. Ariel, Barcelona, 1972.

PUBLICACIONES OFICIALES PERIÓDICAS

- Boletín Oficial de la Provincia de Barcelona.
- Gaceta de Madrid.
- Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona.
- Gaceta Municipal de Barcelona.

PREMSA

- Diario de Barcelona
- La Veu de Catalunya
- La Publicidad / La Publicitat
- El Correo Catalán
- La Rebelión
- El Progreso
- La Lucha
- El Diluvio
- Diari de Catalunya
- La Vanguardia